ב"ה

אין ליכט
פון תורה

ספר

חובות הלבבות

עם פירוש מרפא לנפש
שער אהבת ה'
בלשון הקודש ואידיש

121

הוצאת אמונה
ברוקלין נוא יארק,
שנת תש"מ לפ"ק

והדאגה אשר לא תכלה · האלהים יורנו ואותך הדרך הישרה ויטה אותנו אל נתיב ההצלחה ברחמיו ורוב חסדיו אמן :

נשלם הש"ער התשיעי תהלה לאל יתברך

השער העשירי

באהבת האלהים השלמה וזה פתח השער

אמר המחבר מפני שהקדמנו במה שעבר מדברינו בשער התשיעי ביאור ענין הפרישות מן העולם והיתה כונתינו ליחד הלב ולפנותו לאהבת הבורא יתברך ולכסוף לרצונו · ראיתי לסמוך לו באור אופני אהבת האל יתברך כי היא תכלית התכונות וסוף המעלות במדרגות אנשי העבודה ואומר ובאלהים אעזר · ראוי לך אחי שתבין ותדע כי כל מה שקדם לנו זכרו בספר הזה מחובות הלבבות והמדות ונדבת הנפשות הם מעלות ומדרגות אל הענין העליון הזה אשר התכוונו לבארו בשער הזה · וגם ראוי לך לדעת כי כל חובה וכל מדה טובה מושכלת או כתובה או מקובלת הם מרפא לנפש

כלומר את הדרך הישרה : ויטה אותנו אל נתיב הצלחה ברחמיו ורוב חסדיו · אמן ואמן :

אמר המחבר כו' · תכלית התכונות כו' · כבר הארכתי קצת מענין הנכבד הזה בהקדמת המחבר ובהשכון

פאר לענט ווערן : האט גבעטן דר מחבר האלהים יורנו ואותך הדרך הישרה אונ גאט זאל אונז אונ דיך וואש דו לערינשט דעם ספר דעם רעכט וועג ווייזן ויטה אותנו אונ זאל אונז נייגן אל נתיב ההצלחה צו דעם שטעג פון באגליקונג אונ דאש זאל ער טאן ברחמיו ורוב חסדיו מיט זיין דער בארימקייט אונ מיט זיין פיל גנאד אמן :

אמר המחבר האט גזאגט דער מחבר מפני שהקדמנו במה שעבר מדברינו בשער התשיעי ווייל מיר האבן אויבן אין דעם ניינטן שער גשטעלט ביאור עניני הפרישות מן העולם דאש בשיידניש די ענינים וויא מען זאל זיך אפ שיידן פון די תענוגים פון דעם עולם והיתה כוונתינו ליחד הלב אונ אונזר כוונה איז גיוועזן אז דער מענטש זאל זיין הארץ פאר איינינגן ולפנותו אונ אויש ליידיגן עש פון אלע זאכן לאהבת הבורא יתברך צו דעם ליבשאפט פון דעם בשעפר יתברך ולכסוף לרצונו אונ זאל גלוסטן צו זיין ווילן ראיתי לסמוך לו דרום האב איך פאר שטאנן דר בייא צו שטעלין באור אופני אהבת האל יתברך דאש בשיידניש פון די אופנים פון דעם ליבשאפט פון גאט כלומר אין וואש פאר איין אופן מען מוז זיך נוהג זיין אין די ליבשאפט פון גאט יתברך כי היא תכלית התכונות ווארום דאש איז דער תכלית פון אלע שרשים וסוף המעלות אונ דער סוף פון אלע מעלות במדרגות אנשי העבודה אין דיא מדרגות פון די פרומע לייט וואש דינן גאט ואומר אונ איך וועל אין דעם שער זאגן וויא אזו דאש ליבשאפט פון גאט זאל זיין אונ וויא אזו מען קומט דער צו אזו וויא ווייטר וועט שטיין אין דעם שער ובאלהים אעזר אונ פון גאט בעט איך ער זאל מיר דער צו העלפין ראוי לך אחי שתבין ותדע דו בדארפשט מיין ברודער צו פאר שטיין אונ צו וויסן כי כל מה שקדם זכרו בספר הזה אז דאש אלץ וואש איז דער מאנט גיווארן אויבן אין דעם ספר מחובות הלבבות פון די זאכין וואש מען איז חייב צוא טאן מיט ן הארצן והמדות אונ דיא גוטע מדות ונדבת הנפשות אונ וואש די נפשות בדארפן זיך בווילינין אונ איבר ענטפערן צוא גאט הם מעלות ומדרגות דאש זיינן מעלות אונ שטאפלן מען זאל קאנן קומן אל הענין העליון הזה צוא דיא הויכע אונ חשובי זאך אשר התכוננו לבארו בשער הזה וואש אונזר כוונה איז צו בשיידין אין דעם שער כלומר דורך די אלע חובות הלבבות אונ גוטע מדות קאן מען קומן צו דיא ליבשאפט פון גאט גם ראוי לך לדעת אונ אויך בדארפשטו ווישן כי כל חובה אז אלע זאכין וואש מיר זיינען שולדיג

צוא

תבונות ומעלות שעולים בהם אל הענין הזה" והוא תכליתם וסופם אין מדרגה למעלה ממנו ולא אחריו · ומפני זה סמכו הנביא ע"ה במשנה תורה ליחוד באמרו (דברים ו) שמע ישראל ה׳ אלהינו ה׳ אחד ואהבת את ה׳ אלהיך וגומר · וזרז עליו והשיב אותו במשנה תורה הרבה כמו שנאמר (שם ל) לאהבה את ה׳ אלהיך לשמוע בקולו ולדבקה בו · וטעם הדביקה האהבה הנאמנה והלב השלם בה׳ כמ"ש (משלי יח) ויש אוהב דבק מאח · והרבה פעמים מקדים הספר זכר יראת האלהים על אהבתו · כמ"ש (דברים י) ועתה ישראל מה ה׳ אלהיך שואל מעמך כי אם ליראה·ואמר (שם) את ה׳ אלהיך תירא וגו׳ · וחייב הדין להקדים היראה על האהבה מאלהים מפני שהיא תכלית הפרישות

מרפא לנפש

כ"א וכמקומות זולתם ע"כ.: וטעם הדביקה · רצה לומר ופי׳ של הדביקה בו ית"׳ הוא רק ע"י האהבה הנאמנה בה׳ ית׳ : כי אם ליראה · וסיפא דקרא ללכת בכל דרכיו ולאהבה אותו : ואמר את ה׳ אלהיך תירא · ואותו תעבוד ובו תדבק ובשמו תשבע : וחייב הדין להקדים היראה על האהבה · ר"ל שהפרישות מן העולם היא היראה עצמה שמחמת יראת ה׳ פורש האדם מן התענוגים כמו שנתבאר ואח"כ יוכל לבא למדרגה העליונה שהוא אהבת הבורא יתברך

צו טאן וכל מדה טובה אונ איטליכע גוטע מדה מושכלת וואש דער שכל ברייננט מיט או כתובה אדער וואש שטייט גישריבן או מקובלת אדער מיר האבין זיא מקבל גוועזן פון דיא חכמים הם תבונות ומעלות דאש זיינען אלץ דיא יסודות אונ דיא מעלות שעולים בהם וואש מען זאל דורך זייא אויף גיין כלומר מען זאל דורך זייא קומען אל הענין הזה צו דעם ענין פון דיא ליבשאפט פון גאט והוא תכליתם וסופם אונ דאש איז זייער תכלית אונ זייער סוף אין מדרגה למעלה ממנו עש איז ניט פאר האנדין קיין העכרע מדריגה פון דעם ליבשאפט פון גאט ולא אחריו אונ עש איז ניט פאר האנדין קיין זאך עש זאל קומען דער נאך כלומר מען זאל בדארפין נאך דעם ליבשאפט פון גאט נאך קומען צוא אזאך וואש איז העכר וואש איז שוין ניט פאר האנדין נאר דאש איז דער עק אונ דאש העכשטע פון אלע זאכין ומפני זה אונ פון וועגין דעם סמכו הנביא עליו השלם במשנה תורה ליחוד האט משה רבינו עליו השלום גישטעלט אין משנה תורה דיא מעלה פון ליבשאפט בייא דעם יחוד פון גאט באמרו דער מיט וואש ער האט גיזאגט אין דברים שמע ישראל ה׳ אלהינו ה׳ אחד הער צו ישראל גאט אונזר גאט איז איין אייניציגר גאט שטייט דער ביי ואהבת את ה׳ אלהיך אונ דו זאלשט ליב האבן דיין גאט וזרז עליו אונ האט דרויף מזרז גיוועזן והשיב אותו במשנה תורה הרבה אונ האט עש פיל מאל איבר גיחזרת אין משנה תורה אזו וויא עש שטייט אין דברים לאהבה את ה׳ אלהיך דו זאלשט ליב האבן גאט דיין גאט לשמוע בקולו דו זאלשט צו הערן אין זיין קול ולדבקה בו אונ צוא בהעפטן זיך אין אים וטעם הדביקה אונ דר פירוש פון דעם באהעפטונג איז האהבה הנאמנה דאש גיטרייא ליבשאפט והלב השלם בה אונ דאש הארץ זאל גאנץ זיין דרינן כלומר דיא ליבשאפט זאל זיין מיטן גאנצין הארצן אזו וויא עש שטייט אין משלי ויש אוהב דבק מאח אונ עש איז פאר האנדן איין גוטער פריינד וואש ער איז מער בהעפט צו אמענטש אז אברודר והרבה פעמים מקדים הספר זכר יראת האלהים אונ פיל מאל שטעלט דר ספר משנה תורה די פסוקים וואש איז דארט דר מאנט אז מען זאל זיך פארכטן פאר גאט שטעלט ער דיא פסוקים פריער על אהבתו פון דיא פסוקים וואש דארט שטייט מען זאל ליב האבן גאט אזו וויא עש שטייט אין דברים ועתה ישראל מה ה׳ אלהיך שואל מעמך כי אם ליראה אונ אצונד דו ישראל וואש בגער דען גאט פון דיר מער אז דו זאלשט זיך פארכטן פאר אים אונ דער נאך שטייט ללכת בכל דרכיו ולאהבה אותו צו גיין אין אלע זיינע וועגן אונ אים ליב צו האבן שטייט דאך פריער מען זאל זיך פארכטן פאר גאט אונ דער נאך שטייט מען זאל אים ליב האבן וחייב הדין להקדים היראה על האהבה באלהים אונ דער שכל ברייננט מיט אז מען זאל זיך פריער פאר גאט פארכטן אונ דער נאך אים ליב צו האבין מפני

שהוא

וסופה הרחוק · והקרובה שבמדרגות אל מדרגת אהבת האלהים · והוא השער הראשון משעריה · ואי אפשר שיגיע האדם אליה אלא אחר שתתקדם יראתו ופחדו מאלהים יתברך׳ ועל כן הקדמנו שער הפרישות לשער הזה כי מן הנמנע ממנו שתתישב אהבת הבורא בלבנו עם התישב אהבת העולם בנו · וכאשר יהיה לב המאמין ריק מאהבת העולם ופנוי מתאותיו מצד הכרה ובינה תתישב אהבת הבורא בלבו ותהיה תקועה בנפשו כפי הכספו לו והכרתו אותו· כמ״ש (ישעיה כו) אף אורח משפטיך ה׳ קוינוך וגו׳: וראוי שנבאר מדברי אהבה שבעה ענינים · אחד מהם מה הוא ענין האהבה באלהים

מרפא לנפש

לכך חייב הדין להקדים הפרישות קודם האהבה : מפני שהיא׳ ר״ל האהבה היא תכלית מן היראה והפרישה ונובע ממנה : וסופה הרחוק׳ כל מה שהאדם מרחיק להגיע אל סוף המעלות אין אתה מוצא א״א האהבה הזכה וכ״כ בהקדמה אשר היא תכלית כל התאוה וקץ כל תקוה כו׳ ע״ש ולכוון הזה כתב לקמן בפ״ו בענין המזכה להכירו ע״ש : ואי אפשר שיגיע האדם אליה׳ אל האהבה: אלא כו׳ · וכמ״ש חז״ל ויהא מורא שמים עליכם ופירשו אע״פ שאתה עובד מאהבה עבוד גם מיראה שהעובד מא׳ :הה זריז במ״ע והעובד מיראה נזהר ממצות ל״ת ונמצאת עבודתו שלימה כו׳ ע״ש : ופנוי מתאותיו מצד הכרה ובינה · אז תתיישב אהבת האלהים בלבו לאפוקי הפורש מחמת שאר כוונות רעות שלא לש״ש כמו שנתבאר לעיל : כמה שכתוב אף אורח משפטיך ה׳ קוינוך׳ לשמך ולזכרך תאות נפש׳ נפשי אויתיך בלילה וגו׳ :

שהוא תכלית הפרישות ווייל די אהבה איז דער תכלית פון דעם פרישות כלומר דיא אהבה קומט פון דער יראה אונ די יראה איז דאש פרישות ווארום מחמת ער האט מורא פאר השם יתברך שייד ער זיך אפ פון אלע תענוגים פון דעם עולם וסופה הרחוק אונ איר ווייטערשטער סוף כלומר וואש נאך דעם איז שוין נימ פאר האנדין קיין העכערע מעלה איך זאל זאגין פון דיא אהבה וועט ער קומן צו אנגדר מעלה נאר די אהבה איז שוין גאר דער עק והקרובה שבמדריגות אל מדריגת אהבת האלהים אונ די יראה איז דיא נאהינטע מעלה וויא דורך איר קאן מען קומן צו גאטש ליבשאפט והואהשער הראשון משעריה אונ די יראה איז דער ערשטער טויער פון אירע טויערין ואי אפשר שיגיע האדם אליה אונ עש איז נימ גמאלט אז אמענטש זאל קומן צו דר מעלה פון ליב צוא האבין גאט אלא אחר שתתקדם יראתו ופחדו מהאלהים יתברך נאר סיידין ער מוז זיך פריער פארכטין אונ שרעקין פר גאט יתברך ועל כן הקדמנו שער הפרישות לשער הזה דרום האבן מיר דעם שער הפרישות דאש הייסט דיא פארכט וואש מען געהער צוא האבין פאר גאט ווארום דיא יראה איז דאש פרישות אזו וויא פריער איז גישטאנן האבין מיר דאש פריער גישטעלט פאר דעם דאזיגין שער וואש דא שטייט מען זאל ליב האבין גאט כי מן הנמנע ממנו דען עש איז פר מיטין פון אונז שתתישב אהבת הבורא בלבנו אז עש זאל רוען די ליבשאפט פון דעם בשעפר אין אונזער הארץ עם התישב אהבת העולם בנו אז עש רועט דיא ליבשאפט פון דר וועלט אין אונז כלומר כל זמן אז אמענטש האט בייא זיך אין הארץ די ליבשאפט פון דר וועלט קאן ער נימ האבין די ליבשאפט פון דעם בשעפר וכאשר יהיה לב המאמין ריק מאהבת העולם אונ ווען דאש הארץ פון דעם פרומן מאן וועט ליידיג זיין פון דיא ליבשאפט פון דער וועלט ופנוי מתאוותיו אונ וועט זיך אפ ווענדין פון זיין גילוסטיקייט מצד הכרה ובינה דורך זיין ווישין שאפט אונ זיין פר שטאנד תתישב אהבת הבורא בלבו וועט קאנן רוען אין זיין הארץ דאש ליבשאפט פון דעם בשעפר ותהיה תקועה בנפשו אונ עש וועט זיין איין גישטעקט אין זיין לייב כפי הכספו לו וועדליג זיין גילוסטיקייט איז צו אים והכרתו אותו אונ וועדליג ער האט אים דר קענט אזו וויא עש שטייט אין (ישעיה) אף אורח משפטיך י״י קוינוך וגו׳ אויך דעם וועג פון דיין גירעכטקייט האבין מיר פון דיר גאט גיהאפט אונ וויא ווייטער שטייט · זאגט דער מחבר וראוי שנבאר מדברי האהבה שבעה ענינים אונ מיר בדארפין בשיידין פון דיא ליבשאפט פון גאט

יתברך · והשני על כמה פנים תהיה האהבה באלהים · והשלישי איך הדרך אליה · והרביעי אם היא ביכולת האדם אם לא · והחמישי באופני מפסידיה · והששי אותותיה אשר בהם תתברר מהמאמין · והשביעי במנהגי אוהבי האלהים :

פרק א **אבל** מה ענין האהבה באלהים הוא כלות הנפש ונטותה בעצמה אל הבורא כדי שתדבק באורו העליון והוא שהנפש עצם פשוט רוחני נוטה אל הדומה לה מהאישים הרוחניים ומתרחקת בטבעה מאשר הוא כנגדה מן הגופות העבות · וכאשר קשרה הבורא יתברך בגוף הזה העב אשר רצה לנסותה בו בהנהגתה אותו העיר אותה לחום עליו ולמשוך התועלת אליו בעבור השתוף והחברה אשר נטבעה

מרפא לנפש

כלות הנפש · תאות ותשוק הנפש כמו כלתה נפשי : ונטותה בעצמה · כמ"ש הז"ל טובה מרדות אחת בלבו של אדם וכו' כמו שמפרש : כדי שתדבק כו' · היינו שתרצה להיות מרכבה אל השכינה כמו האבות ודומיהם הר"נ : והוא שהנפש עצם פשוט רוחני כו' · בא לקרב הדבר ולהבינו מהיכן יצא זה שהאדם הולך אחר התאוות הגופניות ותועה הלא הגוף בלא נשמה הוא כאבן דומם וכי הנשמה יש לה תאוות הגופניות ואמר שבאמת הנפש היא עצם פשוט רוחני וכו' ואין לה שום תאוות הבהמיות הן קודם בואה לעוה"ז וכן אחר הפרדה מהגוף · והיא דומה לאישים הרוחניים הם מלאכי מעלה : וכאשר קשרה הבורא יתברך בגוף · לנסותה בעוה"ז והוא כמ"ש בשער הג' פ"ט ע"ש באורך ותבין : העיר אותה · את הנפש : לחום עליו · על הגוף כמ"ש שם פ"ב וז"ל ונטע הבורא

זיבין זאכין אחד מהם איינש פון זיי איז מה הוא ענין האהבה באלהים יתברך וואש איז די ליבשאפט פון גאט יתברך והשני אונ דאש אנדערע איז על כמה פנים תהיה האהבה באלהים אויף וויפיל ערלייא גישטאלט קאן זיין די ליבשאפט פון גאט והשלישי אונ דאש דריטע איז איך הדרך אליה וויא אזו דער וועג דער צוא איז והרביעי אונ דאש פערטע איז אם היא ביכולת האדם אם לא אויב זיא איז אין דער מאכט פון אמענטשין כלומר אויב אמענטש קאן קומען צוא דעם ליבשאפט אויב ניין והחמישי אונ דאש פינפטע איז באופני מפסידיה אין די אופנים וואש זייא קאנן פאר דארבין ווערין והששי אונ דאש זעקסטע איז אותותיה אירע צייכין אשר בהם תתברר מהמאמין וואש דורך זייא ווערט אויש גיקלערט פון דעם פרומן ציא ער האט ליב גאט אויב ניין והשביעי אונ דאש זיבטע איז במנהגי אוהבי האלהים אין דיא מנהגים וואש זאלן זיך פירין דיא וואש האבין ליב גאט :

אבל מה ענין האהבה באלהים אבער וואש איז דיא ליבשאפט צוא גאט הוא דאש איז כלות הנפש דאש גילוסטין פון דעם נפש ונטותה בעצמה אונ זיא נייגט זיך זעלבשט אל הבורא צו דעם בשעפר כדי שתדבק באורו העליון כדי זיא זאל זיך בהעפטין צו זיין אויבערשטע ליכט והוא אונ דאש איז שהנפש עצם פשוט ווייל דיא נשמה איז אזו אזאך וואש איז איין עצם פשוט דאש הייסט וואש זיא איז ניט צו אננדער גיקניפט פון דיא פיר יסודות אזו וויא אלע זאכין פון דר וועלט וואש איז צו אננדר גיקניפט מיט דיא פיר יסודות נאר זיא איז איין עצמיות רוחני אונ זיא איז איין רוחני זאך נוטה אל הדומה לה דרום נייגט זיא זיך צו איר גלייכן מהאישים הרוחניים פון דיא מלאכים וואש זיינן אויך רוחנים ומתרחקת בטבעה אונ דער ווייטערט זיך אין איר טבע מאשר הוא כנגדה פון זעלבע זאכין וואש איז קעגין איר טבע אונ דאש איז מן הגופות העבות פון דיא גראבע לייבער דיא זיינן קעגין איר טבע ווייל דיא נשמה איז דאך ניט קיין לייבליך בשעפניש וכאשר קשרה הבורא יתברך אונ אז דער בשעפר יתברך האט זיא פאר קניפט בגוף הזה העב מיט דעם גראבין גוף אונ פאר וואש האט ער אזוא גיטאן אשר רצה לנסותה בה וואש ער האט זיא גיוואלט פרובין דר מיט בהנהגתה אותו וויא אזוא זיא וועט זיך פירין מיט דעם גוף כלומר אויב זיא וועט דעם גוף ציהן נאך איר טבע נאך אדער אויב זיא וועט נאך גיין דיא תאוות פון דעם גוף העיר אותה האט ער זיא דר וועקט כלומר האט ער אין איר אריין

גיגעבין

ביניהם מתחלת הגידול · וכאשר תרגיש הנפש במה שיש בו תועלת לגופה ותקנה לגויתה תטה במחשבותה אליו ותכסוף לו כדי לבקש המנוחה ממדוי גופה ופגעיו · ככסוף האדם לרופא בקי כשהוא חולה וזמן לו מי שישמשהו ויחשוב על אודותיו וכשתרגיש הנפש בענין שיוסיף לה אור בעצמה וכח בנפשה תטה במזימתה אליו ותדבק בו במחשבתה ותעבירהו ברעיוניה ומתאוה אליו וכוספת לו · וזאת תכלית האהבה הזכה · וכיון שהדבר כן והיו קרואי הגוף רבים וצרכיו אל מה שימלא מחסורו מתמידים עם השעות והעתים · ולא היתה הנפש יכולה לעמוד מעיין לו בבכל זה · מפני

מרפא

יתנהג בנפשו מדות וכמות יכסוף בהם לדברים כאשר יתנהג בהם האדם לגדל בהם גופו ויתחזק על ישוב העולם הזה ע"ש פי' : ככסוף · כמו שכוסף האדם ותושק להיות לו רופא ויזמין לעצמו מי שישמשהו לשקיט לו מחליו · (ר"ל ביזמין מי שישמשו לרופא כדי שיהא הרופא פנוי לרפאות אותו כדוגמא הזה הוא בהנשמה והגוף ודו"ק י"ל): ויחשוב על אודותיו · על כל צרכיו כן כוסף הנפש שלא

לנפש

תתנעם לצרכי הגוף מלעשות לעצמה להשמתה כמו שמפרש : וכיון כו' · והם קרואי הגוף רבים מקריו וצרכי הגוף הם תמיד בכל עת ובכל שעה : ולא היתה הנפש יכולה לעמוד · ר"ל לפסוק : מעיין לו · לגוף : בבכל זה · ר"ל בכל זמן ועדן · או בכל זה אע"פ שהיה מתאוה ג"כ לתקנת עצמה רק שאין לה פנאי לזה מפני שאין לנפש השקט ומנוחה מבלי מרגוע כל זמן שלא תרגיע ותרפא מדוה הגוף לתת

גיגעבין זעלכע מדות לחוס עליו זיא זאל חס האבין אויף דעם גוף ולמשוך התועלת אליו אונ זאל ציהן דאש העלפונג צוא אים כלומר זיא זאל טראכטין וויא ארום זיא זאל אים קענן העלפין בעבור השתוף והחברה פון וועגין דעם בהעפטונג אשר נטבעה ביניהם וואש איז איין גיפאסט גיווארין אין זייא מתחלת הגדול פון דעם אן הייב אז זייא זיינן בשאפין גיווארין אונ האבן אן גיהויבין צו וואקסין וכאשר תרגיש הנפש אונ אז דיא נשמה טוט דר פילין במה שיש בו תועלת לגופה מיט וואש איר גוף קאן גיהאלפין ווערין ותקנה לגויתה אונ וואש עש איז אתקנה צו איר גוף תטה במחשבתה אליו טוט זיא נייגין מיט איר מחשבה דר צוא ותכסוף לו אונ טוט גילוסטין דר צו כדי לבקש המנוחה ממדוי גופה ופגעיו ווייל זיא וואלט גערין האבין רוא שאפט פון דיא ווייטאג פון איר גוף אונ פון זיינע שאדין דרום וואלט זיא גערין דעם גוף גיהאלפין ככסוף האדם לרופא בקי כשהוא חולה גלייך וויא אקראנקער מענטש גלוסט צו איין גניטין דאקטר יזמן לו מי שישמשהו בשטעלט ער זיך איינם ער זאל דעם דאקטער בדינען ויחשוב על אודותיו אונ זאל טראכטין אויף זיינע זאכין כדי דער דאקטער זאל דאש ניט בדארפין טראכטין וועט ער צייט האבין אים צוא היילין אזו אויך די נשמה וואלט גערין דער גוף זאל האבין זיין בדערפינעש כדי זיא זאל פאר שפארין צו טראכטין דריגן וועט זיא צייט האבין גאט צוא דינען וכשתרגיש הנפש בענין שיוסיף לה אור בעצמה אונ אז די נשמה דער פילט אויף אזאך וואש עש קאן איר ליכט צוא געבין וכח בנפשה אונ זיא קאן דורך דעם מער כח קריגין גאט צוא דינען תטה במזימתה אליו טוט זיא נייגין דער צוא מיט אירע גידאנקען ותדבק בו במחשבתה אונ טוט זיך בהעפטין דריגען מיט איר מחשבה ותעבירהו ברעיוניה אונ טוט עש איבער פירין אין אירע מחשבות זיא גידייגקט וואול דריגען ומתאוה אליו אונ גילוסט דר צו וכוספת לו אונ פר לאנגט דער נאך וזאת תכלית האהבה הזכה אונ דאש איז דר תכלית פון דער ריינער ליבשאפט וכיון שהדבר כן אונ ווייל דיא זאך איז אזו כלומר אז עש איז יוא אזו דיא נשמה גילוסט דער גוף זאל האבין דיא זאכין וואש אים אתקנה איז והיו קרואי הגוף רבים אונ דיא טרעפעניש פון דעם גוף זיינען פיל וצרכיו אל מה שימלא מחסורו אונ זיין בדערפינעש איז צוא דער פילין וואש אים פעלט מתמידים עם השעות והעתים דיא זיינען תמיד אלע שעה אונ אלע צייטין ולא היתה הנפש יכולה לעמוד אונ די נשמה קאן קיין מאל ניט אויף הערין מעיין לו בבכל זה פון צו טראכטין אויף די אלע זאכין וואש גיהערין צו דעם גוף מפני שאין לה השקט ולא מנוחה ווייל זיא איז קיין מאל

שאין לה השקט ולא מנוחה מבלי מרגוע מדוי גופה · נטרדה הנפש בעניני גופה מאוהביה הראויים לה · והמתיחדים בעצמה אשר בהם הצלחתה בנוה מרגועה · וכאשר יבקע לה אור השכל ויגלה לה גנות מה שנטתה אליו באהבתה ונמשכה עדיו ברעיוניה מאשר בו הצלתה בשני המעונים · תשוב מזה ותניח כל ענינה אל הבורא החונן ותטה במחשבתה לבקש אופני הצלתה מעוצם מה שנוקשה בו · וגודל מה שנוסתה בו · ואז תפרוש מן העולם ומכל תענוגיו ותבזה הגופות וכל תאוותם · וסמוך לזה יפקחו עיניה ויזכו ראותיה מענן הסכלות באלהים ובתורתו · ותכיר האמת מן השקר · ויגלו לה פני אמתת בוראה ומנהיגה · וכאשר תבין גודל יכולתו ועוצם מעלתו (ס"א גדולתו) · תכרע ותשתחוה לו

מרפא לנפש

לו די מחסורו ממאכל ומלבוש ויתר צרכו אין להנפש מנוחה להתעסק בשכל : נטרדה הנפש כו' · ע"י טרדת צרכי הגוף תמיד נטרדה ותשכח את הראויים לה לנפש שהם מיוחדים בה שעל ידם יראה לה הצלחה בבית מרגועה להעוה"ב והוא השכל שיש בנפש שטח מראות עיניו שלא יוכל להאיר לו מחמת תמידות צרכי הגוף : וכאשר יבקע כו' · מאשר בו הצלתה בשני המעונים · שטוב היה לה ללכת אחר השכל והיה טוב לה בעולם הזה ובעוה"ב : ואזי תשוב מזה · מה שהלכה תמיד אחר תאות הגוף : ותטה במחשבתה כו' · לאמר מתי אעשה לביתי בהוא אופני הצלתה ואז תפרוש מן העוה"ז לגמרי כו' ואז יפקחו עיניה כו' מעלה מעלה עד שתבא לאהבה הזכה לאלהים

ניט גישטילט אונ האט קיין מנוחה ניט מבלי מרגוע מדוי גופה כל זמן זיא איז ניט גירועט פון דעם וויא טאג פון איר גוף נטרדה הנפש בעניני גופה אזו איז דיא נשמה תמיד טרוד אין דיא זאכין וואש גיהערין צוא איר גוף מער מאוהביה הראויים לה והמתיחדים בעצמה פון אירע גיליבטע זאכין וואש גיהערין צו איר אונ וואש גייט אן זייא אליין אשר בהם הצלחתה בנוה מרגועה וואש דורך די זאכן קאן זיא בגליקן אין איר וואונונג וואו זיא וועט רועין כלומר ווייל דאש בדערפניש פון דעם גוף איז זייער פיל אונ עש איז אלע צייט דרום איז זיא מער טרוד אין דיא בדערפניש פון דעם גוף פון צו טאן מעשים טובים וואש דאש איז אירע זאכין אונ איר בדערפניש צוא עולם הבא וכאשר יבקע לה אור השכל אונ אז עש ווערט איר צו שפאלטין דאש ליכט פון דעם שכל ויגלה לה גנות אונ אנטפלעקט איר דאש שענדליכקייט מה שנטתה אליו באהבתה פון דעם זערבינין וואש זיא האט הער צוא גינייגט דורך איר ליבשאפט ונמשכה עדיו ברעיוניה אונ זיא האט זיך דער צוא גיצויגין אין אירע גידאנקין אונ דאש האט זיא אוועק גיצויגין מאשר בו הצלתה בשני המעונים פון צו טראכטין דרויף וואש איז איר בשירמונג אויף ביידע וועלטין תשוב מזה וועט זיא אוועק קערין דער פון כלומר וועט זיא שוין אזוא ניט טאן ותניח כל עניניה אונ וועט אלע אירע זאכין לאזין שטיין אל הבורא החונן צוא דעם בשעפער דער לייט זעליגער כלומר וועט זיא זיך פאר לאזין מיט גאר איר בדערפניש אויף גאט ותטה במחשבתה אונ וועט נייגין מיט איר מחשבה לבקש אופני הצלתה צו זוכין זיך די אופנים וויא ארום זיא זאל ניצול ווערין מעוצם מה שנוקשה בו פון די שטארקע שטרויכלונג וואש זיא איז דרינען גישטרויכילט גיווארין וגודל מה שנוסתה בו אונ פון די גרוישע רייצונג וואש זיא איז דרינען אן גירייצט גיווארין ואז תפרוש מן העולם אונ דענשטמאל וועט זיא זיך אפ שיידין פון דעם עולם ומכל תענוגיו אונ פון אלע זיינע תענוגים ותבזה הגופות וכל תאוותם וסמוך לזה יפקחו עיניה אונ זיא וועט מבזה זיין דיא גופות מיט אלע זייערע גילוסטיקייט אונ דער גלייכין וועלין אירע אויגין גיעפינט ווערין ויזכו ראותיה אונ איר גיזיכט וועלין לויטער ווערין מענן הסכלות פון דעם וואלקין פון אום פאר שטאנדיקייט וואש זיא האט גיהאט באלהים ובתורתו אין גאט אונ אין זיין תורה ותכיר האמת מן השקר אונ זיא וועט דר קאנן די ווארהייט פון דעם פאלשקייט ויגלו לה פני אמתת בוראה ומנהיגה אונ עש וועט איר אנטפלעקט ווערין דעם רעכטין אמת פון איר בשעפער אונ איר פירער וכאשר תבין גודל יכולתו אונ אז זיא וועט פאר שטיין זיין גרוישע מאכט ועוצם מעלתו אונ זיין

ביראה ופחד ואימה מעצמותו וגדולתו׳ ולא תסיר מזה עד אשר יבטיחנה הבורא יתעלה וישקיט פחדה ומוראה׳ ואז תשוקה כוס האהבה באלהים׳ ותתבודד בו ליחד לבבה לו ולאהבה אותו ולבטוח עליו ולכסוף לו׳ ולא יהיה לה עסק בלתי עסק עבודתו׳ ולא יעבור על רעיוניה זולתו׳ ולא יעלה במחשבתה בלעדיו׳ ולא תשלח אבר מאברי גופה אלא במה שתמשך בו רצונו׳ ולא תתיר לשונה כי אם בזכרו ושבחו והודאתו ותהלתו מאהבה בו׳ ומכסוף לרצונו יתברך ואם ייטיב לה תודה׳ ואם יעניה תסבול׳ ולא תוסיף עם זה כי אם אהבה בו ובטחון עליו׳ כמו שנאמר על אחד מן החסידים שהיה קם בלילה ואומר אלהי הרעבתני׳ ועירום עזבתני׳ ובמחשכי הלילה הושבתני׳ ועוזך וגודלך הורתני׳ אם

מרפא לנפש

ותשוקה כוס האהבה כו׳: ולא תוסיף׳ ר״ל על היסורים שיסלח לה תוסיף אהבה בו מחמת שיודעת שיריבה שכרה לעוה״ב או לנכות עונותיה ועם כל זה יש לה בטחון עליו לסבל היסורים מעליה׳ פ״ל:

שטארקע מעלה תכרע ותשתחוה לו וועט זיא זיך קניען אונ בוקין פר אים ביראה ופחד ואימה מיט פארכט אונ אנגשט אונ דער שרעקינעש מעצמותו וגדולתו פאר זיין שטארקייט אונ פאר זיין גרוישקייט ולא תסיר מזה אונ זיא וועט זיך דר פון ניט אפ טאן עד אשר יבטיחנה הבורא יתעלה ביז דר בשעפר גלויבט איז ער וועט זיא פר זיכרן כלומר אז זיא זאל זיין זיכרליך וישקיט פחדה ומוראה אונ וועט שטילן איר אנגשט אונ איר פארכט ואז תשוקה כוס האהבה באלהים אונ דענשטמאל וועט זיא גיטרונקין ווערין מיט דעם בעכר פון ליבשאפט צו גאט ותתבודד בו אונ וועט זיך מיט אים פר איינגן ליחד לבבה לו צו מיחד זיין איר הארץ צו אים ולאהבה אותו אונ אים ליב צו האבין ולבטוח עליו אונ צוא פאר זיכערין זיך אויף אים ולכסוף לו אונ צו גילוסטין צוא אים ולא יהיה לה עסק אונ זיא וועט ניט האבין קיין אנדער עסק בלתי עסק עבודתו נאר מיט דעם עסק פון גאטש דינסט ולא יעבור על רעיוניה זולתו אונ וועט ניט איבער פירין אויף אירע גידאנקין נאר אים אליין ולא יעלה במחשבתה בלעדיו אונ זיא וועט ניט אויף בריינגן אויף איר מחשבה קיין שום זאך חוץ אים ולא תשלח אבר מאברי גופה אונ זיא וועט ניט אויש שטרעקין קיין אבר פון דיא אברים פון איר לייב אלא במה שתמשך בו רצונו נאר מיט זעלכיש וואש ציהט נאך זיין ווילין ולא תתיר לשונה אונ זיא וועט ניט אויף בינדין איר צונג כלומר זיא וועט ניט געבין קיין רשות צוא איר צונג צוא ריידין כי אם בזכרו נאר אז אין אים צוא גידיינקין ושבחו והודאתו אונ צוא לויבין אונ דאנקין אים מאהבה בו פון וועגין דעם ליבשאפט וואש זיא וועט האבין צו אים ומכסוף לרצונו יתברך אונ פון וועגין דעם וואש זיא וועט גילוסטין צוא זיין ווילין יתברך ואם ייטיב לה תודה אונ אז ער וועט איר גוטש טאן וועט זיא לויבין אים ואם יעניה אונ אז ער וועט זיא פייניגין כלומר אונ אז ער וועט אן שיקין אויף איר יסורים תסבול וועט זיא עש ליידין ולא תוסיף עם זה אונ דר מיט וועט זיא ניט מערין כי אם אהבה ובטחון בו נאר ליבשאפט צו אים אונ בטחון אויף אים צו האבן כלומר אפילו אז ער וועט אויף איר שיקין יסורים וועט זיא אים נאך מער ליב האבן ווארום זיא ווייסט אז פר די יסורים וועט זיא האבין פיל שכר אויף עולם הבא אדער זיא וועט אפ קומען פאר אירע זינד אונ פון דעםט וועגין וועט זיא אויף אים אבטחון האבין אז ער וועט איר די יסורים גרינגער מאכין כמו שנאמר על אחד מן החסידים אזו וויא עש איז גיזאגט גיווארין אויף איינעם פון דיא חסידים שהיה קם בלילה וואש ער פלעגט אויף שטיין בייא נאכט ואומר אונ פלעגט זאגין אלהי הרעבתני מיין גאט דו האשט מיך אויש גיהונגערט ועירום עזבתני אונ נאקעט האשטו מיך גילאזין ובמחשכי הלילה הושבתני אונ אין דר פינשטערניש פון דר נאכט האשטו מיך גיזעצט ועוזך וגודלך הורתני אונ דיין שטארקייט אונ דיין אבפערקייט האשטו מיר גיוויזין אם

תשרפני

תשרפני באש לא אוסיף כי אם אהבה אותך ושמחה בך · דומה למה שאמר (איוב יג) הן יקטלני לו איחל · ואל הענין הזה רמז החכם באמרו (שיר השירים א) צרור המור דודי לי בין שדי ילין · ואמרו רז״ל על דרך הדרש אע״פ שמיצר לי ומימר לי בין שדי ילין · וזה דומה למה שאמר הנביא (דברים ו) ואהבת את י״י אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך :

פרק ב **אבל** על כמה פנים תהיה האהבה באלהים יתברך · אומר בתשובת השאלה הזאת כי אהבת העבד באדוניו תהיה לאחד משלשה פנים אחד מהם אהבתו אותו בעבור הטבתו והסדו עליו · והשני אהבתו אותו מפני שהוא עובר על פשעיו ורוב מחילתו לו וכפרתו לעונותיו · והשלישי אהבתו אותו בעבור גדולתו ורוממותו ומוראו לעצם כבודו לא לתוחלת ולא לפחד · ועל ההקשה הזאת תהיה האהבה ממנו באלהים לרוב חסדו עלינו והתמדת טובתו לנו · ותדבק נפשנו באהבתו לתקות

מרפא לנפש

מפני שהוא עובר על פשעיו · מפני שהשכל מחייב שהנפש החוטאת תמות כמנהג מלכותא דארעא וכאשר ימחול לו ראוי שיאהב אותו אהבה רבה: וכפרתו לעונותיו · שפשע במה שלא שמע אליו לעשות מצותיו ורוב מחילתו

תשרפני באש וָוען דו זָאלְשְׁט מִיךְ אֲפִילוּ פַר בְּרֶענֶן אִין פַייעֶר לא אוסיף כי אם אהבה אותך וָועל אִיךְ נִיט מֶערִין נָאר לִיבְּשַׁאפְט אִין דִיר ושמחה בך אוּנ פְרֵייד אִין דִיר פְּלוּמֶר וָועל אִיךְ דִיךְ נָאךְ מֶער לִיבּ הָאבִּין אוּנ וָועל זִיךְ נָאךְ מֶער פְרֵייעֶן מִיט דִיר דומה למה שאמר איוב עֶשׂ אִיז גְלַייךְ צוּ דֶעם וָואשׂ (איוב) הָאט גֶיזָאגְט הן יקטלני וָוען עֶר זָאל מִיךְ אֲפִילוּ טֵייטִין לו איחל זָואלְט אִיךְ דָאךְ גִיטְרָאן הָאפִין צוּ אִים ואל הענין הזה רמז החכם אוּנ אוֹיף דֶעם עִנְיָן הָאט מְרַמֵז גִיוֶוען דֶער חָכָם שְׁלֹמֹה הַמֶלֶךְ באמרו דֶער מִיט וָואשׂ עֶר הָאט גֶיזָאגְט אִין (שיר השירים) צרור המור דודי לי מַיין פְרַיינְד אִיז מִיר גְלַייךְ וִויא אַבִּינְטִיל גְיוִוירְץ בין שדי ילין צְווִישִׁין מַיינֶע בְּרִיסְט טוּט עֶר נֶעכְטִיגִין ואמרו רז״ל בדרך הדרש הָאבִּין דִיא חֲכָמִים ז״ל דְרוֹיף גִידָרְשְׁת אע״פ שמיצר לי חָאטְשֶׁע עֶר אִיז מִיךְ מְצַער אִיךְ זָאל נִיט הָאבִּין אִין גַאנְצִין מַיין בַּדֶערְפֶענִשׁ ומימר לי אוּנ פַאר בִּיטֶערְט מִיר מִיט שְׁוֶוערֶע יְסוּרִים פוּן דֶעשְׂט וֶועגְן בין שדי ילין טוּט עֶר פָארְט אִיבֶּר נֶעכְטִיגִן צְווִישְׁן מַיינֶע בְּרִיסְט פְּלוּמֶר פוּן דֶעשְׂט וֶועגְן הָאבּ אִיךְ פָארְט לִיבְּשַׁאפְט צוּ אִים וזה דומה למה שאמר הנביא אוּנ דָאשׂ אִיז גְלַייךְ צוּ דֶעם וָואשׂ משֶׁה רַבֵּינוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם הָאט גֶיזָאגְט אִין (דברים) ואהבת את ה׳ אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך אוּנ דוּ זָאלְשְׁט לִיבּ הָאבִּין גָאט דַיין גָאט מִיט גָאר דַיין הַארְץ אוּנ מִיט גָאר דַיין זֵייל אוּנ מִיט גָאר דַיין גוּטְשׂ :

אבל על כמה פנים תהיה האהבה באלהים יתברך אָבֶער אִין וִויא פִיל עֶרְלֵייא אוֹפַנִים טוּט זַיין דִי לִיבְּשַׁאפְט צוּ גָאט יִתְבָּרַךְ אומר בתשובת השאלה הזאת וָועל אִיךְ עֶנְטְפֶערִין אוֹיף דֶר שַׁאֲלָה כי אהבת העבד באדוניו אַז דִי לִיבְּשַׁאפְט וָואשׂ אַקְנֶעכְט הָאט צוּא זַיין הַאר תהיה לאחד משלשה פנים טוּט זַיין אִין אֵיינְשׂ פוּן דְרַיי עֶרְלֵיי אוֹפַנִים אחד מהם אֵיינְשׂ פוּן זֵיי אִיז אהבתו אותו עֶר הָאט אִים לִיבּ בעבור הטבתו וחסדו עליו וַוייל עֶר הָאט אִים אַטוֹבָה אוּנ אַיין חֶסֶד גִיטָאן והשני אוּנ דָאשׂ אַנְדֶערֶע אִיז אהבתו אותו עֶר הָאט אִים דְרוּם לִיבּ מפני שהוא עובר על פשעיו וַוייל עֶר הָאט גְשֵׁיינְקְט זַיינֶע מִיסְטֵייט ורוב מחילתו אוּנ מַחְמַת עֶר הָאט אִים פִיל מָאל זֵיי מוֹחֵל גִיוֶוען וכפרתו לעונותיו אוּנ הָאט אִים פַר גֶעבִּן זַיינֶע זִינְד וָואשׂ עֶר הָאט גִיטָאן דָאשׂ וָואשׂ עֶר הָאט אִים פַר בָּאטִין והשלישי אוּנ דָאשׂ דְרִיטֶע אִיז אהבתו אותו בעבור גדולתו ורוממותו עֶר הָאט אִים לִיבּ פוּן וֶועגְן זַיין גְרוֹישְׁקַייט אוּנ זַיין הוֹיכְקַייט ומוראו לעצם כבודו אוּנ הָאט מוֹרָא פוּן וֶועגִין זַיין שְׁטַארְקִין כָּבוֹד לא לתוחלת נִיט וַוייל עֶר הָאפְט פוּן אִים שְׂכַר ולא לפחד אוּנ נִיט וַוייל עֶר פָארְכְט זִיךְ פַאר אַיין עוֹנֶשׁ ועל ההקשה הזאת אוּנ אוֹיף דֶעם גְלַייכֶענֶעשׂ תהיה האהבה ממנו באלהים זָאל זַיין אוּנְזֶער לִיבְּשַׁאפְט אִין גָאט לרוב חסדו עלינו עֶנְטְפֶער פוּן וֶועגְן זַיין פִיל חֶסֶד וָואשׂ עֶר טוּט מִיט אוּנְז והתמדת טובתו

גמולו ויש שתהיה אהבתנו באלהים להסתירו עונינו ועברו על פשעינו עם גודל מריינו אותו ועברנו על מצותיו ויש שתהיה אהבתנו בו לעצמו ולכבודו לגדלו ולרוממו · וזאת היא האהבה הזכה באלהים יתברך וכבר זרזנו הנביא ע״ה בזה באמרו (סס) ואהבת את ה׳ אלהיך וגו׳ ורצה באמרו בכל לבבך · לעומת מדות בני אדם והתחלפות דעותם בנדיבותם וכילותם בגופם וממונם ובכבודם כי מהם מי שמתנדב בגופו ובממונו וחס על כבודו · ומהם מי שמתנדב בממונו וכבודו וחס על גופו · ומהם מי שמתנדב בגופו וכבודו וחס על ממונו וכמ״ש חז״ל אם נאמר בכל נפשך למה נאמר בכל מאודך אם יש

מרפא לנפש

לו היינו כמה שעשה בפועל דבר שהזהיר ממנו וכפרתו על היסח דעתו מנטירה את עצמו ע״ז · פ״ל : וכבר זרזנו הנביא ע״ה בזה באמרו ואהבת וגו׳ · רצה לומר מזה נלמוד שתהיה האהבה רק מחמת עוצם גדולתו ורוממותו לבד ולא מחמת שום טעם אחר או מחמת שום קבלת שכר עשרי זירז אותנו שנאהבהו בכל לבבינו וגומר ורצה לומר בגוף ובממון ובכבוד או לפי׳ השני שתהא האהבה כוללת הנפש והגוף והממון להתנדב אדם בכל זה כמו שמפרש וא״כ איך יעלה על הדעת שנאהבהו ונעבדהו בשביל קיבול שכר בעוה״ז שהוא לגוף או בעולם הבא לנשמה א״כ אוהב יותר את עצמו מלאהוב אותו ית׳ והוא הפך ואהבת את ה׳ וגו׳ : כי מהם מי שמתנדב בגופו ובממונו · ר״ל

לנו אונ פון וועגן זיינע טובות וואש ער טוט אונז אלע צייט ותדבק נפשנו באהבתו אונ עש זאל בהעפטין אונזער לייב אין ליבשאפט פון גאט לתקות גמולו ווייל מיר האפין פון אים שכר צוא נעמען ויש שתהיה אהבתנו באלהים אונ אפט קאן זיין אונזער ליבשאפט צוא גאט להסתירו עונינו ווייל ער פר בארגט אונזערע זינד ועברו על פשעינו אונ איז אונז מוחל אונזער מיסטייט עם גודל מריינו אותו חאטשע מיר האבין אים זייער ווידער גישפעניגט ועברנו על מצותיו אונ האבן עובר גיוועזן אויף זיינע מצות ויש שתהיה אהבתנו בו אונ אפט קאן זיין אונזר ליבשאפט אין גאט לעצמו ולכבודו פון זיין שטארקייט וועגין אונ פון זיין כבוד וועגין לגדלו ולרוממו פון זיין גרוישקייט אונ הויכקייט וועגן וזאת היא האהבה הזכה באלהים יתברך אונ דאש איז די קלארע ליבשאפט וואש מען גיהער צו האבן צו גאט יתברך וכבר זרזנו הנביא ע״ה בזה אונ דר נביא משה רבינו האט אונז מזהיר גיוועזן דרויף באמרו דר מיט וואש ער האט גיזאגט אין (דברים) ואהבת את ה׳ אלהיך אונ דו זאלשט ליב האבין גאט דיין גאט ורוצה באמרו בכל לבבך אונ ער מיינט דר מיט וואש ער זאגט דוא זאלשט אים ליב האבין מיט דיין גאנצין הארצין לעומת מדות בני אדם דאש איז קעגין די מדות פון די מענטשין והתחלפות דעותם אונ זייערע דעות זיינן פר ביטין בנדיבותם וכילותם אין זייער מילדיקייט אונ אין זייער קארגהייט בגופם ובממונם ובכבודם מיט זייער גוף אונ זייער געלט אונ זייער כבוד כלומר דיא דעות פון דיא מענטשין זיינען ניט גלייך נאר וואש ביא איינעם איז גאנץ חשוב איז ביא דעם אנדערין ניט חשוב אונ וואש ביא אים איז ניט אזו חשוב איז ביא דעם אנדערין דווקא זייער חשוב אזו וויא דער מחבר איז אליין מפורש כי מהם ווארום אטייל פון זיי דאש מיינט מען עש איז פר האנדין אין אטייל מענטשין מי שמתנדב בגופו וממונו אזעלכר וואש איז מילד זיין פריינט אטובה צו טאן מיט זיין גוף אונ זיין געלט וחס על כבודו אונ האט חס אויף זיין כבוד דאש הייסט דארטין וואו ער וועט דורך זיין פריינטש טובה מבוזה ווערין האט ער חס אויף זיין כבוד אונ טוט אים שוין ניט דיא טובה דרויף זאגט דר פסוק בכל לבבך דו זאלשט זיך מטריח זיין צו מקיים זיין גאטש מצות אונ זאלשט ניט חס האבין אויף דיין כבוד ומהם אונ אין אטייל פון זייא איז פאר האנדין מי שמתנדב בגופו ובכבודו זעלבער וואש איז מילד פון זיין פריינט וועגין מיט זיין געלט אונ כבוד וחס על גופו אונ האט חס אויף זיין גוף דרויף זאגט ער בכל נפשך דאש הייסט אנטקעגין גאטש דינסט זאלשטו ניט חס האבין אויף דיין גוף ומהם מי שמתנדב בגופו ובכבודו אונ פון זיי איז פאר האנדין זעלבער וואש איז מילה קעגין זיין פריינט מיט זיין גוף אונ מיט זיין כבוד וחס על

לך אדם שגופו חביב עליו מממונו לכך נאמר ובכל נפשך · ואם יש לך אדם שממונו חביב עליו מגופו לכך נאמר ובכל מאודך · ואפשר שירצה באמרו בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך לעומת התחלפות אהבת בני אדם קצתם בקצתם והוא שהאוהבים שלשה מינים · מהם מי שמתנדב לרצון אהובו בממונו בלבדי ומהם מי שמתנדב לרצון אהובו בגופו ובממונו · ומהם מי שמתנדב לרצון אהובו בממונו וגופו ונפשו כמ"ש החכם (שיר השירים ח) אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בוז יבוזו לו · ואמר ביהונתן ודוד (שמואל א כ) כי אהבת נפשו אהבו ואמר (ש"ב א) נפלאתה אהבתך לי מאהבת נשים · וזירז

מרפא לנפש

יש אדם שמטריח עצמו לרצון אהובו בגופו ובממונו ובכבודו הוא פי' בכל לבבך שע"י גובה לבו של אדם הוא רודף אחר הכבוד : וזירז · אותנו להתנדב ולהטריח בכל נפשנו הוא בגופו : ואפשר שירצה כו' · ועתה הוא מפרש הפסוק לענין נפש ממש את הנפש צריכה לכך כמו שהביא בכל נפשך אפילו נוטל את נפשך והוא הנשמה כי הדם הוא

ממונו אונ האט חס אויף זיין געלט דרויף זאגט דר פסוק ובכל מאודך אבער אנטקעגן גאטש דינשט זאלשטו ניט חס האבין אויף דיין געלט אזוא וויא אונזערע חכמים האבין גיזאגט אם נאמר בכל נפשך אז דר פסוק זאגט דוא זאלשט גאט ליב האבן מיט גאר דיין לייב למה נאמר בכל מאודך ווארום זאגט ער נאך מיט גאר דיין גוטש אמער בייא אמענטשין איז דאך מן הסתם דאש לעבן בעסר אז דאש גוטש שטייט דאך פארט ער זאל ניט אכטן זיין לעבן קענען גאטש דינשט איז דאך שוין אכל שכן זיין גוטש איז דר תירוץ דרויף אם יש לך אדם שגופו חביב עליו מממונו אז עש איז פר האנדין אמענטש וואש זיין לייב איז אים ליבר פון זיין געלט לכך נאמר דרום שטייט אין פסוק ובכל נפשך אונ מיט גאר דיין לייב ווארום אז עש וועט נאר שטיין ובכל מאודך מיט דיין גאנצין גוטש וועל איך וועלין מיינן אז נאר מיטין געלט דאש הייסט וואש מען וויל בייא איינעם אוועק נעמן דאש געלט איבער דעם ליבשאפט פון גאט זאל ער ניט אוועק לאזין די ליבשאפט פון גאט כדי ער זאל זיין געלט מציל זיין אבער דעם גוף בדארף ער ניט פיינינן פון גאטש ליבשאפט וועגן דרום שטייט אין פסוק ובכל נפשך· ואם יש לך אדם שממונו חביב עליו מגופו אונ אויב עש איז פר האנדין אזוא אמענטש וואש זיין געלט איז אים ליבער אז זיין גוף לכך נאמר ובכל מאודך דרום זאגט דער פסוק דו זאלסט גאט ליב האבין מיט גאר דיין גוטש · זאגט דר מחבר ואפשר שירצה אונ עש קאן אויך זיין אז ער מיינט באמרו דער מיט וואש ער זאגט דוא זאלשט גאט ליב האבין בכל לבבך מיט גאר דיין גאנצין הארץ ובכל נפשך ובכל מאודך אונ מיט דיין גאנצין לייב אונ מיט דיין גאנצין גוטש והוא אונ דאש איז שהאוהבים שלשה מינים ווייל די ליבשאפט וואש אמענטש האט ליב דעם אנדערין איז אין דרייא ערלייא מינים כלומר דרייא ערלייא ליב האבערש איז פר האנדין מהם מי שמתנדב לרצון אהובו זעלכער וואש באווילגט זיך צו טאן דעם רצון פון זיין ליב האבר בממונו בלבד נאר מיט זיין געלט אליין ומהם מי שמתנדב לרצון אהובו אונ אטייל איז פר האנדין וואש בווילגט זיך צו טאן דעם רצון פון זיין ליב האבער בגופו ובממונו מיט זיין גוף אונ מיט זיין געלט ומהם מי שמתנדב לרצון אהובו אונ עש איז פר האנדין אזעלכע וואש בווילגן זיך צום רצון פון זיין ליב האבר בממונו ובגופו ונפשו מיט זיין געלט אונ זיין גוף אונ זיין נשמה אזו וויא דער חכם שלמה המלך האט גיזאגט אין (שיר השירים) אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה ווען אמענטש זאל געבין גאר דאש גוטש פון זיין הויז פר די ליבשאפט בוז יבוזו לו וועלין זייא אים פר שמעהן כלומר וועלין זייא אים ניט פאלגין אונ וועלין דאש נאך מבזה זיין ואמר ביהונתן ודוד אונ פון דיא ליבשאפט וואש איז גיוועזן צווישין יהונתן אונ דוד זאגט דער פסוק אין (שמואל א' כ') כי אהבת נפשו אהבו ווייל ער האט אים ליב גהאט ווי זיך אליין אונ אין (שמואל ב' א') שטייט דוד האט גיזאגט אויף

יהונתן

הנביא ע"ה באהבת הבורא יתעלה שתהיה כוללת הנפש והגוף והממון להתנדב האדם
בכל זה באהבת הבורא יתעלה ואל יהיה כילי בדבר מהם אצל רצון האלהים יתברך ·
כמ"ש רז"ל בכל לבבך בשני יצריך ביצר הטוב וביצר הרע · ובכל נפשך ואפי׳ נוטל
את נפשך · ובכל מאדך בכל ממונך · ואמרו עשה רצונו כרצונך כדי שיעשה רצונך כרצונו
בטל רצונך מפני רצונו כדי שיבטל רצון אחרים מפני רצונך · וי"ל שירצה באמרו בכל
לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך לדבק באהבת האלהים בסתר ולהראותה בגלוי עד
שתתברר מן המאמין אמתת אהבתו לאלהים בסתרו ובגלויו ובמצפון ענינו ונראהו ׃ על

מרפא לנפש

הנפש שעליו משכן הנשמה · ולבבך על הגוף כי שם משכן נפש החיוני : בשני יצריך ביצר הטוב וביצר הרע · כי יוכל האדם לעבוד ה׳ במדות השייכים ליצר הרע כמו הכעס והגאוה ודומיהן כמו במדות הטובות השייכים ליצר הטוב כמו שהאריך המחבר בסוף שער הג׳ ע"ש וכאו"ל ביצר בכל המדות באורך ע"ש : ואמרו עשה רצונו כו׳ · עיין בשער הבטחון פ"ג פירושו : בטל רצונו · אפילו למסור נפשך מפני רצונו : וי"ל שירצה כו׳ בסתר בחדרי חדרים : ובגלויו · בפני כל אדם : ובמצפון · בלבו ומחשבתו : ונראהו · על אבריו הנראים ולפי פירוש

יהונתן נפלאתה אהבתך לי מאהבת נשים דיין ליבשאפט איז ביא מיר גרעסער פון די ליבשאפט פון ווייבער וזירז הנביא עליו השלום אונ דער נביא משה רבינו עליו השלום האט מזרז גוועזן באהבת הבורא אין די ליבשאפט וואש פון דעם בשעפר שתהיה כוללת הנפש והגוף והממון אז זיא זאל כולל זיין די נשמה אונ דעם גוף אונ דאש געלט להתנדב האדם בכל זה דאש אמענטש זאל זיך מיט דעם אלמן באווילינן באהבת הבורא יתברך צו דעם ליבשאפט פון דעם בשעפר יתברך ואל יהיה כילי בדבר מהם אונ זאל אין קיין שום זאך פון זייא ניט קארג זיין אצל רצון הבורא קעגן דעם צו טאן דעם ווילן פון דעם בשעפער יתברך אזו וויא אונזרע חכמים ז"ל האבין גיזאגט דאש וואש אין פסוק שטייט בכל לבבך מיט דיין גאנץ הארץ מיינט ער בשני יצריך מיט דיינע ביידי יצרים מיטין יצר טוב אונ מיטען יצר הרע ווארום אמענטש קאן דינען מיט די מדות וואש זיינען שייך צום יצר הרע דהיינו כעס אדר גאוה אונ נאך זעלכי גלייכין קאן ער מיט די אייגנע מדות גאט דינען ובכל נפשך אונ דאש וואש עש שטייט אין פסוק מיט נאר דיין לייב מיינט ער ואפילו נוטל את נפשך ווען מען וויל ביא דיר נאר דיין לעבין אוועק נעמען אז דוא וועשט גאט דינען זאלשטו זיך בעסר לאזין הרגנין אונ אין גאט זאלסטו ניט לייקנין אונ אז אין פסוק שטייט ובכל מאודך דאש איז טייטש בכל ממונך מיט נאר דיין געלט ווען מען וויל ביא דיר אוועק נעמין נאר דיין געלט אז דוא וועסט גאט דינען זאלסטו דאש לאזין אוועק געמן אונ אין גאט זאלשטו ניט לייקנען ואמרו אונ נאך האבין אונזרע חכמים גזאגט עשה רצונו כרצונך טוא גאטש ווילן אזו וויא דו ווילשט גאט זאל דיר טאן דיין ווילין כדי שיעשה רצונך כדי גאט זאל טאן דיין ווילין כרצונו אזו וויא זיין ווילין איז תמיד צו טאן גוטש צו זיינע בשעפניש בטל רצונך זייא מבטל דיין ווילין דאש הייסט זייא מבטל דיינע תאוות אונ דיין יצר הרע פון אפ דיר אונ מוסר נפש צו זיין זיך פון גאטש וועגין מפני רצונו פון וועגן זיין ווילן כלומר פון וועגן דעם ווילין פון גאט כדי שיבטל רצון אחרים כדי גאט זאל מבטל זיין דעם ווילין פון אנדרי דאש הייסט פון דיינע פיינד מפני רצונך פון וועגין דיין ווילין ויש לומר שירצה אויך קאן מען זאגין אז דער פסוק מיינט באמרו בכל לבבך דר מיט וואש ער זאגט דוא זאלשט ליב האבן גאט מיט דיין גאנצין הארץ אונ מיט דיין גאנצין לייב אונ מיט גאר דיין גוטש לדבק באהבת האלהים מיינט דר פסוק מען זאל זיך בהעפטין אין גאטש ליבשאפט בסתר פאר בארגן ולהראותה בגלוי אונ זאלשט עש ווייזין אנטפלעקט כלומר ער זאל עש פאר מענטשין אויך ווייזן וויא ער האט ליב גאט עד שתתברר כו׳ אמתת אהבתו לאלהים ביז עש זאל אויש גקלערט ווערין פון דעם פרומן זיין ווארהפטיגע ליבשאפט צו גאט בסתרו ובגלויו אין זיין פאר בארגינקייט דאש הייסט אז ער איז בחדרי חדרים אונ אין זיין אנטפלעקטקייט דאש הייסט אז אלי מענטשן זעהן

ובמצפון

השוה והנכון על שקל אחד וערך אחד כמ"ש דוד ע"ה (תהלים פד) לבי ובשרי ירננו אל אל חי · ויש לומר שירצה באמרו בכל לבבך ובכל נפשך להיות כל אהבתך והשתדלותך בזולתו לשמו ואל תשתתף עם אהבתו אהבת זולתו ואם תאהב זולתו יהיה במה שירצהו ממך בדי שתהיה סעיף מאהבתך בו · כאשר זכרתי בביאור ההערה השכלית בשער השלישי מן הספר הזה :

פרק ג **אבל** איך הדרך אל אהבת האלהים יתברך · אומר בתשובת שאלה זאת · כי הבקשה הזאת לא תתכן לשואל אלא אחר הקדמות רבות וכאשר תתקיימנה ההקדמות תתילד מהם האהבה באלהים יתברך · אבל מי שמכוין אליה בעצמה

מרפא לנפש

זה בכל לבבך היינו במלפון ונפשך בכדידות · ומאודך בגלויי הר"כ : ויש לומר שירצה כו׳ · בזולתו לשמו · אף אם תאהב את הזולת דהיינו תלמיד הכם וכיולא בזכרס בהו"ל באורך כמו אהבת נשים בנים וקרובים כלם יהיו לש"ש : בדי שתהיה · אותו האהבה להם : סעיף · ענין והלק מהמת אהבת ה׳ שצוה לאהוב אותם כמ"ש תז"ל את ה׳ אלהיך תירא לרבות תלמידי הכמים לעבודת ה׳ ולא להנאת עצמו ואם כן מאחר שכוכל לפרש פסוק ואהבת את ה׳ וגו׳ בכל הפירושים האלה הי מנייהו מפקת ע"כ צריכין לאהוב אותו יתברך לפ"ד כל הפירושים :

ובמצפון עניני אונ אין זיינע פר בארגני מחשבות ונראתו אונ אויף זייני גוויזני גלידר על השוה והנכון זאל דא אלץ גלייך אונ רעכט זיין על שקל א׳..ערך או אונ אויף איינרליי שאצונג כלומר דו זאלשט פאר לייט ניט זיין גאנץ פרום אין דיינע אויש גוויזני גלידער אבר אין דיינע מחשבות אונ אז קיינר זעהט ניט וועשטו ניט אזו פרום זיין דרום זאגט דער מחבר אז פאר לייט אונ אין דיין פאר בארגנקייט אונ אין דיינע מחשבות אונ אין דיינע אויש גוויזנע גלידער זאל אלץ זיין אויף איין מאגיר אזו וויא דוד המלך עליו השלום האט גיזאגט אין תהלים לבי ובשרי ירננו אל אל חי מיין הארץ אונ מיין לייב טוען בידע גליך לויבן צום לעבדיגן גאט ויש לומר שירצה אויך קאן מען זאגין אז דר פסוק מיינט באמרו כו׳ דר מיט וואש ער זאגט דוא זאלשט גאט ליב האבין מיט גאר דיין לייב אונ מיט גאר דיין גוטש מיינט ער להיות כל אהבתך אז עש זאל זיין גאר דיין ליבשאפט והשתדלותך אונ גאר דיין פליים וואש דו האשט בזולתך מיט אנדרן זאל דאש אלץ זיין לשמו פון זיין נאמן וועגין כלומר דאש וואש דוא האשט איינעם ליב אדר וואש דו רעטשט אדר באמיהסט זיך עפים מיט דיין חבר זאל דאש אלץ זיין פון גאט וועגן ואל תשתתף עם אהבתו אונ דוא זאלשט ניט חברותה מאכין מיט זיין ליבשאפט אהבת זולתו עפים אנדר ליבשאפט ואם תאהב לזולתו אונ ווען דו האשט ליב אנדערין יהיה במה שירצהו ממך זאל עש זיין אזוא אזאך וואש גאט וועט עש באווילגן פון דיר כדי שתהיה כדי אז דיין ליבשאפט וואש דו האשט ליב זאל זיין סעיף מאהבתך בו איין חלק פון די ליבשאפט וואש דוא האשט צו גאט כאשר זכרתי בביאור ההערה השכלית גלייך וויא איך האב גדאכט אין דעם בשיידניש פון דעם דער וועקניש פון דעם שכל בשער השלישי מן הספר הזה אין דעם דריטן שער פון דעם ספר :

אבל איך הדרך אל אהבת האלהים יתברך אבר וועלכיש איז דער וועג מען זאל קאנן קומן צוא דיא ליבשאפט פון גאט יתברך אומר בתשובת שאלה זאת וועל איך זאגין איין ענטפר אויף דער שאלה כי הבקשה זאת אז די בקשה לא תתכן לשואל אלא אחר הקדמות רבות קאן ניט אן גברייט זיין צו דעם וואש וויל דאש פרעגין נאר סיידן ער מוז פריער אין זיך האבין דיא פיל זאכין וואש ווייטר וועלין שטיין וכאשר תתקיימנה ההקדמות אונ אז די אלע זאכין וואש בדארפין פריער זיין וועלין אין אים אקיום האבן כלומר אז ער וועט אן זיך האבן דיא אלע זאכין אלאנגע צייט תתילד מהם וועט פון זייא שפראצין די ליבשאפט צו גאט יתברך אבל מי שמכוין אליה בעצמה אבר דער וואש וויל דיא ליבשאפט אליין קריגן אן דיא זאכין וואש בדארפן פריער זיין אין אים כלומר דער וואש האט אין זיך ניט פריער די אלי זאכין אונ וויל קומען צו די ליבשאפט פון

גאט

לא יוכל להגיע אליה · וההקדמות אשר ראוי למאמין להקדים לה בנפשו הם שני יחודי הלבבות׳ ושתי כניעות׳ושני חשבונות׳ ושתי בחינות׳ אבל שני יחודי הלבבות׳ אחד מהם ליחד הלב ביחוד הבורא׳ והשני ליחד המעשה לשמו ולעבדו לכבודו בלבד אבל שתי הכניעות׳א׳ מהם הכניעה לאלהים יתעלה׳ והשניה הכניעה ליראי האלהים ובחיריו׳ אבל שתי החשבונות · אחד מהם חשבונו עם נפשו על מה שחייב לאלהים להתמדת טובותיו׳ והשני חשבונו עם נפשו על הסתירו עונותיו והאריכו לו ומחילתו · אבל שתי הבחינות׳ אחת מהם הבחינה במה שעבר לראשונים בעמדו על ספרי הנביאים ודברי הקדמונים ע״ה כמ״ש (תהלים קמג) זכרתי ימים מקדם וגו׳ · והשנית הבחינה בעולם במה שהוא רואה מפלאי הבורא יתברך בבריאותיו · וכבר בארתי בספר זה כללים מן הענין הזה כפי יכולתי · מה שיש בו די למי שמבין ומכוין למה שיש בו הצלתו והמלטו

גאט לא יוכל להגיע אליה דער וועט ניט קאנין גרייכן צו איר וההקדמות אשר ראוי למאמין להקדים לה בנפשו אונ די זאכין וואש דר פרומר מאן מוז אין זיך פריער האבין איידר ער קומט צוא דער אהבה הם דאש זיינן שני יחודי הלבבות צוויא ערליי פאר איינגונג פון דיא הערצר ושתי כניעות אונ צווייא ערלייא אונטר טעניקייט ושני חשבונות אונ צוויי ערלייא חשבונות ושתי בחינות אונ צווייא ערלייא פרובין אבל שני יחודי הלבבות אבער דיא צווייא ערלייא פאר איינונג פון דיא הערצר אחד מהם איינש פון זייא איז ליחד הלב ביחוד הבורא ער זאל פאר איינגן זיין הארץ אין יחוד פון דעם בשעפר כלומר ער זאל גלייבן מיטן גאנצין הארץ אז עש איז מער ניט פאר האנדין נאר איין גאט והשני פון דאש אנדרי איז ליחד המעשה לשמו ער זאל פאר איינגן אלי זיינע ווערק פון גאטש וועגין ולעבדו אונ זאל אים דינן לכבודו בלבד פון זיין כבוד וועגן אליין אבל שתי הכניעות אבער די צווייא ערלייא אונטר טעניקייט אחת מהם איינש פון זייא איז הכניעה לאלהים יתעלה ער זאל זיין אונטר טעניג פאר גאט גלויבט איז ער והשנית אונ דאש אנדרי איז הכניעה ליראי האלהים ער זאל זיין אונטר טעניג פאר דיא וואש פארכטין זיך פאר גאט אונ פאר זיינע אויש דער ווייילטע אבל שני החשבונות אבער די צוויי חשבונות אחד מהם איינש פון זייא איז חשבונו עם נפשו ער זאל רעכנין מיט זיין זייל על מה שחייב לאלהים אויף דעם וואש ער איז שולדיג צו גאט להתמדת טובותיו פאר די טובות וואש ער טוט אים תמיד והשני אונ דאש אנדרי איז חשבונו עם נפשו ער זאל זיך זעלבשט בארעכנין על הסתירו עונותיו וואש גאט פאר בארגט אים זיינע זינד והאריכו לו אונ ווארט אים זייא גאנץ לאנג ומחילתו אונ ער איז אים זיי גאר מוחל אז ער טוט תשובה אבל שתי הבחינות אבער די צווייא ערלייא פרובונג אחת מהם איינש פון זיי איז הבחינה במה שעבר לראשונים ער זאל פאר שטיין אונ זיך אין זין נעמין וויא עש איז דער גאנגן מיט דיא ערשטע לייט אונ דאש וועט ער גוואר ווערין בעמדו על ספרי הנביאים אז ער וועט לערנין אין די ספרים פון די נביאים אונ וועט זיי פר שטיין ודברי הקדמונים ע״ה אונ וועט לערנן דאש וואש אונזערי ערשטע חכמים האבין גישריבן אזו וויא עש שטייט אין תהלים זכרתי ימים מקדם איך גדיינק אין די ערשטי טעג והשנית אונ דאש אנדרע איז הבחינה בעולם ער זאל אכטונג געבין אין דר וועלט במה שהוא רואה מפלאי הבורא יתברך בבריאותיו אויף די וואונדר וואש ער זעהט וואש דר בשעפר יתברך האט גיטאן אין זיינע בשעפניש וכבר בארתי בספר זה כללים מענין הזה אונ איך האב שוין אין דעם ספר בשייד דיא כללים פון דעם ענין כפי יכולתי וועדליג מיין יכולת איז מה שיש בו די למי שמבין האב איך עש בשייד וואש עש וועט שוין גינוג זיין פאר דעם פר שטאנדיגען מאן וואש ער פאר שטייט ומכוין למה שיש בו הצלתו אונ איז זיך מכוין צו טאן זעלכי זאכן וואש דרינן איז פר האנדין זיין בשירמונג אויף דעם עולם והמלטו אונ זיין אנטרינונג אויף עולם הבא וכאשר

בעולם הזה ובעולם הבא: וכאשר יתקן כל זה ויחבר אליו הפרישות מתענוגי העולם ותאוותיו ויבין גדולת הבורא ועצמותו ואמתותו ורוממותו · וישכיל קטנות ערך נפשו וזעירותו וזלותו · ואח"כ יכיר רב טוב הבורא עליו וגודל חסדו עמו · תהיה האהבה באלהים מן המאמין סמוכה לזה בלב שלם ואמתת זך נפשו והכספו לו בהשתדלות וחריצות וזריזות · דומה למה שנאמר (ישעיה כו) נפשי אויתיך בלילה ואמר (שם) לשמך ולזכרך תאות נפשי · ואמר (תהלים מב) צמאה נפשי לאלהים · והחזק שבדברים שתעזר בהם על המדרגה הזאת העליונה הוא המורא הגדול מאלהים · והאימה ממנו והפחד ממצותיו והמחשבה תמיד בהשקפתו על סתרך וגלויך ומצפונך ונראך · והנהגתו אותך וחמלתו עליך ודעתו הנסתר והנגלה בעבר ובעתיד ממעשיך ומחשבותיך · והבטחתו לך והקרבתו אותך · ולא תוכל עם כל זה לעמוד מנטות אליו בלבך ובמצפונך · בבר

מרפא לנפש

ולא תוכל עם כל זה לעמוד כו׳ · ר״ל לומר אם תבין ותסתכל היטב בכל מה שהזכרתי אזי לא תוכל להתאפק

יתקן כל זה אונ אז ער וועט דאש אלץ פר ריכטין כלומר אונ אז ער וועט אין זיך שוין האבין דיא אלע הקדמות וואש פריער איז געשטאנען דהיינו די צוויי יחודי הלבבות אונ די צווייא כניעות אונ די צווייא חשבונות אונ דיא צווייא בחינות ויחבר אליו הפרישות מתענוגי העולם ותאוותיו אונ וועט דר צו בהעפטין דאש אפ שיידונג פון די וועלטליכע תענוגים אונ פון זיין גילוסטקייט ויבין גדולת הבורא אונ וועט פאר שטיין דאש אכפרקייט פון דעם בשעפר ועצמותו אונ זיין שטארקייט ואמתותו ורוממותו אונ זיין ווארהפטקייט אונ זיין הויכקייט וישכיל קטנות ערך נפשו אונ וועט פאר שטיין דאש קליינקייט פון זיין שאצונג וזעירותו וזלותו אונ זיין גרינגקייט אונ זיין וואלוילקייט ואח״כ יכיר רב טוב הבורא עליו אונ דער נאך וועט ער דער קאנען דאש גרושע גוטש וואש דער בשעפר האט אים גיטאן וגודל חסדו עמו אונ זיין גרויש חסד וואש דער בשעפר טוט מיט אים תהיה האהבה באלהים מן המאמין סמוכה לזה די ליבשאפט וואש דר פרומר מאן וועט האבין דער נאך צו גאט וועט עש שוין זיין כלב שלם מיט דעם גאנצין הארץ ואמיתות זך נפשו אונ מיט איין רעכטין קלארין ווילן והכספו לו אונ וועט גלוסטין צו אים בהשתדלות וחריצות וזריזות מיט פלייסקייט אונ מיט שארפין פאר שטאנד אונ מיט זריזות דומה למה שנאמר עש איז גלייך צו דעם וואש עש שטייט אין (ישעיה) נפשי אויתיך בלילה מיין נשמה האט גילושט צו דיר ביי נאכט אונ נאך שטייט דארטן לשמך ולזכרך תאות נפש צו דיין נאמין אונ צו דיין גידעכניש גילוסט מיין נשמה אונ אין תהלים שטייט צמאה נפשי לאלהים מיין זייל איז דארשטיג צוא גאט והחזק שבדברים אונ דאש שטארקסטע פון אלע זאכין שתעזר בהם על המדריגה הזאת העליונה דו זאלשט דורך זייא גיהאלפין ווערין צוא קומען צו דער דאזיגר הויכר מעלה ליב צוא האבין גאט הוא המורא הגדול מאלהים דאש איז דוא זאלשט האבין גרויש מורא פאר גאט והאימה ממנו אונ צו שרעקין זיך פר אים והפחד ממצותיו אונ פארכטן זיך פר זיין גיבאט והמחשבה תמיד אונ אלי צייט צו גידיינקן בהשקפתו על סתרך וגלויך אז ער קוקט אויף דיינע פר בארגנע אונ אנטפלעקטי ווערקין ומצפונך ונראך אונ אויף דעם וואש פר בארגן איז אונ וואש גיזעהן ווערט והנהגתו אתך אונ וויא ער פירט דיך וחמלתו עליך אונ וואש ער דער בארמט זיך אויף דיר ודעתו הנסתר והנגלה בעבר ובעתיד במעשיך ומחשבותיך אונ וואש ער ווייסט וואש פאר בארגין אונ אנטפלעקט איז פון דיינע מחשבות אונ פון דיינע ווערקין וואש דו האסט גיטאן אונ וואש דוא וועשט טאן והבטחתו לך והקרבתו אותך אונ וואש ער פר זיכערט דיך אונ וואש ער גינעהנט דיך צו זיך ולא תוכל עם כל זה לעמוד אונ מיט דעם אלימען וועשטו זיך ניט קאנען איין האלטין מנטות אליו בלבך ומצפונך פון צו נייגן נאך אים מיט דיין הארץ אונ מיט דיינע מחשבות כלומר אז דו וועשט ניט פאר שטיין אונ אכטונג געבין אויף דעם אלימן

וועשטו

לבב ובאמונה שלמה·ותתלה נפשך באהבתו ותבטח על חמלתו וגודל חנותיו ורחמיו· ולא תשתתף בעת ההיא עם אהבתו אהבת·זולתו · ולא ישקיף עליך שאתה ירא עם יראתך ממנו בלתו·ולא תפקדהו מרעיוניך ולא יסור מנגד עיניך·ויהיה צוותך בבדידות· ויושב עמך במדברות· ויהיה מקום מלא בני אדם בעיניך כלא מלא· והריק מהם כלא ריק·לא תשומם בהפקדם·ולא תדאג בהעדרם·ותהיה תמיד שמח באלהיך שש בבוראך · עלז ברצונו וכוסף לפגיעתו · כמ״ש (תס סד) ישמח צדיק בה׳ וחסה בו · ואמר הנביא (חבקוק ג) ואני בה׳ אעלוזה אגילה באלהי ישעי · ואמר דוד עליו השלום (תהלים כז) ה׳ אורי וישעי ממי אירא · ושאר המזמור :

פרק ד **אבל** אם האהבה באלהים היא ביכולת האדם אם לא · אומר בתשובת מרפא לנפש

ולעמוד שלא לנטות אליו בלבך ומלפונך כו׳ ותוכל לקיים שויתי ה׳ לנגדי תמיד : ויהיה צוותך בבדידות · אף אם תשב בדד יהיה בעיניך כאילו תשב עם כמה חברים לצוות ועיין בסוף שער הבטחון ענין כזה ג״כ :

װעשטו זיך ניט קאנן איין האלטין אז דוא זאלשט זיך ניט גייגין צוא אים נאר דו װעשט זיך בוודאי יוא נייגן צו אים מיט דיין הארצין אונ מיט דיינע מחשבות בבר לבב ובאמונה שלימה מיט איין קלאר הארץ אונ איין גאנצע אמונה ותתלה נפשך באהבתו אונ װעשט דיך אן הייגגן אין זיין ליבשאפט ותבטח על חמלתו אונ װעסט פאר זיכערן זיך אויף זיין דר בארימקייט וגודל חנותיו ורחמיו אונ אויף זיין גרויש גינאד אונ זיין רחמנות ולא תשתתף בעת ההיא עם אהבתו אונ אין דער צייט אז דוא װעשט אים ליב האבין װעסטו ניט חברותה מאכין דער מיט אהבת זולתו איין ליבשאפט פון אנדערן ולא ישקיף עליך אונ ער זאל פון דיר ניט זעהן שאתה ירא עם יראתך ממנו אז מיט דער פארכט װאש דו פארכשט זיך פאר אים פארכשטו זיך נאך בלתו אנדער פארכט װאש איז חוץ אים ולא תפקדהו מרעיונך אונ זיין דר מאנונג זאל ניט אפ גיין פון דיינע גדאנקין ולא יסור מנגד עיניך אונ ער זאל ניט אפ גיטאן װערין פון דיינע אויגין ויהיה צוותך בבדידות אונ ער װעט זיין דיין בהעפטונג אז דוא בישט אליין אן מענטשין ויושב עמך במדברות אונ װעט מיט דיר זיצין אין דיא מדברות ויהיה מקום מלא בני אדם בעיניך כלא מלא אין אזו איין ארט װאש איז פול מיט מענטשין װעט זיין אין דיינע אויגן גלייך וויא עש איז ניט פר האנדין דארט קיין פיל מענטשן װארום דיין מחשבה װעט זיך ניט קערין צו זייא והריק מהם אונ װאו ליידיג איז פון זייא דאש הייסט דארט װאו עש איז ניט פאר האנדין קיין לייט װעט בייא דיר זיין כלא ריק גלייך וויא עש איז ניט ליידיג דאש מיינט מען עש װעט קיין חילוק בייא אים ניט זיין סייא ער איז צווישין פיל מענטשין אדר נאר אליין לא תשומם בהפקדם אונ דוא װעשט ניט זיצן פאר װישט אז זייא װעלין פעלין ולא תדאג בהעדרם אונ דוא װעשט זיך ניט זארגין אז זייא װעלין אפ גיין ותהיה תמיד שמח באלהיך אונ װעשט דיך תמיד משמח זיין מיט דיין גאט שש בבוראך אונ צו פרייען מיט דיין בשעפר עלז ברצונו אונ צו זיין לוסטיג מיט זיין ווילין וכוסף לפגיעתו אונ פר לאנגען נאך זיין בגעגניש אזו וויא עש שטייט אין תהלים ישמח צדיק בה׳ וחסה בו דער צדיק טוט זיך פרייען מיט גאט אונ טוט זיך אין אים בשיצין אונ חבקוק הנביא האט גיזאגט ואני בה׳ אעלוזה אונ איך װעל מיך מיט גאט פרייען אגילה באלהי ישעי איך װער מיך פרייען מיט גאט מיין העלפר אונ דוד המלך עליו השלום האט גיזאגט ה׳ אורי וישעי גאט איז מיין ליכט אונ מיין הילף ממי אירא פאר װעמען זאל איך מיך פארכטן ושאר המזמור אונ וויא ווייטער שטייט אין דעם מזמור :

אבל אם האהבה באלהים היא ביכולת האדם אם לא אבער אויב אמענטש האט אין זיין יכולת גאט ליב צו האבן אויב ניין אומר בתשובת שאלת זאת װעל איך זאגן איין ענטפר אויף דער

שאלה

שאלה זאת • כי האהבה על שלשה פנים • אחד מהם אהבה שנקלה בעיני האוהב אבדת ממונו בעבורה לא אבדת גופו ונפשו • ומהם אהבה שנקלה בעיני האוהב אבדת חלק מגופו עם אבדת ממונו כשהוא מקוה שתשאר נפשו בחיים בעבורה • והפנים השלישים אהבה שנקלה בעבורה אבדת הממונות והגופות והנפשות • וכבר מצאנו אברהם אבינו עליו השלום הראה אהבתו באלהים בכל הפנים • התנדבו בממונו בגופו ובנפשו • בממונו שהיה מוציאו על העוברים והשבים כדי להודיעם את הבורא • ומה שאמר למלך סדום (בראשית יד) אם מחוט ועד שרוך נעל ראיה על נדיבות נפשו ושהממון נקל בעיניו • ובגופו בברית מילה שלא נתעכב לקיים אותה בנפשו ובזולתו בשמחה • אבל התנדבו באבדן נפשו באהבת האלהים מה שהראה בענין יצחק מן

בעבורה • בעבור האהבה : מה שהראה בענין יצחק כו' • והבן נתת מהאב כמ"ש בפתיחה שער ג' ע"ש אם כן השוב כאילו מקר א"ע למיתה • הר"ל :

שאלה כי האהבה על שלשה פנים אז די ליבשאפט קאן גישעהן אין דרייא ערלייא אופנים אחד מהם איינש פון זייא איז אהבה שנקלה בעיני האוהב אזו אליבשאפט וואש איז גרינג בייא דעם ליבהאביר אבדת ממונו בעבורה ער זאל זיין געלט פאר לירן פון וועגן דעם ליבשאפט לא אבידת גופו ונפשו אבר ניט עש זאל פאר לארן ווערן זיין גוף אונ זיין לייב פון דעם ליבשאפט וועגין דאש וויל ער ניט ומהם אהבה אונ פון זייא איז פאר האנדין זעלכע ליבשאפט שנקלה בעיני האוהב אבידת חלק מגופו וואש איז גרינג ביי דעם ליב האבירס אויגן אז עש זאל פאר לארין ווערין איין חלק פון זיין גוף דהיינו איין האנט אדר איין פוס עם אבידת ממונו אונ זיין געלט זאל אויך פאר לארין ווערין כשהוא מקוה שתשאר נפשו בחיים אז ער האפט נאר אז ער וועט בלייבן לעבן חאטשי איין חלק פון זיין גוף אונ זיין געלט וועט פאר לארין ווערין איז דאש בייא אים גאר גרינג מפקיר צו זיין דאש געלט אונ דעם חלק פון זיין גוף בעבורה פון דעם ליבשאפט וועגין והפנים השלישים אונ דער דריטר אופן איז אהבה אזוא אליבשאפט שנקלה בעבורה וכו' וואש איז אים גרינג עש זאל פאר לארן ווערן פון וועגין דעם ליבשאפט דאש געלט אונ דער גוף אונ דאש לעבין וכבר מצאנו אברהם אבינו ע"ה הראה אהבתו באלהים בכל הפנים אונ מיר גפינן אז אברהם אבינו עליו השלום האט זיין ליבשאפט צו גאט גיוויזן אין אלירלייא אופנים התנדבו דאש ער האט זיך בוויליגט פון גאטש ליבשאפט וועגן מיט זיין געלט אונ זיין גוף אונ זיין לייב בממונו מיט זיין געלט האט ער זיך בוויליגט שהיה מוציאו על העוברים והשבים ווארום ער האט עש אויש גיגעבין צו שפייזן די ארחים כדי להודיעם את הבורא כדי ער זאל זיי מאכן וויסן וואש דער בשעפר איז ומה שאמר למלך סדום אונ וואש ער האט גיזאגט צום מלך סדום אם מחוט ועד שרוך נעל איך שווער אויב איך בגער פון דיר פון איין פאדים ביז איין רימען פון איין שוך ראיה על נדיבות נפשו דאש איז איין ראיה אז ער איז מילד גיוועזן ושהממון נקל בעיניו אונ אז דאש געלט איז גרינג גיאכט גיוועזן אין זיינע אויגן ובגופו אונ אז ער האט גאט ליב גיהאט מיט זיין גוף דאש זעהען מיר בברית מילה פון דעם וואש ער האט גיהאלטן דעם ברית מילה שלא נתעכב לקיים אותה וואש ער האט זיך ניט גזאמט די מצוה מקיים צו זיין בנפשו ובזולתו אין זיך זעלבשט אונ אין אנאנדרן דאש איז זיין זון אונ די איברינגע לייט וואש ער האט מל גיוועזן אונ האט עש גיטאן בשמחה מיט שמחה אבל התנדבו באבדו נפשו באהבת האלהים אבר דש וואש ער האט זיך באוויליגט אין דעם אז זיין לעבן זאל פאר לארן ווערן פון וועגן די ליבשאפט פון גאט דאש זעהט מען פון דעם וואש מה שהראה ער האט גיוויזן בענין יצחק בייא דעם ענין וויא ער האט גיבראכט זיין זון יצחק אויף דער עקידה זעהט מען מן המהירות והחריצות פון דעם איילין אונ גישווינדיקייט וואש ער

איז

המהירות והחריצות · והוא הורה על אהבתו וזכה באלהים ולבבו הנאמן בעבודתו · והיא המדרגה העליונה ממדרגות האהבה באלהים · וכמוה לא תתכן מכל אדם לפי שהיא למעלה מן היכולת הבשרית מפני שהטבע הפכה וכנגדה · וכאשר תמצא ביחידים מבני אדם איננה כי אם באומץ הבורא ועזרתו אותם מגבור היצר עליהם · שכל השתדלותם בעבודתו וקיומם מצות תורתו בנפש נאמנה ולבב שלם ומצפון זך כמו נביאי האלהים ובחירתו וסגולתו · ואין ביכולת כל בשר לסבול מה שזכרנו לאהבת הבורא מפני שהטבע והיצר כנגדו · אבל השני פנים הם ביכולת רוב המדברים בהשתדלם בהקדמות אשר הקדמנו בשער הזה · ומה שמורה כי השני פנים האלה ראיה על האהבה השלימה באלהים · מה שאמר השטן (איוב א) החנם ירא איוב אלהים

איז דרינן גיוועזן והוא הורה על אהבתו הזכה באלהים אונ דאש האט ער גיוויזן אויף זיין לויטער ליבשאפט וואש ער האט גהאט צו גאט ולבבו הנאמן בעבודתו אונ וויא זיין הארץ איז גטרייא גוועזן אין זיין ליבשאפט והוא המדריגה העליונה אונ דאש איז דיא העכשטע מעלה ממדריגות האהבה באלהים פון דיא מעלות פון דיא ליבשאפט פון גאט וכמוה לא תתכן מכל אדם אונ אזו אגלייכין איז ניט אן גבריים פון קיין שום מענטשן כלומר קיין אנדרר מענטש קאן אזעלכש ניט טאן אזו וויא אברהם אבינו האט גטאן לפי שהיא למעלה מן היכולת הבשרית ווייל דאש איז איבר די מאכט פון אבשעפניש מפני שהטבע הפכה וכנגדה ווייל דיא טבע איז גאר פאר קערט אונ אנטקעגן דעם דרום איז דאש זייער שווער צו האלטין. וכאשר תמצא ביחידים מבני אדם אונ אז עש טרעפט זיך אמאל אונ עש גפינט זיך ביי בזונדרי לייט וואש זייא זיינען זיך מוסר נפש פון גאטש וועגן איננה כי אם באומץ הבורא איז דאש אנדרש ניט נאר דורך די קראפט פון דעם באשעפר ועזרתו אותם אונ וואש ער העלפט זייא מגבור היצר עליהם דער צו פון צו שטארקין דעם יצר הרע איבר זייא כלומר ער העלפט זייא אז דער יצר הרע זאל זיך ניט שטארקן איבער זייא אונ פאר וואש העלפט ער זיי דר צו שכל השתדלותם בעבודתו ווייל נאר זייער פלייסונג איז אין זיין דינשט וקיומם מצות תורתו אונ זייער האלטן די מצות פון זיין תורה איז בנפש נאמנה מיט אגיטרייען ווילן ולבב שלם ומצפון זך אונ מיטן גאנצן הארץ אונ ריינע גידאנקן כמו נביאי האלהים ובחירתו וסגולתו גלייך וויא נביאים פון גאט אונ זיינע אויש דער וויילטע אונ גליבטע דרום העלפט זייא נאך דער באשעפר זייא זאלן זיך קאנען מוסר נפש זיין פון זיינט וועגן ואין ביכולת כל בשר לסבול מה שזכרנו לאהבת הבורא אבר קיין מענטש האט ניט די מאכט צו קענען ליידין פון גאטש ליבשאפט וועגן וואש מיר האבין פריער גיזאגט אז גאט זאל אים דער צוא ניט העלפן מפני שהטבע והיצר כנגדו ווארום ווייל די טבע פון דעם מענטשן אונ דר יצר הרע איז דר קעגן אבל השני פנים אבר די אנדרע צווייא אופנים דאש איז איינער זאל לאזין פאר לירין זיין געלט אדר איין חלק פון זיין גוף פון גאטש ליבשאפט וועגן הם ביכולת רוב המדברים דיא זיינן אין דיא מאכט פון דאש רוב מענטשן כלומר דאש האבין דאש רוב מענטשין יכולת מקיים צו זיין בהשתדלם בהקדמות אשר הקדמנו בשער הזה אז זיי וועלן זיך פלייסן אין זיך צו האבן אלע הקדמות וואש מיר האבן פריער גשריבן אין דעם שער ומה שמורה כי השני פנים האלה אונ וויא ארום מען קאן באווייזן אז די צווייא אופנים וואש מיר האבין דא גיזאגט איז דאש ראיה על האהבה השלימה באלהים איין ראיה אויף דער רעכטר ליבשאפט צו גאט מה שאמר השטן דאש קאן מען אפ לערנן אויש דעם וואש דער שטן האט גזאגט צוא גאט החנם ירא איוב אלהים פארכט דאך דען דר איוב אום זיסט פאר גאט הלא אתה שכת בעדו פאר וואר דוא האשט פאר צאמט פאר אים כלומר דו האשט אויף אים מגין גיוועזן עש זאל אויף אים קיין שלעכטש ניט קומן

ואולם

הלא אתה שכת בעדו וגו׳ · ואולם שלח נא ידך וגו׳ כלומר כי הוא כסוחר עמך באהבתו ויראתו אותך לקח מחירה כבוד העולם והונו · אך פסוק ממנו מה שחננתו מתועלת העולם ואם יעמוד בעניניו עמך הוא נאמן באהבתו בך · ואמר לו הבורא הנה כל אשר לו בידך ועשה מה שידעת בממונו ובבניו ולא נשתנה לא בנגלהו ולא בנסתרו לאלהים·ועמד באהבתו הנאמנה לאלהים·באמרו·ערום יצאתי מבטן אמי וגו׳ · ואמר הבורא לשטן השמת לבך אל עבדי איוב וגו׳ · ואמר עוד בעד עור וגו׳ ואולם שלח נא ידך וגו׳·אמר הרבה בני אדם מתנדבים בממונם ונשיהם ובניהם כדי לשמור גופם אך אין אמונת אהבתו אותך נראית אלא בבחינתו בגופו ובשרו במה שיצערהו

מרפא לנפש

אמר הרבה ב"א מתנדבים כו׳ ובניהם כו׳ אף שהכן נתח מאהב כו׳ כנ"ל אינו דומה שפושטו בידים כמו אברהם הוי כאילו מסר עצמו למיתה אבל באיוב הרגם השטן בלא ידיעתו והוא קבל עליו את הדין · זה לא הוי כאבדן גופו

ואולם אונ פאַר וָואר שלח נא ידך שְׁטְרֶעק נָאר אַיין מָאל דַיין הַאנְט אִין אִים וָועשְׁטוּ זֶעהֶן וִויא עֶר וָועט אַנְטְקֶעגֶן דִיר מוֹרֵד זַיין כלומר אַזוֹ הָאט דֶער שָׂטָן גִימֵיינְט כי הוא כסוחר עמך דֶען דֶער אִיוֹב טוּט אַזוֹ גְלַייךְ וָוען עֶר זָאל מִיט דִיר הַאנְדְלֶען באהבתו ויראתו אותך פַר דֶעם וָואשׁ עֶר הָאט דִיךְ לִיבּ אוּנ פָארְכְט זִיךְ פַאר דִיר לקח מחירה נֶעמְט עֶר דֶער פַאר כבוד העולם והונו דֶעם כָּבוֹד אוּנ דָאשׁ גוּטְשׁ פוּן דֶער וֶועלְט אך פסוק ממנו מה שחננתו מתועלת העולם אָבֶּר נֶעם נָאר אַוֶועק פוּן אִים וָואשׁ דוּ הָאשְׁט אִים גְלַייט זֶעלִיגְט פוּן דֶעם גוּטְשׁ פוּן דֶער וֶועלְט ואם יעמוד בעניניו עמך אוּנ אַז עֶר וָועט בְּלַייבְּן שְׁטֵיין אוֹיף דֶעם עִנְיָן וִויא עֶר אִיז פְרִיעֶר גִיוֶועזְן מִיט דִיר כְּלוֹמַר אוּנ אַז עֶר וָועט דֶער נָאךְ אַזוֹ פְרוּם זַיין וִויא פְרִיעֶר הוא נאמן באהבתו אותך דֶען וָועט מֶען עֶרְשְׁט זֶעהֶען אַז עֶר אִיז עֶרִינְשְׁט אוּנ גְטְרַייא אִין זַיין לִיבְּשַׁאפְט וָואשׁ עֶר הָאט צוּא דִיר ואמר לו הבורא הָאט דֶער בַּשֶׁעפֶר צוּם שָׂטָן גִיזָאגְט הנה נוּן כל אשר לו בידך וָואשׁ עֶר הָאט זַיין אַייגִינְשׁ גִיבּ אִיךְ דִיר אִין דַיין מַאכְט ועשה מה שידעת בממונו ובבניו אוּנ טוּא מִיט זַיין גֶעלְט אוּנ מִיט זַיינֶע קִינְדֶער וָואשׁ דוּ ווייסְט אָדֶר אַזוֹ אִיז דֶר פְּשַׁט (ועשה) הָאט דֶר שָׂטָן מִיט אִים גִיטָאן (מה שידעת) דָאשׁ אַלְץ וָואשׁ דוּ ווייסְט כְּלוֹמַר דוּ ווייסְט דָאךְ וָואשׁ דֶער שָׂטָן הָאט אִים גִיטָאן אַזוֹ וִויא עֶשׁ שְׁטֵייט אִין אִיוֹב ולא נשתנה אוּנ פוּן דֶעסְט וֶועגִין אִיז דֶער אִיוֹב נִיט פַאר עֶנְדֶערְט גִיוָוארִין לא בנגלהו ולא בנסתרו לאלהים נִיט אִין זַיינֶע אַנְטְפְּלֶעקְטֶע וֶוערְקִין אוּנ נִיט אִין זַיינֶע פַאר בָּארְגֶנֶע וֶוערְקִין וָואשׁ עֶר הָאט גִיטָאן צוּ גָאט ועמד באהבתו הנאמנה לאלהים אוּנ אִיז גִיבְּלִיבְּן שְׁטֵיין בַּייא זַיין גִיטְרַייעֶ לִיבְּשַׁאפְט צוּ גָאט אוּנ דָאשׁ ווייזְט מִיר באמרו דֶער מִיט וָואשׁ עֶר הָאט גִיזָאגְט ערום יצאתי מבטן אמי אִיךְ בִּין אוֹיס מַיין מוּטֶרְס לַייבּ נַאקִיט אוֹיס גִיגַאנְגֶען אוּנ וִויא ווייטֶער שְׁטֵייט ואמר הבורא לשטן הָאט דֶר בַּשֶׁעפֶר גִיזָאגְט צוּם שָׂטָן השמת לבך אל עבדי איוב הָאסְטוּ גִיטָאן דַיין הַארְץ צוּ מַיין קְנֶעכְט אִיוֹב עֶר אִיז דָאךְ טַאקֶע פְרוּם אַזוֹ וִויא עֶר אִיז פְרִיעֶר גִיוֶועזְן ואמר עוד הָאט דֶער שָׂטָן נָאךְ גִיעֶנְטְפֶערְט עור בעד עור מֶען גִיט אַיין הוֹיט פַאר דִי אַנְדֶערֶע כְּלוֹמַר דֶער סֵדֶר אִיז וֶוען אַיינֶר זֶעהְט מֶען וִויל אִים אָפּ הַאקְן דִיא קָאפּ מִיט אַשְׁוֶוערְד דָא גִיט עֶר דִיא הַאנְט אוֹיף דֶער קָאפּ כְּדֵי דִיא הֶענְט זָאל בֶּעסֶער אָפּ גִיהַאקְט וֶוערִין אוּנ מִכָּל שֶׁכֵּן וכל אשר לו יתן בעד נפשו דָאשׁ אַלְץ וָואשׁ עֶר הָאט זַיין אַייגִינְשׁ גִיט עֶר פַאר זַיין לַייבּ ואולם פַאר וָואר שלח נא ידך וגומר שְׁטְרֶעק נָאר דַיין הַאנְט אִין אִים זֶעלְבְּסְט וֶועסְטוּ זֶעהֶן אוֹיבּ עֶר וָועט נִיט מוֹרֵד זַיין קֶעגְן דִיר אמר דֶער שָׂטָן הָאט אַזוֹ גִיזָאגְט צוּא גָאט הרבה בני אדם מתנדבים בממונם ונשיהם ובניהם פִיל מֶענְטְשִׁין בַּאוִוילִיגְן זִיךְ מִיט זֵייעֶר גֶעלְט אוּנ זֵייעֶר ווַייבּ אוּנ קִינְדֶער כְּלוֹמַר פִיל מֶענְטְשִׁין גִיבְּן אַוֶועק זֵייעֶר גֶעלְט אוּנ זֵייעֶר ווַייבּ אוּנ קִינְדֶער כדי לשמור גופם בְּדֵי זֵייא זָאלִין הִיטְן זֵייעֶר לֶעבִּין אך אין אמונת אהבתו אותך נראית נַייעֶרְט זַיין גִיטְרַייא לִיבְּשַׁאפְט קָאן מֶער נִיט גִיזֶעהֶען

ווער

ויקוץ בו · ואמר לו הבורא יתעלה הנו בידך רק את נפשו שמור · ועשה מה שאמר מנסיונו בגופו · וסבל ולא נשתנה באמונתו וטוב לבבו באלהים · באמרו לאשתו כדבר אחת הנבלות תדברי וגו׳ · ונראתה אהבתו הנאמנה ובר לבבו לאל למה שהתאפק לו לסבלו והתנדבו באבדת ממונו וצער גופו · ואמר במה שענה בו חבריו (שם יג) הן יקטלני לו איחל ושבח לו הבורא זה ולא שבח דבר חבריו בהוכיחם אותו כמ״ש (שם מב) ויאמר ה׳ אל אליפז התימני וגו׳ · ואתה רואה כי חבר אליו הבורא שני צדיקים והביאם למשל באמרו (יחזקאל יד) נח דניאל ואיוב · ואחר כך שב האלהים את שבותו כמה שכתוב (איוב מב) וה׳ שב את שבות איוב · ועל דעתו ומנהגו היו כל החסידים הראשונים המנוסים · כדניאל וחביריו בגוב אריות וכבשן האש · ועשרה הרוגי מלכות · והנוהג

מרפא לנפש

ממש · הר״ג : ואח״כ שב אלהים את שבותו · וזה ראיה או משל לידע ולהודיע שכל הצדיקים והחסידים בכל דור ודור המנוסים בכמה מיני נסיונות שישיב ה׳ את שבותם או בעוה״ז או בעולם הבא כמ״ש למען ענותך ולמען נסותך להטיבך באחריתך וזה הפסוק גם כן מ״ע לזכור בפסוקי הזכירות כמה שכתוב בשל״ה ד׳ רמ״ב :

ווערין אלא בבחינתו בגופו ובשרו נאר אז דוא וועשט אים פרובן מיט זיין לייב אונ פלייש במה שיצערהו מיט וועלכע יסורים ער זאל האבן דער פון צער ויקוץ בו אונ זאל פאר מיאוסין דריגען כלומר ער זאל האבין שטארקע יסורים אין זיין גוף אונ אז ער וועט דענסטמאל אויך פרום זיין וועט מען ערשט ווישן זיין גטרייען ליבשאפט צו גאט ואמר לו הבורא יתעלה האט דער בשעפר גזאגט צום שטן גלויבט איז ער הנו בידך רק את נפשו שמור ער איז אין דיין מאכט דוא זאלסט מיט אים טאן וואש דוא ווילשט נאר זיין לעבין היט ועשה מה שאמר מנסיונו בגופו אונ דער שטן האט גיטאן וואש ער האט גיזאגט פון צוא פרובן אים אין זיין גוף אונ האט אים גישלאגין מיט שטארקע צרעת וסבל אונ איוב האט דעם צער אויש גליטן ולא נשתנה באמונתו וטוב לבבו אונ ער איז ניט פאר ענדערט גיווארין מיט זיין גלייבונג אונ זיין גוט הארץ וואש ער האט גיהאט צוא גאט באמרו לאשתו כדבר אחת הנבלות תדברי אונ דאש ווייסן מיר פון דעם וואש ער האט גיזאגט צוא זיין ווייב דוא רעטסט וויא איין שאלקהאפטיגע פרויא ווארום זיין ווייב האט אים גיזאגט ער זאל ריידין קעגין גאט ונראתה אהבתו הנאמנה איז גיוויזן גיווארין זיין גיטרייע ליבשאפט ובר לבבו לאל אונ זיין קלאר הארץ וואש ער האט גיהאט צוא גאט למה שהתאפק לו לסבלו דורך דעם וואש ער האט זיך איין גיהאלטין צוא ליידין דעם צער והתנדבו באבידת ממונו אונ האט זיך באווילינט מיט דעם וואש זיין געלט איז פאר לארין גיווארין וצער גופו אונ האט גליטן דעם צער פון זיין גוף פון גאטש וועגין ואמר במה שענה בו חביריו אונ האט גיענטפערט צו זיינע חבירים הן יקטלני לו איחל ווען ער זאל מיך אפילו טייטין וועל איך דאך האפין צוא אים ושבח לו הבורא זה אונ דער בשעפער האט אים דרום גילויבט ולא שבח דבר חביריו אונ האט ניט גילויבט דיא רייד פון זיינע חבירים בהוכיחם אותו וכו׳ דר מיט וואש זייא האבין אים גישטראפט אזוא וויא עש שטייט אין איוב אונ גאט האט גיזאגט צוא אליפז התמני איך בין ברוגז אויף דיר אונ וויא ווייטער שטייט דארטן ואתה רואה אונ דו קענשט דאך זעהן כי חבר אליו הבורא שני צדיקים אז דר בשעפער האט מיט אים צווייא צדיקים באהעפט אונ גרעכינט והביאם למשל אונ האט זייא זעלבשט גיבראכט פאר איין משל באמרו דער מיט וואש ער האט גיזאגט צו יחזקאל נח דניאל אונ איוב ואח״כ שב אלהים את שבותו אונ דר נאך האט גאט ווידער גיקערט זיינע יסורים כלומר ער האט פון אים אפ גיטאן זיינע יסורים ועל דעתו ומנהגו אונ אויף זיין דעה אונ זיין מנהג היו כל החסידים הראשונים זיינען גיוועזן אלע דיא ערשטע חסידים דאש מיינט מען אזו וויא איוב האט

מנהגם · ועל המדרגה הזאת הזהיר הנביא באמרו (דברים ו) ואהבת את ה׳ אלהיך וגו׳ · ומי שמתמיד על האהבה שהיא לתוחלת או ליראה בעולם הזה או בעולם הבא אשר ביכולת רוב המדברים לקיים מצותיה ומשתדל בה תמיד · ואמצהו הבורא ויעזרהו על האהבה הנאמנה אשר תהיה לגדל ולרומם לבורא יתעלה · אשר היא למעלה מן היכולת הבשרית · כמ״ש הכתוב (משלי ח) אני אוהבי אהב ומשחרי ימצאונני · (שם) והוטאי חומס נפשו :

פרק ה **אבל** מפסידי האהבה באלהים רבים מאד · מהם שיקצר האדם בהקדמות אשר תתילד מהם אהבת הבורא יתעלה׳ ומהם מפסידי ההקדמות אשר הקדמנו לבארם בספר הזה ואינני צריך לשנותם שלא יאריך הענין׳ ומהם השנאה באוהביו

מרפא לנפש

ומי שמתמיד על האהבה כו׳ · וכוא מה שאחז״ל שלא לשמה בא לשמה ובלבד שלא יהיה מחשבתו להרע לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצות אפילו שלא לשמה שמתוך ולקנטר שעל זה אמרו מוטב שנהפכה שלייתו על פניו כ״כ

גיטאן אזו אויך האבין גטאן אלע ערשטע חסידים המנוסים וואש זיינען גיפרובט גיווארן כדניאל וחבריו בגוב אריות וכבשן האש גלייך וויא דניאל האט מען אריין גיווארפין אין לייבין גרוב אונ זיינע חברים אין פייערדיגן קאלך אויבין ועשרה הרוגי מלכות אונ דיא צעהן תנאים וואש זיינען גיטייט גיווארין פון די רומיים והנוהג מנהגם אונ נאך פיל אנדערע וואש האבין זיך נוהג גיוועזן זייער מנהג האבין זיי זיך אלץ מוסר נפש גיוועזן פון גאט וועגין אונ זייער ליבשאפט צו גאט איז אויך גוועזן זייער גיטרייא ועל המדרגה הזאת אונ אויף דער מעלה הזהיר הנביא האט דער נביא משה רבינו מזהיר גיוועזן באמרו דר מיט וואש ער האט גזאגט אין (דברים) ואהבת וגו׳ אונ דו זאלשט ליב האבין דיין גאט בכל נפשך מיט גאר דיין לעבין האטשע מען וויל ביי דיר צו נעמן דיין לעבין זאלשטו פארט דיין ליבשאפט פון גאט ניט אוועק לאזין ומי שמתמיד על האהבה אונ דר וואש ועהט אלע צייט אין זיך צו האבן די ליבשאפט שהיא לתוחלת דאש איז ווייל ער האפט גוטש צוא קריגן דער פאר או ליראה אדער ווייל ער האט מורא פאר איין עונש פאר דער פאר אויף דעם עולם אדר אויף ייענם עולם אשר ביכולת רוב המדברים לקיים מצותיה וואש דאש רוב מענטשין האבין עש אין זייער מאכט מקיים צוא זיין אירע מצות ומשתדל בה תמיד אונ ער פלייסט זיך דרינגען אלע צייט יאמצהו הבורא וועט אים דער בשעפער שטארקין ויעזרהו על האהבה הנאמנה אונ וועט אים העלפין אויף דער גיטרייע ליבשאפט אשר תהיה לגדל ולרומם לבורא יתעלה וואש דיא ליבשאפט וועט זיין צוא אכפרין אונ צוא דער הייבין דעם בשעפער יתעלה אשר היא למעלה מן היכולת הבשרית וואש דאש איז העכער פון די יכולת פון מענטשין אזו ווי דר פסוק זאגט אין (משלי) אני אוהבי אהב דר וואש האט מיך ליב דעם האב איך ליב ומשחרי ימצאונני אונ מיינע פארשטער וועלין מיך גיפינען וחוטאי חומס נפשו אונ דער וואש זינדיגט קעגין מיר דער בראובט זיין נשמה :

אבל מפסידי האהבה באלהים אבער דיא מעשים וואש טוט שאדן צוא דיא ליבשאפט פון גאט רבים מאוד דיא זיינען זייער פיל מהם פון דיא זאכין וואש שאט צוא דעם ליבשאפט פון גאט איז שיקצר האדם בהקדמות אז דר מענטש וועט קירצן אין דיא הקדמות כלומר ער וועט אן זיך ניט האבין דיא הקדמות אשר תתילד מהם אהבת הבורא יתעלה וואש פון זייא שפראצט ארויש דיא ליבשאפט פון גאט יתעלה ומהם אונ פון דיא זאכין איז מפסידי ההקדמות אז ער טוט זעלכע זאכין וואש טוט שאדין צוא די הקדמות אשר הקדמנו לבארם בספר הזה וואש מיר האבין זייא פריער בשייד אין דעם ספר ואינני צריך לשנותם אונ איך בדארף זייא ניט נאך אמאל צו שרייבן שלא יאריך הענין כדי דער ענין זאל ניט צוא לאנג זיין ומהם אונ פון דיא זאכין וואש

שאט

והאהבה בשונאיו׳ כמ״ש (ישעיה ה) מצדיקי רשע · ואמר (משלי יז) מצדיק רשע ומרשיע צדיק · ואמר (שם כח) עוזבי תורה יהללו רשע · ואמר (שם כד) אומר לרשע צדיק אתה :

פרק ו **אבל** אותות האהבה באלהים מן האוהב ׳מהם עזיבת כל מה שיטרידהו מעבודת הבורא יתברך מעניני המותרים · ומהם הראות אותות יראתו ואימתו על פניו׳ כמ״ש (שמות כ) ובעבור תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו · והיראה על שני פנים אחד מהם יראת עונשו ונסיונו וזה היראה בעבור מה שיצערהו וידכאהו שאם היה בטוח ממה שיצטער בו לא היה ירא את ה׳ ועליו אמרו רז״ל ליחוש דילמא אתי למעבד מאהבה ומיראה · והוא מקצר ממדרגת יראי אלהים · והוא מה שהזהירו

מרפא לנפש

תו״ועיין בתוי״ט במשנה אל תהיו כעבדים מזה באורך : מצדיקי רשע · עקב שחד ולדקת צדיקים יסירו ממנו · לכן כאכול קש לשון אש וגו׳ על כן חרה אף ה׳ בעמו וגו׳ : ואמר מצדיק רשע ומרשיע צדיק · תועבת ה׳ גם שניהם : ואמר עוזבי תורה יהללו רשע · ושומרי תורה יתגרו בם: ואמר אומר לרשע צדיק אתה · יקבוהו עמים יזעמוהו לאומים :
ועליו אמרו רז״ל ליחוש דלמא כו׳ · במסכת מגילה ס״פ בני העיר על הא דתנינן קללות וברכות נקרין ומתרגמין ופריך פשיטא ומשני מהו דתימא ליחוש

שאט צו דעם ליבשאפט פון גאט איז השנאה באוהביו אז ער האט פיינד דעם וואש גאט האט ליב ואהבה בשונאיו אונ האט ליב דעם וואש גאט האט פיינט אזו וויא עש שטייט אין (ישעיה) מצדיקי רשע זייא מאכין גירעכט דעם רשע אונ אין (משלי) שטייט מצדיק רשע ומרשיע צדיק דען דעם רשע מאכט ער גירעכט אונ דעם צדיק מאכט ער אום גירעכט׳ אונ נאך שטייט אין (משלי) עוזבי תורה יהללו רשע דיא וואש פאר לאזין דיא תורה דיא לויבין דעם רשע אונ נאך שטייט דארטין אין (משלי) אומר לרשע צדיק אתה ער זאגט צום רשע דוא בישט איין צדיק :

אבל אותות האהבה באלהים מן האוהב אבר דיא צייכין וויא ארום מען קאן זעהן אז איינער האט ליבשאפט צוא גאט מהם פון זייא איז כלומר אטייל סימנים זיינען אז מען זעהט פון איינעם עזיבת כל מה שיטרידהו מעבודת הבורא יתברך מעניני המותרים ער טוט פאר לאזין אלע איבריגע זאכין וואש קאנען אים טרוד מאכין פון דעם דינשט פון דעם בשעפר יתברך ומהם אונ פון דיא צייכינש זיינען הראות אותות יראתו ואימתו על פניו מען זעהט אויף זיין פנים דיא צייכינש פון די פארכט פאר השם יתברך אזו וויא עש שטייט אין (שמות) ובעבור תהיה יראתו על פניכם אונ פון וועגין זיין פארכט זאל זיין אויף אייער פנים והיראה על שני פנים אונ דיא פארכט איז אויף צווייא ערלייא אופנים אחד מהם יראת עונשו איינש פון זייא איז וואש איינער פארכט זיך פר איין עונש כלומר ער פארכט זיך דרום פר גאט ווייל ער זעהט ער שטראפט דיא לייט וואש פאלגין אים נית האט ער מורא ער זאל אים אויך נית שטראפין ונסיונו אדר ער האט מורא גאט זאל אים עפיש שיקין צוא פרובין אים דער מיט וזהו אונ דער דאזיגער איז היראה בעבור מה שיצערהו וואש ער האט מורא פאר אזאך וואש וועט אים מצער זיין וידכאהו אונ וועט אים שלאגין אדר צו שטויסין שאם היה בטוח ממה שיצטער בו ווען ער זאל אבר פאר זיכערט זיין פון דער זאך וואש ער קאן דער פון צער האבין דאש הייסט ער זאל גאר וויסין אז ער וועט אפילו נית פאלגן גאט וועט ער אים פארט נית שטראפין לא היה ירא את ה׳ וואלט ער זיך נית גיפארכטין פאר גאט ועליו אמרו רז״ל אונ פון אזעלכין האבן אונזרע חכמים ז״ל גיזאגט ליחוש דילמא אתי למעבד מאהבה ומיראה מען בדארף מורא צוא האבן טאמר וועט ער האלטן מצות פון וועגין ליבשאפט פון דעם שכר פון וועגין פארכט פאר דעם עונש והוא מקצר ממדרגת יראי אלהים אונ דר קירצט פון דיא מעלות פון די וואש פארכטין זיך פאר גאט כלומר אונ דר איז נית אין דר רעכטר מעלה פון דיא וואש פארכטין זיך פר גאט והוא אונ דאש איז מה שהזהירו ממנו חז״ל וואש אונזרע חכמים ז״ל האבין אונז דער פון מזהיר גיוועזן

אל

ממנו רז״ל אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב על מנת לקבל פרס וכו׳ · ואמר אחד מן החסידים אני מתבייש מאלהים שאעבדנו בעבור הגמול והעונש ואהיה כעבד הרע אם ייראו ויקוה יעשה ואם לאו לא יעשה אבל אעבדנו למה שיאות לו · והשני יראה לכבודו ורוממותו ועוצם גבורתו ואיננה סרה מן האדם ולא נפרדת ממנו כל ימי חייו · וזאת העליונה במדרגות יראי אלהים אשר נזכרו בספרים ביראה · והוא המביא (ס״א המבוא) אל האהבה הזכה והכוסף המצער · ומי שהגיע אל המדרגה הזאת מן היראה לא יאהב ולא יירא זולת הבורא · כמו שספר אחד מן החסידים על אחד מהיראים שמצאו ישן באחד המדברות ואמר לו האינך ירא מן האריה שאתה ישן במקום הזה · אמר לו אני בוש מאלהים שיראני יראה זולתו · ומהם שישתוה בעיניו

מרפא לנפש

דלמא אתי למעבד כו׳ פי׳ רש״י מאהבה של ברכות ומיראה של קללות ואין לבם לשמים קמ״ל דלא חיישינן על כך : ואמר אחד מן החסידים כו׳ · ועיין מ״ש בסוף שער הבטחון מענין זה : והכוסף המצער · פירש הר״נ והכוסף התאוב היא האהבה זכה שהיא מעט בעולם עכ״ל ואפשר לפרש והכוסף רצה לומר האהבה הקרובה אל ה׳

אל תהיו כעבדים המשמשין את הרב על מנת לקבל פרס איר זאלט ניט זיין וויא דיא קנעכט וואש דינען דעם האר פון וועגין צו נעמען דער פאר שכר ואמר אחד מן החסידים אונ איינר פון דיא חסידים האט גיזאגט אני מתבייש מאלהים איך טוא מיך שעמען פאר גאט שאעבדנו בעבור הגמול והעונש אז איך זאל אים דינען פון וועגין צו נעמען ביא אים שכר דער פאר אדער פון וועגין איך פארכט מיך פאר עונש ואהיה כעבד הרע אונ איך זאל זיין אזו וויא אשלעכטר קנעכט אם יירא אז ער פארכט זיך זיין האר זאל אים ניט שטראפן ויקוה אדער ער האפט צוא נעמען שכר פאר דער דינסט יעשה וועט ער טאן דעם ווילין פון זיין האר ואם לאו אונ אז ניט כלומר אונ אז ער האט קיין מורא ניט פאר קיין עונש אז ער וועט אים ניט פאלגין אונ אז וועט אים יוא פאלגין וועט ער ניט האבן קיין שכר דער פאר לא יעשה וועט ער ניט טאן אבל אעבדנו למה שיאות לו נייערט איך וועל אים דינען ווייל עש איז רעכט אונ מען גיהער אים צו דינען והשני אונדאש אנדערע איז יראה לכבודו וואש איינער פארכט זיך פאר גאט פון וועגין זיין כבוד ורוממותו ועוצם גבורתו אונ זיין הויכקייט אונ זיין שטארקע מאכט ואיננה סרה מן האדם אונ די פארכט ווערט ניט אפ גיטאן פון דעם מענטשין ולא נפרדת ממנו אונ זיא ווערט פון אים ניט אפ גישייד אלע זיינע יארין וואש ער לעבט וזאת העליונה במדרגות יראי אלהים אונ דאש איז דיא העכשטע פון דיא גאטש פארכטיגע אשר נזכרו בספרים ביראה וואש זייא זיינען גידאכט אין דיא ספרים פאר גאטש פארכטיגע והוא המביא אונ דיא יראה ברייננט דעם מענטשין צוא איין קלארע ליבשאפט והכוסף המצער אונ עש ברייננט אים ער זאל אזו גילוסטין צו דינען גאט אז ער איז זיך מצער דריבער ווייל ער קאן אים ניט אזו דינען וויא ער וואלט גערין אדער אזו איז דער פשט (והכוסף המצער) אונ ברייננט אים צו אזו איין גילוסטיקייט צו גאט וואש אזו אגלייכן איז ווייניג דא אויף דער וועלט ומי שהגיע אל המדרגה הזאת מן היראה אונ דער וואש איז גיקומען צו דער דאזיגער מעלה פון גאטש פארכט לא יאהב זולת הבורא דער וועט קיינעם ניט ליב האבין אונ וועט זיך ניט פארכטין פאר קיין שום זאך נאך פאר דעם בשעפער כמו שספר אחד מן החסידים על אחד מהיראים אזו וויא איינער פון דיא חסידים האט דער ציילט פון איינעם פון דיא גאטש פארכטיגע שמצאו ישן באחד המדברות וואש ער האט אים גיפונען שלאפינדיג אין איין מדבר ואמר לו האט דער חסיד צו אים גיזאגט האינך ירא מן האריה האשטו דען קיין מורא ניט פאר איין לייב שאתה ישן במקום הזה וואש דוא שלאפשט אויף דעם דאזיגן ארט כלומר דו גיהערשט דאך בוודאי מורא צו האבין צו שלאפין אויף אזו איין ארט וואו עש איז פאר האנדן חיות רעות

אם ישבחוהו בני אדם או יגנוהו ברצון הבורא יתברך כשהוא מצוום לעשות הטוב ולהתרחק מן הרע׃ ומהם שיתנדב בנפשו וגופו ובממונו ובניו ברצון האל יתברך כמ"ש (תהלים מד) כי עליך הורגנו כל היום · ומהם שישוב שם האלהים תמיד על לשונו בשבח והודאה והלה כמ"ש (שם לה) ולשוני תהגה צדקך ואמר (שם עא) ימלא פי תהלתך · ואל יזכור שם הבורא לשוא ולא לשקר ולא בקללה · והשבועה לשוא היא מה שמוציא האדם על פיו מן השבועות לבטלה וללא צורך ולא יחייבהו בה דין · והשבועה לשקר היא השבועה שמחייבין אותו בה מן הדין בעניניו במשאו ובמתנו עם ב"א · והוא

מרפא לנפש

כמו וכיה מלער וי"מ לבון לער : ואל יזכור שם הבורא לשוא כו' · וז"ל הגהת י"כ הנה פשוט בכמה מקומות שאין חילוק באיסור הזכרת ש"ש לחנם בין בלשון הקודש בין בשום אחד מאלו לשונות שבעולם ופשוט ג"כ שאין חילוק בין הזכרת השם המיוחד ובין אחד מהכנויים וזכרון אחד עולה לכאן ולכאן כו' ותועבת ה' גם שניהם ולכך

סירא את ה' ותרד לדברו יסרום ממיתה כמו שאמרו חז"ל בכל מקום שהזכרת השם מצויה מיתה מצויה ובעונותינו המכשלה הזאת רבה תחת ידינו כו' אוי לנו מיום הדין ומיום התוכחה כו' כי בוודאי עבירה זו גרועה וחמורה מאלו עבירות הוא עובר על גזירת מלכו של עולם ובחטא זה הוא נוגע כביכול בשם כבוד מלכותו עצמו ולכן לא

אמר לו האט דר מענטש געזאגט צו דעם חסיד אני בוש מהאלהים איך שעם מיך פר גאט שיראני אז ער זאל מיך זעהן יראה זולתו אז איך פארכט מיך פר אימעצין אנדערש אדר (יראה זולתו) אז איך פארכט מיך אנדער פארכט וואש ניט פאר אים ומהם אונ פון דיא סימנים וואש מען קאן ווישן פון איינעם אויב ער האט ליב גאט איז שישתוה בעיניו אז עש איז בייא אים גלייך אם ישבחוהו בני אדם אז מענטשין וועלין אים לויבן או יגנוהו אדר זיי וועלין אים שענדין ברצון הבורא יתברך דענשמאלט אז ער איז עוסק צו טאן דעם ווילין פון דעם בשעפער כשהוא מצוום לעשות הטוב דהיינו אז ער גיבט דיא לייט זייא זאלין טאן גוטש ולהתרחק מן הרע אונ זאל זיך דער ווייטערין פון צוא טאן בייז איז בייא אים גלייך ווען מענטשין וועלין אים לויבין אדער שענדין דר פאר ומהם אונ פון דיא סימנים איז שיתנדב בנפשו וגופו וממונו ובניו ער זאל זיך באווילין אז ער זאל דערייען געבין זיין לעבין אונ זיין גוף אונ זיין געלט אונ זיינע קינדער ברצון האל צו טאן דעם ווילין פון גאט יתברך אזו וויא עש שטייט אין (תהלים) כי עליך הורגנו כל היום דען פון דיינט וועגין זיינן מיר גיהרגת געווארין אלע טאג כלומר מיר האבן זיך תמיד מוסר נפש געוועזן פון דיינט וועגין ומהם שישוב שם האלהים תמיד על לשונו אונ פון דיא סימנים איז אויך ער זאל אלע צייט גאטש נאמן אויף זיין צונג האבין בשבח והודאה מיט לויבין אונ דאנקן אים פאר זיינע טובות וואש ער האט גיטאן ותהלה אונ לויבין אים פאר דיא טובות וואש ער טוט אים איצונד אזוא וויא עש שטייט אין (תהלים) ולשוני תהגה צדקך אונ מיין צונג טוט ריידין פון דיין גירעכטיקייט אונ נאך שטייט אין (תהלים) ימלא פי תהלתך מיין מויל איז דער פילט מיט דיין לויב ואל יזכור שם הבורא לשוא אונ ער זאל ניט דר מאנען אום זיסט דעם נאמען פון דעם בשעפער דאש הייסט אן אלויב צו אים טאר מען זיין נאמען ניט דער מאנען ולא לשקר אונ ניט אויף פאלשקייט ולא לקללה אונ ניט אויף איין קללה דאש הייסט ער זאל דעם אנדרין ניט שילטין מיט איין שם והשבועה לשוא אונ אום זיסט שווערין הוא מיינט מען אזו מה שמוציא אדם על פיו מן השבועות לבטלה וואש אמענטש ציהט אויש זיין מויל זעלכע שבועות וואש זיי זיינן אום זיסט וללא צורך אונ ער בדארף זייא גאר ניט ולא יחייבהו בה דין אונ דאש בית דין האט אים גאר ניט מחייב געווען קיין שבועה הייסט דש (שבועת שוא) ער שווערט אום זיסט וואש קיינר גייט אים גאר ניט צו דר שבועה והשבועה לשקר הוא אונ פאלש שווערין הייסט השבועה שמחייבין אותו בה מן הדין אזו אשבועה וואש מען האט אים זיא מחייב געווען מיטן דין בעניניו במשאו ובמתנו עם ב"א פון וועגן זיין משא ומתן וואש ער האט גיהאט מיט לייט האבין זיי

אים

חייב להזהר מכל מה שיביאהו להשבע בשם הבורא יתברך לכבודו · כמה שכתוב (תהלים כד) נקי כפים ובר לבב אשר לא נשא לשוא וגומר ואמר (דברים כח) ליראה את השם הנכבד והנורא הזה וגו׳ ואמר (מלאכי ג) וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה׳ ואמרו חכמינו ז״ל אלו בני אדם שיראים להוציא שם שמים לבטלה · והקללה הם הקללות והגדופים והחרפות שמזכירים בהם שם שמים לבטלה והוא גנאי גדול למאמין · וכבר התירו עמי הארץ לעצמם זה עד שהגיעו בו אל תכלית הגנות · והם מכונים בזה להפליא ולהפליג בגדופיהם ולהגדיל ולפאר חרפותם · והם דומים בזה למה שאמר החכם (משלי י) כשחוק לכסיל עשות זמה· ומהם שיתנה בכל מה שעתיד לעשותו ולאמרו ברצון הבורא בעת שהוא יועד בו זולתו אפילו אם יהיה לזמן קרוב עד מאד וזה

מרפא לנפש

יבקש ס׳ וגו׳ ע״ש, בארוכות גדול דברים ישרים והעתיקו בקנ״ח : והוא חייב להזהר מכל מה כו׳ · ר״ל שלא ירגיל בשבועות אפילו באמת שלא יבא לשבועת שקר כמה שכתוב בתשבון י״ז ע״ש · סר״ג : בעת שהוא יועד בו זולתו ·

אים גלאדין צום בית דין האבין זייא אים מחייב גיוועזן אשבועה אונ ער שווערט פאלש דאש הייסט שבועת שקר והוא חייב להזהר אונ ער בדארף גיווארינט זיין מכל מה שיביאהו פון אלע זאכין וואש קאן אים ברייאנגין דר צו להשבע בשם הבורא ער זאל מוזין שווערין מיט דעם נאמן פון דעם בשעפר יתברך כלומר ער זאל זיך היטין פון אלמין וואש קאן נאר קומען דער צוא ער זאל מוזין שווערין בייא גאטש נאמין אפילו אויף אמת ווארום אז ער וועט זיך גוואנין צוא שווערין אויף אמת וועט עש אים ברייאנגין אז ער זאל שווערין פאלש אונ דאש זאל ער טאן לכבודו פון גאטש כבוד וועגין אזו וויא עש שטייט אין תהלים נקי כפים דער וואש האט ריינע הענט כלומר וואש ער האט בייא קיינם ניט גיגנבת אדער גיגזלת ובר לבב אונ דער וואש האט אלוטר הארץ אשר לא נשא לשוא נפשי דער וואש שווערט ניט אום זיסט אונ אין (דברים כ״ח) שטייט ליראה את השם הנכבד והנורא צו פארכטין זיך פאר דעם גיערליכטן אונ פארכטיגן נאמן אונ אין (מלאכי) שטייט וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה אונ צוא אייך וואש איר פארכט זיך פאר מיין נאמן וועט שיינן די זון פון גירעכטקייט ואמרו חכמינו ז״ל האבין אונזרע חכמים דרויף גזאגט אלו בני אדם שיראים להוציא שם שמים לבטלה דער פסוק מיינט זעלכע לייט וואש פארכטן זיך אויש צו ריידין אום זיסט דעם נאמן פון דעם בשעפר והקללה אונ דאש פלוכין מיט גאטש נאמען הם הקללות והגדופים איז דאש פלוכין אונ שענדין והחרפות אונ לעסטירן שמזכירים בהם שם שמים לבטלה וואש מען דער מאנט בייא זיי גאטש נאמן אום זיסט והוא גנאי גדול למאמין אונ דאש איז איין גרוישע שאנד צוא איין פרומן מאן וכבר התירו עמי הארץ לעצמם זה אונ דר פראסטער עולם האבין דאש מותר גמאכט צו זיך זעלבשט עד שהגיעו בו אל תכלית הגנות ביז זיי זיינן דרינן גיקומן צו זייער פיל שענדליכקייט והם מכוונים בזה אונ וואש זיי שילטן אונ לעשטרין איינש דאש אנדרע מיט גאטש נאמן זיינן זיי זיך מכוין דר מיט להפליא ולהפליג בגדופיהם צו מאכן וואונדרליך אונ גרויש זייערע לעסטרונג כלומר זייא טראכטין זיך אז זיי וועלן פלוכין מיט גאטש נאמן וועט די קללה גרעסער זיין ולהגדיל ולפאר חרפותם אונ דער מיט גרויש מאכין אונ צו בשיידן זייער שענדליכקייט והם דומים בזה אונ זיי זיינן גלייך דר מיט למה שאמר החכם צוא דעם וואש דער חכם שלמה המלך האט גזאגט אין (משלי) כשחוק לכסיל עשות זמה בייא דעם נאר איז וויא איין גישפאט צו טאן שענדליכע זאכין ומהם אונ פון דיא סימנים איז וואש מען קאן וויסין פון איינעם אויב ער האט ליבשאפט פון גאט שיתנה בכל מה שעתיד לעשותו ולאמרו אז אלץ וואש ער האט בדעה צוא טאן נעמט ער איין תנאי אויש אונ זאגט איך וועל עש טאן ברצון הבורא אז דער ווילען פון דעם בשעפר וועט זיין דער בייא דאש הייסט אזו וויא מיר זאגין (אם ירצה השם)

בעבור שני דברים · האחד מיראת מהירות המות אליו · והשני מפני שאינו יודע אם קדם בגזרת האל לעשותו · ומהם שיאשר ויורה לעבודת האלהים בין ברכה בין בקשה כפי הצריך לזמן ולמקום ולכיתות בני אדם ולמעלותם מהשרים ועד אנשי השוק · כמ״ש החכם (פס א) ישמע חכם ויוסף לקח וגו׳ לתת לפתאים ערמה וגו׳ · וראוי לך אחי לדעת כי זכיות המאמין אפילו אם יהיה מגיע אל התכלית הרחוקה בתקון נפשו לאלהים יתברך ואילו היה קרוב למלאכים במדותם הטובות ומנהגיהם המשובחים והשתדלותם

מרפא לנפש

כשהוא מבטיח לזולתו איזה דבר יאמר אם ירצה השם וסימנך עלת ה׳ סי״א תקום : ומהם שיאשר ויורה · את

אַז גָאט וֶועט וֶועלִין בעת שהוא יועד בו זולתו אִין דֶער צַייט אַז עֶר זָאגְט עֶפִּים אַזַאךְ צוּא טָאן דֶעם אַנְדֶערִין אפילו אם יהיה לזמן קרוב עד מאד חָאטְשֶׁע עֶר וִויל דִי זַאךְ טָאן גָאר בַּאלְד אִין אַקְלֵיינֶער צַייט כְּלוֹמַר חָאטְשֶׁע עֶר וֶועט דִי זַאךְ טָאן דֶעם אֵייגִינֶעם טָאג אָדֶר דֶעם אַנְדֶערִין טָאג זָאגְט עֶר פָּארְט אִיךְ וֶועל עֶשׁ טָאן (אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם) אַז גָאט וֶועט וֶועלִין אִיז דָאשׁ אַסִימָן אַז עֶר הָאט לִיבּ גָאט וזה בעבור שני דברים אוּנ דָאשׁ טוּט עֶר פוּן צְוֵוייא טַעֲמִים וֶועגִין האחד אֵיין טַעַם אִיז מיראת מהירות המות אליו וַוייל עֶר פָארְכְט זִיךְ טָאמֶר קוּמְט אוּיף אִים בַּאלְד דֶער טוֹיט וֶועט עֶר שׁוֹין נִיט קָאנֶען טָאן דִיא זַאךְ דְרוּם זָאגְט עֶר (אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם) והשני אוּנ דָאשׁ אַנְדֶערֶע אִיז מפני שאינו יודע וַוייל עֶר וַוייסְט נִיט אם קדם בגזרת האל לעשותו אוֹיבּ גָאט הָאט עֶשׁ פְרִיעֶר גּוֹזֵר גִיוֶועֶן אַז עֶר זָאל דִיא זַאךְ טָאן כְּלוֹמַר וַוייל עֶר ווייסְט נִיט אוֹיבּ גָאט ב״ה וִויל עֶר זָאל טָאן דִי זַאךְ דְרוּם זָאגְט עֶר (אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם) ומהם אוּנ פוּן דִי סִימָנִים אִיז שיאשר אַז עֶר מַאכְט אַנְדֶערֶע טְרֶעסְטִין ויורה אוּנ טוּט זֵייא וַוייזִין לעבודת האלהים צוּא גָאטְשׁ דִינְשְׁט בין ברכה בין בקשה סַייא מִיט וֵוייכֶע רֵייד אוּנ סַייא מִיט הַארְטֶע רֵייד כפי הצריך לזמן ולמקום וֶועדְלִיג דִיא צַייט אוּנ דָאשׁ אָרְט בְּרֵיינְגְט מִיט וָוארוּם אָפְט אִיז פַאר הַאנְדְן אַזוֹא אַצַייט אָדֶר אַזוֹ אֵיין אָרְט וָואשׁ מֶען בַּדַארְף זֵיי שְׁטַארְק שְׁטְרָאפְן אוּנ אַזוֹ אַצַייט אוּנ אֵיין אָרְט וָואשׁ מֶען בַּדַארְף וֵוייניגֶער שְׁטְרָאפִין ולכתות בני אדם אוּנ נָאךְ דִיא מֶענְטְשִׁין נָאךְ לְמָשָׁל צוּא אֵיין קְרֶעמֶער מוּז מֶען צוּא מֵייגְסְטָן מַזְהִיר זַיין אוּיף פַאלְשֶׁע וָואג אוּנ פַאלְשֶׁע מָאס אוּנ צוּ אֵיין קַצָּב אוּיף טְרֵיפוֹת אוּנ צוּא אַזוֹ אֵיין מֶענְטְשׁ וָואשׁ עֶר גֵייט לֵיידִיג אוּיף דְבָרִים בְּטֵלִים אוּנ לְשׁוֹן הָרָע ולמעלותם אוּנ נָאךְ זֵייעֶר מַעֲלָה נָאךְ צוּ אֵיין אִישׁ חָשׁוּב בַּדַארְף עֶר אֵיידְלֶר שְׁטְרָאפִין אֵיידֶר אֵיין פְּרָאסְטִין מֶענְטְשִׁין אוּנ דָאשׁ טוּט עֶר מהשרים ועד אנשי השוק פוּן דִיא שָׂרִים בִּיז דִיא מַארְק מֶענְטְשִׁין כְּלוֹמַר פוּן גְרוֹישׁ בִּיז קְלֵיין דֶעם גְרוֹיסְן חָשׁוּב חַנְפִית עֶר נִיט אוּנ אוּיף דֶעם מַארְק מֶענְטְשׁ זָאגְט עֶר נִיט אִיךְ שֶׁעם מִיךְ גָאר מִיט אִים צוּא רֵיידְן אַזוֹ וִויא דֶער חָכָם שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ הָאט גִיזָאגְט אִין (משלי) ישמע חכם ויוסף לקח דֶער חָכָם זָאל הֶערִין אוּנ זָאל נָאךְ מֶערִין צוּ לֶערְנֶען לתת לפתאים ערמה אוּנ צוּ גֶעבִּין צוּ דִיא נַארִין קְלוּגְשַׁאפְט זָאגְט דֶער מְחַבֵּר וראוי לך אחי לדעת אוּנ דוּא בַּדַארְפְשְׁט וִויסְן מַיין בְּרוּדֶער כי זכיות המאמין אַז דִיא זְכִיּוֹת פוּן דֶעם פְרוּמָן אפילו אם יהיה מגיע חָאטְשֶׁע עֶר זָאל אַזוֹ פְרוּם זַיין אַז עֶר זָאל גְרֵייכְן אל התכלית הרחוקה צוּם ווייטְשְׁטִין עֶק בתקון נפשו לאלהים יתברך אִין דֶעם פַאר רִיכְטוּנְג פוּן זַיין נְשָׁמָה צוּ גָאט כְּלוֹמַר וֶוען עֶר זָאל גְרֵייכְן מִיט זַיין פְרוּמְקַייט צוּ דֶר ווייטֶרְסְטֶר מַעֲלָה לְמָשָׁל פוּן אַלֶע מַעֲלוֹת קוּמְט מֶען צוּא דֶער מַעֲלָה פוּן לִיבּ צוּ הָאבְּן גָאט אִיז דָאשׁ לִיבְּשַׁאפְט צוּ גָאט דִי ווייטֶרְסְטֶע מַעֲלָה וַוייל דָאשׁ אִיז זֵייעֶר ווייט פוּן דֶעם מֶענְטְשִׁין וֶוען עֶר זָאל שׁוֹין אֲפִילוּ קוּמֶן צוּ דֶער מַעֲלָה אוּנ זָאל זַיין נְשָׁמָה וואול קְלָאר מַאכִין צוּ גָאט יִתְבָּרַךְ ואילו היה קרוב למלאכים אוּנ וֶוען עֶר זָאל שׁוֹין שִׁיר גְלַייךְ זַיין צוּ דִי מַלְאָכִים במדותם הטובות מִיט זֵייעֶרֶע גוּטֶע מִדּוֹת ומנהגיהם המשובחים אוּנ זֵייעֶרֶע גְלוֹבְּטֶע מִנְהָגִים והשתדלותם

בעבודת הבורא ואהבתם הזכה בו׳ אינם כזכיות מי שמורה בני אדם אל הדרך הטובה ומישר הרשעים אל עבודת הבורא שזכיותיו נכפלות בעבור זכיותם בכל הימים ובכל הזמנים · והמשל בזה משני סוחרים הגיעו אל המדינה הרויח אחד מהם בסחורה אחת שהיתה בידו עשרת כפלי הקרן והיה הכל מאה זוז · והרויח השני כפל אחת בלבד והיו לו סחורות רבות והגיעו לידו עשרת אלפי זוזים והיה ריוח הסוחר הראשון עם רוב כפלי הריוח תשעים זוז ועשרה חלקים מאחד עשר חלק ׃ בזוז והיה ריוח הסוחר השני חמשה אלפים זוזים עם מעוט כפל הריוח · וכן אחי מי שאין מתקן אלא נפשו בלבד תהיה זכותו מעוטה ומי שמתקן נפשו ונפשות רבות תכפול זכותו כפי זכיות כל מי שמתקן לאלהים כמ״ש רז״ל כל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו׳ ואמרו

מרפא לנפש

אחרים לעולם הבא: בין ברכה כל׳ רכה ובין בלשון קשה: והיה ריוח הסוחר האחד תשעים זוז ועשרה חלקים כו׳ · רצה לומר שהקרן שלו היה תשעה זוז ועוד חלק אחד מן אחד עשר שבזוז וכאשר הרויח עשר כפלי הקרן היה לו בין הכל מאה זוז: וכן אחי מי שאין מתקן כו׳ · עיין לעיל בשער הבטחון בפירוש חלק השני שכתב שאין אדם ראוי לגמול העוה״ב ע״י מעשיו אם לא שהוא מזכה את הרבים לעבודת ה׳ או בתורת חסד ונדבה ע״ש באורך

בעבודת הבורא אונ מיט זייער פלייסן אין די דינסט פון דעם בשעפר ואהבתם הזכה בו אונ זייערע ריינע ליבשאפט וואש זיי האבן צו אים פון דעסט וועגן אינם זיינן דיא זכיות אונ גוטש וואש ער האט גטאן פארט ניט גלייך כזכיות מי שמורה בני אדם אזו וויא די זכיות פון דעם וואש לערינט אונ ווייזט די לייט אל הדרך הטובה צום גוטן וועג ומישר הרשעים אל עבודת הבורא אונ פירט די רשעים צו דער דינסט פון דעם בשעפר שזכיותיו נכפלות בעבור זכיותם ווארום זיינע זכיות ווערין אין אלע טעג אונ אלע צייט גיטאפלט פון וועגן זייערע זכיות כלומר וויל ער האט זייא דער צוא גבראכט זיי זאלין דינן גאט דרום טאפלט מען אים זיינע זכיות והמשל בזה אונ דאש גלייכנעש איז דרינן משני סוחרים הגיעו אל המדינה אזו וויא צווייא סוחרים וואש זיינן גקומן אין איין מדינה ארייין הרויח אחד מהם האט איינר פון זיי גוואונן מסחורה אחת שהיתה בידו מיט איין סחורה וואש ער האט מיט זיך גיבראכט האט ער דערינען גוואונן עשרה כפלי הקרן צעהן מאל אזו פיל אז דאש קרן האט אן גטראפן והיה הכל מאה זוז אונ דאש קרן מיט די רווחים האט מיט אלימען אן גיטראפין הונדערט גילדין והרויח השני כפל אחת בלבד אונ דר אנדרר האט נאר גוואונן איין מאל אזו פיל וויא פיל דאש קרן האט אן גיטראפין והיו לו סחורות רבות אונ ער האט אבר גיהאט פיל סחורות והגיעו לידו עשרת אלפים זוזים האט ער גיקריגן צעהן טויזינט גילדן והיה ריוח הסוחר הראשון עם רוב כפלי הרויח נמצא דער רוח פון דעם ערשטין סוחר מיט אלע זיינע פיל טאפיל רווחים וואש ער האט גיהאט האט עש אן גיטראפין תשעים זוז ניינציג גילדן ועשרה חלקים אונ צעהן חלקים מאחד עשר חלק בזוז פון עלף חלקים פון איין גילדן ווארום ער האט גיהאט קרן ניין גילדין מיט איין עלפט חלק גילדין היינט אז ער האט נאך צעהן מאל אזו פיל גיוואונן האט ער גיוואונן ניינציג גילדין אונ צעהן חלקים גילדן איז גיווארין מיט אלמין הונדרט גילדן והיה ריוח הסוחר השני אונ דר רוח פון דעם אנדערין סוחר איז גיוועזן חמשה אלפים זוזים פינף טויזינט גילדין עם מיעוט כפל הריות תאמשי ער האט ווייניג טאפל פאר דינט כלומר האטשע ער האט נאר איין מאל טאפיל פאר דינט וכן אחי אונ אזו אויך איז מיין ברודר מי שאין מתקן אלא נפשו בלבד דער וואש איז מער ניט מתקן נאר זיך אליין איז ער זייער גוט אונ לערינט ניט צו אנדרע דעם גוטין וועג תהיה זכותו מעוטה טוט זיין זכות ווייניג זיין ומי שמתקן נפשו ונפשות רבות אבר דער וואש ער איז מתקן זיך זעלבסט אונ אנדערע פיל מענטשין דאש הייסט ער איז אליין פרום אונ לערינט אנדרע אויך דעם גוטען וועג תכפל זכותו ווערט זיין זכות פאר טאפילט כפי זכיות כל מי שמתקן לאלהים נאך דעם גוטש נאך וואש אנדרע האבן דורך אים גאטש וועגן אזו וויא אונזערע חכמים ז״ל האבן גיזאגט

כל

משה זכה וזכה את הרבים זכות הרבים תלוי בו שנאמר (דברים לג) צדקת ה' עשה ומשפטיו עם ישראל · ואמר (משלי כד) ולמוכיחים ינעם ועליהם תבא ברכת טוב ואמר (מלאכי ב) תורת אמת היתה בפיהו וגו' ואמר (דניאל יב) ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד· ועל כן צוה הבורא להוכיח את המקצרים כמ"ש (ויקרא יט) הוכח תוכיח את עמיתך ואמרו ז"ל עד היכן היא תוכחה רב אמר עד קללה ושמואל אמר עד הכאה ונאמר (משלי כח) מוכיח אדם אחרי חן ימצא · ומהם שמחתו וגילתו בזכיותיו מפני שהוא שש בהם לא לגאוה ותפארת ואבלו ויגונו על חטאיו לתשובה מהם וחרטה עליהם· כמ"ש דוד (תהלים קיט) פלגי מים ירדו עיני על לא שמרו תורתך · ומהם שיתנפל

מרפא לנפש

הטעם: ואמר תורת אמת היתה בפיהו · ועולה לא נמצא בשפתיו בשלום ובמישור הלך אתי ורבים השיב מעון· כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו כי מלאך ה' צבאות הוא· ופי' רש"י על אהרן הכהן ועל פנחס ואלעזר נאמרה הפרשה שהיו מזכים את הרבים ואמרו בגמרא דסנהדרין דף כ"ז ע"ב וכשלו איש באחיו בעון אחיו מלמד שכולם ערבים זה בזה ומוקי לה התם שהיה בידם למחות ולא מיחו ע"ש ועיין בזוהר פ' תרומה דף קכ"ח ע"ב מגודל זכות המזכה את הרבים וז"ל בקיצור הא חזי כל מאן דאחיד בידא דחייבא ותב לגביה למשבק ארחא בישא איהו אסתלק בתלת סילוקין מה דלא אסתלק הכי בר נש אחרא גרים לאכפיא (ס"א וגרים לקיימא) כל עלמא בקיומיה דלעילא ותתא ועל האי בר נש כתיב בריתי היתה אתו החיים והשלום וזכי למחמי בנין לבנוי וזכי בהאי עלמא וזכי לעלמא דאתי וכל מארי דינין לא יכלין למידן ליה בהאי עלמא ובעלמא דאתי עאל בתליסר תרעי ולית מאן דימחי בידיה וע"ד כתיב גבור בארץ יהיה זרעו וגומר כל הפרשה עכ"ל ע"ש באורך: ומהם שמחתו וגילתו בזכיותיו כו'· מפני שנתקרב אל ה': ואבלו ויגונו על חטאיו· הוא ע"ד שכתב פ"ד משער הט'

כל המזכה את הרבים איטליכער וואש מאכט אז אנדערע לייט זאלין גוטש טאן אין חטא בא על ידו דעם קומט קיין עבירה ניט צוא האנדין ואמרו משה זכה וזכה את הרבים אונ זייא האבין נאך גיזאגט משה איז פרום גיוועזן אונ האט נאך פיל לייט פרום גימאכט זכות הרבים תלוי בו איז דער זכות פון דיא לייט אין אים אן גיהאנגען שנאמר ווארום עש שטייט אין פסוק צדקת ה' עשה ער האט גיטאן דיא גירעכטיקייט פון גאט ומשפטיו עם ישראל אונ זיין גיריכט האט ער גלערינט מיט דיא ישראל אין (משלי) שטייט ולמוכיחים ינעם אונ צוא דיא וואש שטראפין לייט זייא זאלין גיין אין דעם גוטן וועג וועט ער געבין זיסקייט ועליהם תבא ברכת טוב אונ אויף זייא וועט קומען גוטע ברכות אונ אין (דניאל) שטייט ומצדיקי הרבים אונ אין די וואש מאכין גירעכט פיל לייט דיא וועלין לייכטין ככוכבים לעולם ועד אזו וויא די שטערין אימער אונ אייביג ועל כן צוה הבורא להוכיח את המקצרים אונ דרום האט דר בשעפר גיבאטין אזו מען זאל שטראפין צו די וואש קירצין אין זיין דינסט כלומר וואש זייא דינען אים ניט רעכט אזו וויא עש שטייט אין (ויקרא) הוכח תוכיח את עמיתך דוא זאלשט שטראפין דיין גיזעלין ואמרו האבן אונזרע חכמים ז"ל גיזאגט עד היכן היא תוכחה ביז וואנן איז מען אלק'חייב איינעם צוא שטראפין רב אמר עד קללה רב האט גיזאגט ביז יענר פלוכט אים דער פר וואש ער שטראפט אים דענמאלט איז ער שוין פטור אים צוא שטראפין ושמואל אמר אונ שמואל האט גיזאגט עד הכאה ביז יענר שלאגט אים פאר דעם וואש ער שטראפט אים אונ אין (משלי) שטייט מוכיח אדם דער וואש ער שטראפט איינם אחרי חן ימצא דער וועט דער נאך ליבשאפט בייא אים גיפינען ומהם אונ אויך זיינען פון דיא סימנים וואש מען קאן וויסן אין איינעם אויב ער האט ליבשאפט צוא גאט שמחתו וגילתו בזכיותיו אז ער פרייעט זיך מיט זיינע זכיות אונ גוטש וואש ער טוט מפני שהוא שש בהם ווייל ער פרייעט זיך מיט זייא לא לגאוה ותפארת ניט פון גאוה וועגין אונ צוא בארימען זיך נאר ער פרייט זיך דרום ווייל ער איז גינעהנט גיווארין צוא גאט דורך דיא גוטע מעשים ואבלו ויגונו על חטאיו לתשובה מהם אונ איז טרויעריג אונ בזארגט איבער זיינע זינד וואש ער וואלט גערין תשובה דרויף גיטאן וחרטה עליהם אונ האט חרטה אויף דער וואש ער האט זייא גיטאן אזו וויא דוד המלך עליו השלום האט גיזאגט פלגי מים ירדו עיני בעך וויים וואשר טוען נידערין מיינע אויגין

וכו'

בלילה ויתענה ביום אם יהיה יכול לסבול זה כי תפלת הלילה יותר היא זכה מתפלת היום לכמה פנים · מהם כי האדם בלילה יותר פנוי ממה שהוא ביום · ומהם שתאות הגוף מהמאכל והמשתה יותר נחים בלילה ממה שהם נחים ביום · ומהם הפסק חברה בינו ובין ב״א כאוהב יבקרהו · וחבר ידבר עמו · ובעל חוב יתבעהו במה שיש לו עליו · ומהם נוח חושיו מרוב מוחשיו בלילה מפני שאינו רואה מה שיטרידהו ולא שומע מה שיפסיק עליו · ומהם המלטו מן החנופה ורחקו ממנה מפני מעוט היושבים עמו בלילה ואפשר שלא יוכל להתבודד ביום · ומהם שיתיחד בזכר האלהים ויתבודד בו בעת התיחד כל אוהב באוהבו והתבודד כל חושק עם חשוקו כמ״ש (ישעיה כו) נפשי אויתיך בלילה וגו׳ · ואמר (שיר השירים ג) על משכבי בלילות · וכבר נזכר יתרון תפלת

מרפא לנפש

ספרום להלתו בפניו ואכלו בלבו ע״ש: על לא שמרו תורתך · התוכחה המגלה בספר שבט מוסר פ״ז:

וכו׳ ומהם אונ פון די סימנים איז שיתנפל בלילה אז ער װעט תפלה טאן ביא נאכט ויתענה ביום אונ װעט פאסטין ביא טאג אם יהיה יכול לסבול אויב ער װעט עש קאנען אויש שטיין כי תפלת הלילה יותר היא זכה מתפלת היום װארום דיא תפלה פון ביא נאכט איז בעסער אונ קלערער פון דיא תפלה פון ביא טאג לכמה פנים פון פיל טעמים װעגין מהם פון דיא טעמים זיינען כי האדם בלילה יותר פנוי ממה שהוא ביום װארום א מענטש האט ביא נאכט מער צייט אז ביא טאג ומהם אונ פון דיא טעמים זיינען שתאות הגוף מהמאכל והמשתה װייל דיא גילוסטיקייט פון דעם גוף פון עסין אונ טרינקען יותר נחים בלילה דיא רוען ביא נאכט מער ממה שהם נחים ביום פון דעם װאש זייא רוען ביא טאג ומהם אונ פון דיא טעמים זיינען אויך הפסק חברה בינו ובין בני אדם װארום דיא חברותה װאש ער האט מיט דיא מענטשין קאנען אים ביא טאג מפסיק זיין פון זיין תפלה כאוהב יבקרהו דאש אפט זיינער אגוטער פריינד קומט צו אים זעהן װאש ער טוט וחבר ידבר עמו אדער זיין חבר װעט קומען עפים מיט אים ריידין ובעל חוב יתבעהו במה שיש לו עליו אדער זיין בעל חוב װעט אים מאנען װאש ער איז אים שולדיג אבר ביא נאכט איז אים קיינער ניט מפסיק פון זיין תפלה ומהם נוח חושיו מרוב מוחשיו בלילה אונ אויך ביא נאכט רוען זיינע חושים פון זיינע פיל זארג מפני שאינו רואה מה שיטרידהו װייל ער זעהט ניט פר זיך װעלכש עש זאל אים טרוד מאכין ולא שומע מה שיפסיק עליו אונ ער הערט ניט קיין שום זאך װאש עס קאן אים פון זיין תפלה מפסיק זיין אבער ביא טאג דאש הערט ער אז אויף דעם ארט איז דא איין פאר דינסט אדר ער זעהט װיא יענר פאר דינט אדער עש פאלט אויף אים דאגות פרנסה קאן דאש אים אלץ מפסיק מאכין פון זיין תפלה ומהם המלטו מן החנופה אויך אז ער טוט תפלה ביא נאכט װערט ער אנטרונן פון חניפה ורחקו ממנו אונ װערט דער װייטערט פון איר כלומר ער טוט דיא תפלה בװדאי ניט פון לייטן װעגין מפני מיעוט היושבים עמו בלילה װייל ביא נאכט זיצן װייניג לייט ביי אים · נאר לאז ער ביי טאג אויך תפלה טאן אויף אזו איין ארט װאו קיין לייט זיינען ניט פר האנדן ענפערט דער מחבר דרויף ואפשר שלא יוכל להתבודד ביום אונ עש קאן אבר זיין אז ביי טאג זאל ער ניט קאנען אליין זיין בשעת אז ער טוט תפלה ומהם שיתיחד אונ אויך װעט ער זיך פר איינגן בזכר האלהים אין דעם דר מאנונג פון גאט ויתבודד בו אונ װעט ניט גדיינקן אין קיינעם נאר אין אים אליין בעת התיחד כל אוהב באוהבו אין דר צייט אז איטליכר פריינד פר איינגט זיך מיט דעם װאש ער האט ליב והתבודד כל חושק עם חשוקו אונ איטליכר פר איינגט זיך מיט דעם װאש ער גלוסט דער צו כלומר װייל ביא נאכט איז די צייט װאש איטליכר פר איינגט זיך מיט זיין פריינד אונ מיט דעם װאש ער גלוסט דרום זאל ער זיך פאר איינגען דערמאנט מיט דעם דר מאנונג פון גאט צו װייזן אז ער גלוסט נאר צוא גאט אונ נאר אים האט ער ליב אזו װיא

עש

הלילה בספרי הקדש הרבה · מהם מה שאמר דוד ע"ה (תהלים קיט) זכרתי בלילה שמך ה' (שם) חצות לילה אקום להודות לך (שם) קדמתי בנשף ואשועה (שם) קדמו עיני אשמורות (שם פח) יום צעקתי בלילה · והרבה כזה ונאמר (איכה ג) קומי רוני בלילה · וכבר חברתי דברים נמרצים יש בהם תוכחת והכלם לנפש ותחרץ בעבורה ותתעורר לתפלה בלילה· והם בלשון עברית וקראתים תוכחה ואח"כ סמכתי להם דברים צחים בלשון העברית כשבח והודאה לאל ובקשת מחילה ותחנונים דברים רכים מעירים לב המתפלל ומעוררים את טבעו וקראתים בקשה · וכתבתים בסוף הספר הזה למי שרוצה להתנפל בהם לילה או יום ומי שקבל על עצמו זה הענין ינהג בתוכחה שיתפלל אותה בישיבה אחר שיקדים מה שיזדמן מן הזמירות הידועות או זולתם לפניה ואחר כך יתפלל הבקשה בעמידה והשתחויה עד סופה ויכרע ויאמר מה שירצה מן התחנונים

עש שטייט אין (ישעיה) נפשי אויתיך בלילה מיין זייל גלוסט צו דיר ביי נאכט אונ אין שיר השירים שטייט על משכבי בלילות אויף מיין גלעגר ביי נאכט האב איך בגערט צו גאט וואש מיין לייב האט אים ליב וכבר נזכר יתרון תפלת הלילה אונ דיא מעלה וואש דיא תפלה האט וואש מען טוט בייא נאכט דאש איז שוין גדאכט בספרי הקדש הרבה אין דיא היילגע ספרים פיל מאל מהם פון זיי איז וואש דוד המלך עליו השלום האט גזאגט אין תהלים זכרתי בלילה שמך ה' איך האב ביי נאכט גדאכט אין דיין נאמן דוא גאט אונ ווייטר שטייט חצות לילה אקום להודות לך האלבע נאכט וועל איך אויף שטיין צו לויבן דיך אויך שטייט קדמתי בנשף ואשועה איך האב מיך גפעדרט אין אבינט אונ האב גבעטן צו גאט אונ אויך שטייט קדמו עיני אשמורות מיינע אויגן האבן זיך גפעדרט אויף צו שטיין צווייא אשמורת פר טאג והרבה כזה אונ פיל פסוקים איז פר האנדן זעלכע גלייכן זאגט דר מחבר וכבר חברתי דברים נמרצים אונ איך האב שוין לאנג אויף גשריבן שטארקע שטראף רייד יש בהם תוכחת והכלם לנפש וואש אין זייא איז פאר האנדין שטראף רייד אונ פאר שעמונג צו דער נשמה כלומר דר וואש ווערט זאגן דיא תוכחה ווערט דורך איר גשטראפט אונ פאר שעמט ווערין ותחרץ בעבורה אונ פון ווענין דעם ווערט זיך פלייסין דאש נפש ותתעורר אונ ווערט זיך דער וועקין לתפלה בלילה צוא תפלה טאן בייא נאכט והם בלשון עברית אונ איך האב זייא גשטעלט אויף לשון עברי וקראתים תוכחה אונ האב זיי גרופין תוכחה כלומר אטליכר ספר האט דאך איין נאמין וויא מען רופט אים אזוא וויא דעם ספר רופט מען חובות הלבבות דרום זאגט דער מחבר אונ די שטראף רייד וואש איך האב גשריבן האב איך אן גירופין דער פון דעם נאמן תוכחה ואח"כ סמכתי להם אונ דער נאך האב איך דר בייא גשטעלט דברים צחים בלשון העברית אויף לשון עברי לויטערע אונ קלארע רייד בשבח והודאה לאל וואש דארט שטייט פון לויבן אונ דאנקען צוא גאט ובקשת מחילה אונ וויא מען זאל בעטין אים ער זאל די זינד מוחל זיין ותחנונים אונ נאך גיבעט דברים רכים ווייכע רייד מעירים לב המתפלל וואש דר וועקין דאש הארץ פון דעם וואש ער טוט תפלה ומעוררים את טבעו אונ זייא דר וועקין זיין טבע וקראתיה אונ דאש האב איך אן גרופן בקשה ומי שקבל על עצמו זה הענין אונ דר וואש נעמט די זאך אויף זיך פון בייא נאכט תפלה צו טאן אונ צו זאגין די תוכחה אונ דיא בקשה ינהג זאל ער זיך אזו נוהג זיין בתוכחה שיתפלל אותה בישיבה אז ער זאל די תוכחה מתפלל זיין זיצינדיג אחר שיקדים בנפשו מה שיזדמן מן הזמירות הידועות אז ער ווערט פר דעם זאגן דיא זמירות וואש איטליכער ווייסט או זולתם אדר אנדרע שבחים לפניה זאל ער דאש זאגין פאר דער תוכחה אונ דער נאך זאל ער זאגין די תוכחה ואחר כך יתפלל הבקשה בעמידה אונ דער נאך זאל ער מתפלל זיין דיא בקשה שטייענדיג והשתחויה אונ בוקנדיג עד סופה ביז צום סוף דאש הייסט ביז ער ווערט זיא אויש זאגין אין גאנצין ויכרע ויאמר מה שירצה מן התחנונים אונ זאל זיך בוקן אונ זאל זאגין וואש פר

ויאמר סמוך לזה אשרי תמימי דרך ושיר המעלות עד סופם · ואם יבחר בזולתם מן הדברים וזולת הסדר הזה הרשות בידו·אך זכרתי לך הטוב שבמנהגים בה·ועיקר הדבר אחי בזוך נפשך בעת שתתפלל אותה וכוונת לבך בה ושתסדרנה לאט (ס"א במתון) עם הסמוך לה ואל יקדים בה לשונך את לבך כי המעט ממנה עם המצא לבך בו · טוב ממהירות תנועות לשונך ברב ממנה כשיהיה לבך ריק ממנה·ואמר אחד מן החסידים אל תשבחו שבח ריקם ריק ממצוא הלב בו אבל יהיה בהמצא הלב כמ"ש דוד ע"ה (תהלים קיט) בכל לבי דרשתיך וגו' ואמר (שם) חליתי פניך בכל לב ואמר (שם פד) לבי ובשרי ירננו אל אל חי · ומהם השמחה והששון באלהים יתעלה ובידיעתו והכוסף לרצונו והגילה בתורתו והחמלה על יראיו כמ"ש (שם קיט) חבר אני לכל אשר יראוך ואמר (שם

מרפא לנפש

ועיקר הדבר אחי בזוך נפשך · ר"ל עיקר הכל היסיס כוונתך הס זך ונקי בעת כו': אל תשבחו שבח ריקם · היינו ריק שלא נמלא הלב בו: ומהם · מאותות האהבה באלהים השמחה כמו שכתבתי לעיל עדות האר"י על עצמו ע"ה:

גיבעט ער וויל ויאמר סמוך לזה אונ תיכף דר נאך זאל ער זאגין דאש קאפיטל אשרי תמימי דרך אונ די שיר המעלות ביז אין סוף פון אלע שיר המעלות ואם יבחר בזולתם מן הדברים אונ ווען ער וועט זיך אויש דר וויילן צוא זאגין אנדרע זאכין וזולת הסדר הזה אונ אנדערש פון דעם סדר הרשות בידו מעג ער עש טאן אך זכרתי לך הטוב שבמנהגים בה נאר איך האב דיר דא דעם בעשטין מנהג גידאכט ועיקר הדבר אחי אונ מיין ברודר דר עיקר פון דער זאך איז בזוך נפשך בעת שתתפלל אותה אין דער צייט אז דוא טושט דיא תפלה זאל דאש זיין מיט אריינע מחשבה וכוונת לבך בה אונ זאלשט דיין הארץ מכוין זיין אין איר מיינט מען אין דער תפלה ושתסדרנה לאט עם הסמוך לה אונ זאלשט פאוולע זיא מסדר זיין מיט דער תפלה וואש דער נאך קומט כלומר דו זאלשט זיא זאגין מלה במלה אונ זיא זאל זיך שיקין צו דר אנדרער תפלה וואש קומט דער נאך ואל יקדים בה לשונך את לבך אונ דיין צונג זאל ניט פריער ריידין זייא איי דו בדיינקשט מיט דיין הארץ וואש דו ווילשט ריידן כי המעט ממנו עם המצא לבך בו ווארום ווייניג דער פון אז דאש הארץ איז דר בייא טוב ממהירות תנועות לשונך ברב ממנה איז דאש בעסר אז פיל דער פון אונ גישווינד צו ריידן זיא כשיהיה לבך ריק ממנה אז דיין הארץ וועט זיין ליידיג דר פון כלומר ווארום ווייניג תפלה צו טאן אז דאש הארץ איז דער בייא איז בעסר פון פיל תפלה צו טאן אז דאש הארץ איז ניט דר בייא ואמר אחד מן החסידים אונ איינר פון דיא חסידים האט גיזאגט אל תשבחו שבח ריקם איר זאלט ניט לויבן קיין לעהרי לויב ריק ממצוא הלב בו וואש די לויב איז דרום לעהר וואש דאש הארץ ווערט ניט גיפונן דער בייא כלומר איר זאלט ניט לויבן אזו אלוב וואש דאש הארץ איז ניט דער בייא אבל יהיה בהמצא הלב נאר דאש הארץ זאל גפונען ווערין בייא די לוב אזו וויא דוד המלך עליו השלום האט גיזאגט בכל לבי דרשתיך מיט מיין גאנצין הארץ האב איך דיך גפארשט אונ ווייטר שטייט חליתי פניך בכל לב איך האב דיך גבעטין מיט דעם גאנצן הארץ אונ פריער שטייט לבי ובשרי ירננו אל אל חי מיין הארץ אונ מיין לייב זינגן צו דעם לעבדיגען גאט ומהם אונ פון די סימנים איז וואש מען קאן וויסן אין איינם אויב ער האט ליבשאפט צוא גאט השמחה והששון באלהים ית' אז ער פרייעט זיך מיט גאט יתעלה ובידיעתו אונ מיט זיין וויסן שאפט והכוסף לרצונו אונ גלוסט צו זיין ווילן והגילה בתורתו אונ פרייעט זיך מיט זיין תורה והחמלה על יראיו אונ דער בארימט זיך איבר גאטש פארכטערש אזו ווי דוד המלך עליו השלום האט גיזאגט חבר אני לכל אשר יראוך איך בין איין גזעלין צו אלע וואש פארכטין זיך פאר דיר אונ נאך שטייט דארט ישישו וישמחו בך כל מבקשיך זייא וועלין זיך מיט דיר פרייען אלע דיא וואש זוכין דיך אונ ווייטר שטייט בדרך עדותיך ששתי אין דעם וועג פון דיין תורה האב איך מיך

גיפרייט

מ) ישישו וישמחו בך כך מבקשיך ואמר (שם קיט) בדרך עדותיך ששתי ואמר (שם) נחלתי עדותיך ואמר (חבקוק ג) ואני בה' אעלוזה אגילה באלהי ישעי :

פרק ו **אבל** מנהגי אוהבי ה' יתברך רבים מספר · אך אזכור מהם מה שיזדמן לי והוא שהאנשים ידעו אלהיהם והכירו חפצו בהם והנהגתו אותם וכי הוא מנהלם ומכלכלם ומשלו ואסרו בכל מה שנתן להם רשות להתעסק בו · ולבחור אותו מעניני התורה והעולם ונתברר להם · והאמינו כי כל עניניהם ותנועותיהם נוהגים בגזרת הבורא יתעלה וחפצו · ואז עמדו מבחור בענין מעניניהם יותר מזולתו ובטחו על הבורא שיבחר להם הטוב והנכון מהם · וכאשר התברר להם מן התורה כי הוא מזהיר על

מרפא לנפש

אבל וכו' והוא שהאנשים ידעו אלהיהם. שהוא ראש לכל הידיעות דע את אלהי אביך : והכירו חפצו בהם · מה חפץ השם יתברך בהם ולמה הוציאם לעוה"ז : והנהגתו אותם · ואיך הוא מתנהג עמהם בחסדו מעודם עד היום הזה : וכי הוא כו' · ומשלו ואסרו בכל מה כו' · ר"ל וכי הוא מושל על הכל ויש במאסרו ובידו כל הדברים וכל הפעולות שנתן להם רשות להתעסק בו ולבחור אותם שהבחירה ביד האדם אבל הכל בידו וברשותו שיגמור או לא יגמור בין בעניני התורה ובין בעניני העולם הזה וכל' הזה כתב בחתימת שער הבטחון ובחשבון השביעי ובכמה מקומות ולכן בטחו בה' בכל עניניהם שהכל בידי שמים : וכאשר התברר להם מן התורה כו' · שהרי נאמר ראה נתתי לפניך וגו' החיים והמות ובחרת בחיים וכן עוד כמה פסוקים שנראה מהם שהשם יתברך רוצה בבחירתנו :

גפרייט אונ חבקוק האט געזאגט ואני בה' אעלוזה אונ איך טוא מיך פרייען אין גאט אגילה באלהי ישעי איך טוא מיך פרייען מיט גאט מיין העלפר :

אבל מנהגי אוהבי ה' יתברך אבר דיא מנהגים וואש דיא גאטש ליב האבער בדארפן זיך נוהג זיין רבים מספר די זיינען פיל צו דער ציילין אך אזכור מהם מה שיזדמן נאר איך וועל דער מאנען דער פון וואש עש וועט מיר אן גיבריים זיין כלומר וויא ווייט איך וועל קאנען והוא אונ דאש איז שהאנשים דאש די מענטשין וואש האבין ליבשאפט צו גאט ידעו אלהיהם די ווייסין זייער גאט והכירו חפצו בהם אונ האבין אויך דר קענט וואש ער בגערט פון זיי אונ נאך וואש ער האט זיי בשאפין אויף דער וועלט אונ אויך ווייסן זיי כי הוא מנהלם ומכלכלם אז ער איז זייער פירר אונ זייער שפייזר ומשלו אונ אז ער געוועלטיקט איבר אלעמן ואסרו בכל מה שנתן להם רשות להתעסק בו אונ אז עש איז אין זיין בונד אונ אין זיין מאכט דאש אליץ וואש ער האט זיי געגעבן רשות דרינן עוסק צו זיין ולבחור אותו אונ זאלן דרינן אויש דער ווילין נוטש אדר בייז כלומר האטשי די בחירה האט ער גיגעבין אין זייער רשות פון דעשט וועגן גומר צוא זיין דיא מעשים איז ביא גאט אין די הענט אז ער וויל העלפט ער זיי אז זייא זאלין גומר זיין דיא זאכין וואש זייא האבין זיך אויש דער ווילט אונ אז ער וויל העלפט ער זיי ניט דרויף אזו וויא דר מחבר האט גישריבין אין סוף שער הבטחון מעניני התורה והעולם סייא פון דיא זאכין פון דר תורה אונ סייא פון דיא וועלטליכע זאכין ונתברר להם אונ עש איז זייא אויש גיקלערט גיווארין והאמינו אונ זיי גלייבן עש כי כל עניניהם ותנועותיהם אז אלע זייערע פירונג אונ זייערע תנועות אפילו דאש ריהן וואש זייא זאלין רירין מיט איין אבר נוהגים בגזירות הבורא יתעלה דאש ווערט אליץ גיפירט דורך די בפעל פון דעם בשעפר גלויבט איז ער ואז אונ דענסט מאל אז זייא האבין דאש אליץ אויש גיקלערט עמדו מבחור האבין זייא פאר מיטין פון אויש צוא דער ווילין זיך בענין מעניניהם יותר מזולתו אין איין זאך מער אז פון דער אנדרר כלומר זייא האבין ניט גיזאגט דיא זאך איז בעסר פאר אונז מיר זאלין אין איר עוסק זיין איידער אין דר אנדרע זאך נאר ובטחו על הבורא זיי האבין זיך פר זיכערט אויף דעם בשעפר שיבחר להם הטוב והנכון מהם אז ער וועט זייא אויש דר ווילן דאש בעשטע פון זייא וכאשר התברר להם מן התורה אונ אז זיי זיינן גיוואר גווארן פון דער תורה כי הוא מזהיר על עניני המצות וויא גאט איז

מזהיר

עניני המצות ומצוה על בחירת עבודת ומרשל מבחירות התענוגים ומונע מהם עמדו בבחירתם במקום שהעמידם לכלות אליו ולכסוף לרצונו בלבם ובמצפונם וחדלו מכסוף לעולם ולרהביו בכל לבבם ובכל נפשם מצפים · העזר והאומץ ממנו להקים מחשבתם בעבודתו ולהשלים המעשה במה שבחרו ממצותיו ומה שיצא מהם אל גדר המעשה ישבחו האל אליו ויודוהו בעבורו · והוא משבח להם השתדלותם ובחירתם · ומה שלא יוכלו להראות בו מחשבתם מפני חלישותם מהשינו יתנצלו לפני האלהים ממנו · ויבחרו בעשותו בעת שיוכלו ומיחלים לעת שיזמנהו הבורא בעזרתו ויתחננו אליו על זה בנפש זכה ולב נאמן · ויהיה זה תכלית מאויים וקץ משאלותם מאלהים

מרפא לנפש

עמדו בבחירתם במקום שהעמידם · רצה לומר ועומדין כן : לכלות אליו כו׳ · שיהיה הבחירה בעניני התורה מצוה וכל זה נתבאר באורך בשער הבטחון בפירוש החלק הד׳ בטוב טעם ע״ש ובשער ע״ה פ״ח וביחוד המעשה פ״ה והוא מכנה אותה בשמות הבחירה והצדק ודעתו שראוי להאמין בשניהם כמה שאמרו חז״ל הכל בידי שמים חוץ

מזהיר אויף די מצות ומצוה על בחירת עבודת הבורא אונ גיבט אז מען זאל אויש דר ווילין דעם בשעפר צו דינן ומרשל אונ פאר שלאפט זייא כלומר אונ פאר בייט זייא מבחירות התענוגים פון אויש דער ווייכן זיך צוא טאן דיא תענוגים ומונע מהם אונ פאר מייד זייא דער פון וויא זייא זיינן דאש נוואר גוואָרין עמדו בבחירתם זיינן זיי גישטאנן מיט זייער אויש דער ווייכונג במקום שהעמידם אויף דעם ארט וואו ער האט זייא גישטעלט כלומר האבין זייא זיך אזו אויש דער ווילט וויא ער האט גהייסין לכלות אליו פון וועגין ווייל זיי האפין צו אים ולכסוף לרצונו אונ ווייל זייא גלוסטין זיין ווילין צו טאן בלבם ומצפונם מיט זייערע הערצר אונ זייערע מחשבות וחדל מכסוף לעולם אונ זיי האבין פר מיטן פון צוא גלוסטין צוא דעם עולם ולרהביו אונ צו זיינע האפירדיקייט אונ חשיבות וואש אין דער וועלט איז בכל לבבם ובכל נפשם מיט גאר זייערי הערצר אונ מיט גאר זייער לייב מצפים העזר והאומץ ממנו האפין זייא דיא הילף אונ קראפט פון גאט להקים מחשבתם בעבודתו אז ער זאל מאכין שטעלין זייער מחשבה אין זיין דינסט אז זיי זאלין אים אזו קאנן דינן וויא אין זייער מחשבה איז ולהשלים המעשה אונ זאלין קאנן גומר זיין די ווערק במה שבחרו ממצותיו אין דעם וואש זיי האבין אויש דער ווילט פון זיינע מצות כלומר זייא האפין צוא גאט אז ער וועט זייא העלפין זייא זאלין גומר זיין דיא מצות וואש זייא האבין זיך פיר גינומין צו טאן ומה שיצא מהם אל גדר המעשה אונ דיא מצות וואש זייא וועלין האבין גיטאן ישבחו האל אליו לויבין זייא גאט דער פאר ויודוהו בעבורו אונ דאנקין אים דער פאר וואש ער האט זייא גיהאלפין די מצות גומר צו זיין והוא משבח להם אונ גאט לויבט זייא השתדלותם ובחירתם פאר זייער פלייסונג אונ פאר זייער אויש דר ווילונג דאש הייסט וואש זייא האבין זיך אזו איין גוטן דרך פיר גנומען ומה שלא יוכלו להראות בו מחשבתם. אונ זעלכיש וואש זיי קאנן ניט ווייזין דרינן זייער גוטע מחשבה מפני חלישותם מהשיגו ווייל זיי זיינן שלאף צו גרייכין עש כלומר אונ זעלכע מצות וואש זייא האבין ניט גיקאנט זייא טאן אז עש זאל דורך דעם גיוויזין ווערין זייער גוטע מחשבה וואש זיי האבין דרינן גיהאט יתנצלו לפני האלהים ממנו פאר ענטפרין זיי זיך פאר גאט דריבר אונ זאגין פאר אים פאר וואש זייא האבן דיא מצוה ניט מקיים גיוועזן ויבחרו בעשותו בעת שיוכלו אונ נעמן זיך פיר צוא טאן זייא וויא באלד זיי וועלין קענן ומיחלים אונ האפין לעת שיזמנהו הבורא בעזרתו צו דער צייט וואש דער בשעפר וועט זייא צוא שיקין זיין הילף זיי זאלן קאנען דיא מצות מקיים זיין ויתחננו אליו על זה אונ זיי בעטין אים בנפש זכה מיט איין לויטר ווילן ולב נאמן אונ מיט אגיטראייע הארץ ויהיה זה תכלית מאוים אונ דאש טוט זיין דר תכלית פון זייער גלוסטקייט וקץ משאלותם מאלהים אונ דר סוף פון זייער גיבעט פון גאט אזוא

כמו שאמר דוד עליו השלום (תהלים קיט) אחלי יכונו דרכי לשמור חקיך׳ וישבח הבורא בחירתם בעבודתו אפילו אם ימנע בהם קיום המעשה כמ״ש לדוד (מלכים א ח) יען אשר היה עם לבבך לבנות בית לשמי הטיבות כי היה עם לבבך ועזבו עניני עולמם והנהגת גופיהם בלבותם ומחשבתם והתעסקו בהם בחושיהם הגופיים בעת הצורך והדוחק מפני זלותו אצלם וקלותו בעיניהם · יפנו נפשותם ולבותם לעניני תרותם ועבודת אלהיהם לכבודו ורוממותו ולשמור מצותיו׳ וגופותם עולמיות ולבותם רוחניות׳ (ס״א וגופותם בארץ ולבותם בשמים) והם במה שבלבותם מידיעת האלהים כאילו עובדים אותו עם המלאכים הקדושים בשמי השמים · נמסו התאוות מלבותם ונעקר מהם הכוסף לתענונים בעבור מה שנכנס בהם מן הכוסף לעבודת הבורא ומאהבה אותו · וכבתה אש היצר מלבותם ונפסק חומה מרעיוניהם מעוצם מה שלבשם מאור

מרפא לנפש

מיראת שמים ע״ש כל הענין ותבין היטב וכמ״ש פירש בע״ה והמבין יבין : והם במה שבלבותם כו׳ · ע״י שיודעים בלבם רוממות ית׳ הם מגיעים להתפשטות הגשמיות ומציירם כאילו עומדים בעולם המלאכים ועובדים אותו עם המלאכים כיחד פ״ל: כאילו עובדים אותו עם המלאכים כו׳ · וכמה שכתוב בש״ע א״ח סימן ל״ח וז״ל שהיו מגיעים בתפלתם להתפשטות הגשמיות ולהתגברות כח השכלי עד שהיו מגיעים קרוב למעלת הנבואה עכ״ל :

וויא דוד המלך עליו השלום האט גזאגט אין תהלים אחלי מיין גבעט איי נאר יכונו דרכי לשמור חקיך אז מיינע וועגן זאלין זיין אן גיברייט צו היטן דיין גזעץ וישבח הבורא בחירתם בעבודתו אונ דר בשעפר טוט זייא לויבן וואש זייא האבן אויש דר ווייליט אין זיין דינסט אפילו אם ימנע מהם קיום המעשה האטשעש איז פון זיי פר מיטן גיוועז צו מקיים זיין די ווערקין וואש זיי האבין זיך פיר גינומן פון דעסט וועגין וועט ער זייא לויבן ווייל זייא האבן אויש דר ווייליט אין זייער מחשבה צו טאן די גוטע זאכין אזו וויא גאט האט גיזאגט צו דוד יען דרום אשר היה עם לבבך לבנות בית לשמי ווייל דוא האשט גיהאט אין דיין הארץ צוא בויען איין הויז פון מיין נאמן וועגין הטיבות כי היה עם לבבך האשטו וואול גטאן וואש דו האשט דיר דאש פיר גינומען ועזבו עניני עולמם והנהגת גופיהם אונ זייערע וועלטליכע זאכין אונ דאש פירונג פון זייער גוף פאר לאזין זייא עש בלבותם ומחשבותם אין זייערע הערצר אונ אין זייערע מחשבות והתעסקו בהם בחושיהם הגופיים אונ אין די לייבליכע זאכין זיינען זיי זיך מתעסק נאר מיט זייערע לייבליכע חושים אונ דאש טוען זייא נאר בעת הצורך והדוחק אין דער צייט אז זיי בדארפין עש נייטיג מפני זלותו אצלם ווארום ווייל דער גוף איז ביי זייא וואלוויל וקלותו בעיניהם אונ די וועלט איז גרינג אין זייער אויגין ופנו נפשותם ולבותם אונ זייא קערין זייערע גידאנקען אונ זייערע הערצער לעניני תורתם ועבודת אלהיהם צוא דיא זאכין פון דער תורה אונ גאט צוא דינען לכבודו ורוממותו פון וועגין זיין כבוד אונ זיין הויכקייט ולשמור מצותיו אונ זיין גיבאט צו היטין וגופותם עולמיות אונ זייערע גופים זיינען אין דר וועלט ולבותם רוחניות אונ זייערע הערצר זיינען רוחניות כלומר זייא זארגין נאר אויף גאטש דינשט אונ האבין גאר ניט אין זין דעם גוף צו פר זארגין והם אונ זייא במה שבלבותם מידיעת האלהים דורך דעם וואש זייא האבין אין זייערע הערצער פון גאטש וויסן שאפט קומן זייא צוא אזו איין מעלה אז זייא זיינען גאר אויש גיטאן פון דער וועלט אונ מאכין זיך אויש כאילו עובדים אותו עם המלאכים גלייך וויא זיי זיינען אין דעם עולם המלאכים אונ דינן מיט די היילגע מלאכים בנאנד בשמי שמים אין די הויכע הימלען נמסו התאות מלבותם דיא גילוסטקייט זיינען צוא גאנגען פון זייערע הערצער ונעקר מהם הכוסף לתענוגים אונ דער לוסט צוא דיא תענוגים ווערט פון זייא אויש גריסין בעבור מה שנכנס בהם מן הכוסף לעבודת הבורא פון וועגין וואש אין זייא איז אריין גיגאנגן דאש גילוסטיקייט צוא דעם דינסט פון דעם בשעפר ומאהבת אותו אונ פון וועגין דעם ליבשאפט וואש זיי האבין צו אים וכבתה אש היצר מלבותם אונ דאש

פייער

העבודה כמו שיארע לנר נוכח אור השמש · ונכנעו מפני מורא אלהיהם והתודו לפניו בקצורים ושחחו לעבודתו ולא חששו לחסרון · תראה אותם כשמתעסקים עמהם כאחי הבושת · וכשמדברים עמהם חכמים · וכששואלים אותם יודעים וכשחוטאים להם ענוים · תראה צורתם שעלה עליהם האור · ואם תעמוד על הלבבות תראה לבבות נשברות לאלהים · ובשיחתו נושבות · ובעסקי העולם נשמות · מלאה אהבת האלהים לבותם · ואינם מוצאים לדברי הברואים תאוה · ולא בשיחותם הנאה · מאסו דרך השחיתות · והלכו

מרפא לנפש

ונפסק חומה · חומי מות של תאוות היצה"ר : כמו שיארע לנר נוכח אור השמש · שהשמש מבטל כל שאר האורו' דשרגא בטיהרא מה מהני · כן נכנע מהם אש היצר מאור אהבת ה' : כאחי הבשת · למ"ה · בעסקי עם ב"א בענין מו"מ אינם מעיזים פניהם כנגדם לגזול ולחמוס ולדבר קשות אלא הם כאחים לבושת כלומר הבושת דבק בהם כאלו כאחיו הוא כאחים שמתביישים לעשות רעה זה לזה עכ"ל : וכשמדברים עמהם חכמים · אף על פי שהם ביישנים גדולים כאלו לא ידעו מאומה וכשתדבר עמהם תראה אותם שהם חכמים ויודעים כל סתום : תראה צורתם כו' · חכמת אדם תאיר פניו מחמת שהם שמחים בחלקם ולזה מקבלים את כל האדם בסבר פנים יפות הפך דרך הנעצב על עניני העולם למ"ה : ובשיחתו נושבות · בשיחות דברי אלהים חיים הם מלאים מכל חכמה ומדע כי הם עיקר ישיבתם ודירתם

פייער פון דעם יצר הרע איז פר לאשין געווארין פון זייערע הערצר ונפסק חומה מרעיוניהם אונ די היץ פון דעם יצר הרע איז נפסק געווארין פון זייערע מחשבות מעוצם מה שלבשם מאור העבודה פון וועגין דאש שטארקע ליכט וואש האט זיי בקלייד אין גאטש דינסט כמו שיארע לנר נוכח אור השמש אזו וויא עש טרעפט זיך צו איין ליכט אז מען האלט עש קעגין דעם ליכטיקייט פון דער זון דער קאנט מען דאך ניט דאש ליכטיקייט פון דעם ליכט קעגין דער זון ווארום דאש שטארקע ליכטיקייט פון דער זון איז מבטל אלע ליכטיקייט אזו ווערט פון זיי פר לאשין די היץ פון דעם יצר הרע מחמת דעם ליכטיקייט פון דעם ליבשאפט פון גאט וואש זייא האבין ונכנעו מפני מורא אלהים אונ זיינן אונטער טעניג פון וועגין גאטש פארכט והתודו לפניו בקצורים אונ זיינען מתודה פר אים אויף דעם וואש זייא האבין גיקירצט אין זיין דינסט כלומר וואש זיי האבין אים ניט גידינט וויא מען בדארף ושחחו לעבודתו אונ זייא בייגין זיך צוא זיין דינסט ולא חששו לחסרון אונ זארגין ניט וואש עש גייט אפ צו זייער בדערפעניש כלומר וייל דורך דעם וואש זיי דינען אים תמיד האבין זיי ניט צייט צו טראכטין אויך זייער בדערפעניש דרום גייט זיי אמאל אפ זייער בדערפעניש זארגין זיי זיך אויף דעם ניט תראה אותם כו' כאחי הבושת דו וועשט זיי זעהען אזו וויא די ברידער פון דער בושה כלומר אז דו וועשט מיט זיי משא ומתן טאן וועשטו זעהן די בושה איז אין זיי בהעפט אזו וויא איין ברודער מיט דעם אנדערין וכשמדברים עמהם אונ אז מען רעט מיט זיי וועשטו זעהען אז זייא זיינען חכמים וכששואלים אותם אונ אז מען פרעגט זיי עפים יודעים ווייסין זיי וואש צו ענטפערין וכשחוטאים להם אונ אז מען זינדיגט קעגין זיי ענוים זיינען זייא ענוים דאש הייסט זייא זיינען עש מוחל תראה צורותם שעלה עליהם האור דו וועשט זעהען אין זייער צורה אז דאש ליכטיקייט שיינט אויף זייא אונ זיינען פריליך ואם תעמוד על הלבבות אונ אז דו וועשט וועלין פר שטיין אויף זייערע הערצער תראה לבבות נשברות וועשטו זעהען אז זייערע הערצר זיינען צוא בראכין פאר גאט ובשיחתו אונ ווען זיי ריידין פון גאט נושבות זיינן זייא ברועט כלומר דאש איז זייער רואונג אונ זארגין שוין אויף קיין שום זאך ניט ובעסקי העולם אבער אז זיי זיינען עוסק אין די עסקים פון דער וועלט נשמות זיינען זייא פאר וויסט כלומר דאש איז ביי זייא איין פאר וויסטונג וואש זייא מוזין עוסק זיין אין דיא עסקים פון דעם עולם אדר (ובעסקי העולם) אין דיא עסקים פון דעם עולם (נשמות) זיינען זיי פאר וויסט כלומר זיי ווייסין דרינן גאר ניט אפילו קיין צורת מטבע ווייסין זיי כמעט ניט מלאה אהבת האלהים לבותם זייערע הערצער זיינען פול פון דיא ליבשאפט פון גאט ואינם מוצאים לדברי הברואים תאוה אונ צו די מענטשינם רייד גיפינען זיי קיין לוסט ניט לא בשיחותם

במבחר הנתיבות · ובזכותם מסתלקים היסורין ויורדין הגשמים · ובזכותם ישוקה האדם והבהמה · לפי שמנעו גופותם מן העריות · ומשכו ידיהם ממיני המטעמים · וברחו בנפשותם מן האסורין (ס"א האשמים) · והלכו בדרך הטובה והישרה · הגיעו אל המעלות הגדולות בסבל ימים מועטים · והרויחו שני העולמים ; וקבצו שני הטובות ; והשלימו שני היתרונים · כמ"ש (תהלים קיב) במזמור אשרי איש ירא את ה׳ עד סופו · ומן התימה בעניינם כי מעטו בעיניהם המצות אשר צוום בם הבורא · בצד חובות טובתו שהטיב להם בצד מה שקבלו על נפשותם מן היגיעה והשתדלות · והסבל והמתון לדבקה בעבודתו · וזה כאשר אספר לך לפי שמנו מצות הבורא והגיע מספר כולם תרי"ג מצות מהם שס"ה מצות לא תעשה והם האזהרות · ומהם מצות שחייבין

מרפא לנפש

ולהפך בעסקי העולם אינן יודעים כלום כאילו העולם שממה מאין יושב ולא ידעו אפילו גורתא דמטבע : ובזכותם מסתלקים היסורין ויורדין הגשמים כו׳ · כמה שאמרו חכמינו ז"ל ביסורי דצדיקים ע"ש : וכתב אדוני מורי הרב החסיד זצ"ל שזה דכתיב ועבדתם את ה׳ אלהיכם וברך את לחמך ואת מימך והסירותי מחלה מקרבך רצה לומר שלא תצטרך לייסורי הצדיקים כמו רבי ור"א רק ועבדתם את ה׳ ואז גם לא תהיה משכלה ועקרה בארצך ואת מספר ימיך אמלא שלא יהיה אינם בלא זמנו עכ"ל : הגיעו כו׳ בסבל ימים מועטים · בימים מועטים שסבלו טורח ועול עבודת ה׳ הגיעו עי"ז למעלות הגדולות והרוויחו בזה שני העולמים : ומן התימה בעניינם כו׳ · בצד חובות טובתו כו׳ · ר"ל מאחר שהם רואים שאין ביכלתם לקיים כל התרי"ג מצות רק מצות מועטות כמו שמפרש והם מעט אלא נגד הטובות הגדולות שהטיב להם : בצד מה שקבל · כלומר נגד מה שקבלו או בעבור מה שקבלו

הנאה אונ פון זייער שמועסין האבין זייא קיין הנאה נים מאסו דרך השחיתות זייא האבין פאר מיאוסט דעם פר דארבענעם וועג והלכו במבחר הנתיבות אונ גייען אין די בעסטע וועגין ובזכותם אונ פון וועגין זייער זכות מסתלקים היסורים ווערין דיא יסורים אפ גיטאן פון דער וועלט ויורדין הגשמים אונ רעגין גייט אין זייער זכות ובזכותם אונ דורך זייער זכות ישוקה האדם והבהמה ווערין די מענטשין אונ בהמות אן גיטרונקען לפי שמנעו גופותם מן העריות ווייל זיי פר מיידין זייערע לייבער פון זנות ומשכו ידיהם ממיני המטעמים אונ ציהן אוועק זייערע הענט פון גוטע שפייז וחברו בנפשותם מן האסורין אונ אנטלויפין מיט זייערע לייבר פון די זאכין וואש זיינען אסור והלכו בדרך הטובה והישרה אונ גייען אין גוטין אונ גלייכין וועג הגיעו אל המעלות הגדולות זיי האבין גיגרייכט צו די גרוישע מעלות בסבל ימים מועטים דורך דעם וואש זיי האבין גיליטין אונ אויש גישטאנען אין ווייניג טעג די טירחא פון גאטש דינסט אדער וואש זיי האבין גיליטין ווייניג צייט צוא בצווינגען זייערע תאוות והרויחו שני העולמים אונ האבין דער מיט גיוואונען ביידע עולמות והשלימו שני היתרונים אונ האבין משלים גיוועזן צווייא גוטע זאכין (עיין בפירוש) אזו וויא עש שטייט אין תהלים אין דעם קאפיטיל אשרי איש ירא את ה׳ ביז אין סוף קאפיטיל זאגט דער מחבר ומן התימה בעניינם אונ עש איז זיך צוא פאר וואונדערין אין זייערע זאכין כי מעטו בעיניהם ווארום בייא זייא אין דיא אויגין איז צוא ווייניג המצות אשר צוום בם הבורא דיא מצות וואש דער בשעפער האט זיי גבאטין בצד חובות טובתו שהטיב להם קעגין דעם וואש זיי זיינען שולדיג צו טאן פאר דיא טובות וואש ער האט זייא גיטאן בצד מה שקבלו על נפשותם ווייל זייא האבין אויף זיך גינומען מן היגיעה והשתדלות פון מיא אונ פלייסקייט והסבל אונ צוא ליידין והמתון אונ וואול בטראכטין לדבקה בעבודתו צוא בהעפטין זיך אין זיין דינסט דרום איז בייא זייא דיא מצות צוא ווייניג וזה אונ דאש איז כאשר אספר אזו וויא איך וועל דיר דא דער ציילין לפי שמנו מצות הבורא ווייל זייא האבין גיציילט דיא מצות וואש דער בשעפער האט אונז גיגעבין והגיע מספר כולם תרי"ג מצות טרעפין אלע מצות אן זעקס הונדערט אונ דרייצעהען מהם שס"ה מצות לא תעשה פון זייא איז פאר האנדין דרייא הונדערט אונ פינף אונ זעכציג מצות לא תעשה והם אונ דאש זיינען האזהרות וואש גאט האט פאר באטין מען זאל דיא זאכין נים טאן ומהם אונ פון זיי זיינען כלומר אונ די איבעריגע מצות איז מצות שחייבים בהם הצבור זעלכע וואש אין גאנץ

בהם הצבור ואין היחיד חייב בהם ס"ה מצות · ומהם מצות עשה שהזמן גרמא והם המצות התלויות בזמן מבלתי זמן כשבתות והמועדים והצומות · ומהם מצות עשה שחיובם בארץ בלבד כמו קרבנות יחיד ותרומות ומעשרות וחגיגת הרגלים והדומה לזה · ומהם מצות תלויות בדברים כשימצאו מתחייבים בם וכשיפקדו יסתלקו כמצות מילה למי שאין לו בן · ופדיון הבן למי שאין לו בכור · ומצות מעקה למי שאין לו בית · ומצות כבוד אב ואם ליתום · והדומה לזה · וכאשר מנו המצות אמרו לא נעלה האזהרות בחשבון מפני שהעמידה מהם הוא עשייתם וקיום חובותם ותקטן בעיניהם עבודתם לאלהים · וימעטו אצלם מעשיהם בצד מאוויים וכוספם למה שיגיעו בו אל

מרפא לנפש

כו' ולכך עבדו את סבורא במצות שבליות ומוסרים כו' · כי זה ביכולתם לקיים : וכשיפקדו · כשיחסרו : מנפשותם ·

קהל זיינען זייא שולדיג צו טאן ואין היחיד חייב בהם אונ איין יחיד איז זייא ניט שולדיג צוא טאן דיא זיינען ס"ה מצות פינף אונ זעכציג מצות ומהם מצות עשה שהזמן גרמא אונ פון דיא איבעריגע מצות איז פר האנדין זעלכע מצות וואש די צייט איז זייא גורם והם אונ דאש זיינען המצות התלוים בזמן דיא מצות וואש זייא הייגגען אן אין איין צייט מבלתי זמן אונ ניט אין דער אנדערער צייט גלייך וויא שבת איז דעם זיבעטין טאג האט די מצוה פון שבת איין גיזעצטע צייט אדער יום טוב האט אויך איין גיזעצטע צייט אבער ניט אין דער צייט וואש איז דער צו אפ גיזעצט גייט די מצוה ניט אן אדר פאסטין אונ נאך זעלכע גלייכין איז אלץ פאר האנדין דער צוא איין אפ גיזעצטע צייט אבער ניט אין דער צייט גייט די מצוה ניט אן ומהם אונ פון די איבעריגע מצות איז פר האנדן מצות עשה שחיובם בארץ זעלכע מצות וואש מען איז זיי חייב צוא טאן נאר אין ארץ ישראל אבער ניט אין חוצה לארץ גלייך וויא קרבנות וואש איינער ברייננגט אדר תרומות אונ מעשרות וחגיגת הרגלים אונ דיא קרבנות פון דיא ימים טובים אונ נאך זעלכע גלייכין ומהם מצות תלויות בדברים אונ פון דיא מצות איז פאר האנדין זעלכע וואש הייננגען אן אין זאכין כשימצאו אז זייא קריגין דיא זאכין מתחייבין בם זיינען זייא חייב אין דיא מצות וואש איז פאר האנדין דריגען וכשיפקדו אונ אז די זאכין פעלן פון אים יסתלקו ווערין דיא מצות אפ גיטאן פון אים כלומר אז דיא זאכין קומען זייא צו האנדין זיינען זייא חייב אין דיא מצות אונ אז זייא האבין דיא זאכין ניט זיינען זייא פטור פון זייא כמצות מילה למי שאין לו בן גלייך אז דיא מצות פון מילה דער וואש האט ניט קיין זון איז ער פטור פון דער מצוה ופדיון הבן למי שאין לו בכור אדער די מצוה פון פדיון הבן דער וואש האט ניט קיין בכור איז ער פטור פון דער מצוה ומצות מעקה אדר די מצוה פון צו מאכין איין מעקה ארום דעם דאך למי שאין לו בית צו דעם וואש ער האט ניט קיין הויז איז ער פטור דער פון ומצות כבוד אב ואם ליתום אדער איין יתום האט ניט דיא מצוה פון כבוד אב ואם אונ נאך זעלכע גלייכין וכאשר מנו המצות אונ אז זיי האבין דיא מצות גיציילט אמרו האבין זייא אזוא גיזאגט לא נעלה האזהרות בחשבון דיא זאכין וואש גאט האט פאר באטין מען זאל זיי ניט טאן דאש זיינען דיא מצות לא תעשה דאש לאמיר ניט אריין נעמען אין חשבון פון דיא מצות מפני שהעמידה מהם ווייל דאש פאר מיידין דער פון הוא עשיתם דאש איז זייער טאן כלומר ווייל דאש וואש דער מענטש טוט זייא ניט דער מיט איז ער מקיים דיא מצות ותקטן בעיניהם עבודתם לאלהים אונ עש טוט בייא זייא אין דיא אויגין קליין זיין זייער דינסט צו גאט וימעטו אצלם מעשיהם זייערע מעשים טובים טוען בייא זייא צוא ווייניג זיין בצד מאווים וכוספם מה שיגיעו בו אל רצון האלהים קעגין דעם וואש זייא גילוסטין אונ פאר לאנגען זעלכע מעשים צוא טאן אז זייא זאלין קאנן גרייכין צו גאטש ווילין ובקשו מצות עשה מחובות האברים אונ זיי האבין

רצון האלהים · ובקשו מצות עשה מחובות האברים אשר הם חובות היחיד בכל זמן ובעל מקום ובכל ענין· ולא מצאו אלא קריאת התורה ולמוד המצות כמו שאמר הכתוב (דברים ו) והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך ושננתם לבניך ודברת בם וגו׳ · ומה שזירז הנביא על זה אחר כך שנית באמרו (שם יא) ולמדתם אותם את בניכם וגו׳ · וימעט בעיניהם כל זה מנפשותם לגודל מה שנגלה להם ממה שחייבין בו לבורא יתברך מן העבודה והמעשה · ועבדו את הבורא במצות שכליות ומוסרים מיוחדים ומדות טובות רוחניות והוסיפום על המצות הידועות בבר לבבם לאלהים בהם ולמדו מדרכי הנביאים ומנהגי החסידים לבקש רצון הבורא בהם ושיקבל אותם מהם · והם מכלל חובות הלבבות אשר כווננו לבאר שרשיהם ולזכור סוגיהם בספר

מרפא לנפש

כלומר מעלמס ומכס : ולזכור סוגיהם · סוגים סוא דבר סכולל הרבס מינים ואיסים פרטיים נקרא סוג כמו שנתבאר

גיזוכט די מצות עשה וואש מען איז זייא חייב צו טאן מיט דיא גלידער אשר הם חובות היחיד וואש איין יחיד איז זייא חייב צו טאן אין אלע צייטין אונ אין אלע ערטער אונ אין אלע זאכין ולא מצאו אלא קריאת התורה האבין זיי מער ניט גיפונגען נאר צוא לערנען תורה שבכתב ולמוד המצות אונ צוא לערנען דיא מצות אין תורה שבעל פה אזוא וויא עש שטייט אין דברים והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום אונ דיא זאכין וואש איך גיבייט דיר היינט זאלין זייא זיין על לבבך אויף דיין הארץ ושננתם לבניך ודברת בם אונ זאלסט זייא לערנען צוא דיינע קינדער אונ זאלשט דריגען ריידין ומה שזרז הנביא על זה אח״כ שנית אונ וואש דער נביא משה רבינו האט דרויף מזהיר גיוועז דאש אנדערע מאל באמרו דער מיט וואש ער האט גיזאגט אין דברים ולמדתם אותם את בניכם אונ איר זאלט זייא לערנען מוט אייערע קינדער וימעט בעיניהם כל זה מנפשותם אונ דאש אלץ טוא בייא זייא צוא ווייניג זיין דעם דינסט פון זייערע לייבער כלומר אז זייא זאלין אים נאר דינען מיט צווייא מצות איז דאש בייא זייא גאר ווייניג לגודל ממה שנגלה להם ממה שחייבין בו לבורא יתברך מן העבודה והמעשה וועדליג עש איז זייא אנטפלעקט וואש פאר איין גרוישע דינסט אונ ווערקן זייא זיינען חייב צוא דעם בשעפער יתברך ועבדו את הבורא דרום האבין זייא גדינט דעם בשעפער במצות שכליות מיט זעלכע מצות וואש דער שכל ברייגגט מיט ומוסרים מיוחדים אונ באזונדערע מוסרים ומדות טובות רוחניות אונ מיט גוטע מדות וואש זייא באשטייען אין דעם פאר שטאנד אונ אין דיא גידאנקען והוסיפום על המצות הידועות אונ האבין דיא מצות מוסיף גיוועז צוא דיא באקענטע מצות בבר לבבם לאלהים בהם מיט זייער לויטער הארץ וואש זייא האבין דרינען האבין זייא עש גיטאן פון גאטש וועגין ולמדו מדרכי הנביאים ומנהגי החסידים אונ זייא האבין זיך אפ גילערינט פון דיא דרכים פון דיא נביאים אונ פון דיא מנהגים פון חסידים לבקש רצון הבורא בהם צוא זוכין דורך זייא צוא טאן דעם ווילין פון דעם באשעפער ושיקבל אותם מהם אונ דאש דער בשעפער זאל דיא מצות פון זייא אן נעמען והם אונ דיא מצות השכליות וואש דיא פרומע לייט טוען דאש זיינען מכלל חובות הלבבות אשר כווננו לבאר שרשיהם פון דיא זאכין וואש מען איז שולדיג צוא טאן מיטין הארץ וואש אונזער כוונה איז גיוועז זייערע שרשים צוא בשיידין ולזכור סוגיהם בספר הזה אונ צוא גידיינקען אירע סוגים אין דעם ספר : סוגים הייסט אזוא אזאך וואש איז כולל פיל מינים באנאנד למשל ווען מען זאגט (סוגי בעלי חיים) די סוגים פון לעבעדיגע באשעפעניש ווערט אזו אן גירופין דער כלל פון אלע לעבעדיגע בשעפינעש אבער דרונטער איז פאר האנדין פיל מינים דהיינו מין בהמות אונ חיות אונ עופות אונ אין דיא בהמות אליין איז אויך פאר האנדין

הזה אשר היא החכמה הצפונה הגנוזה בלבות החכמים והטמונה בחוביהם אשר אם ידברו בה אין צדקס נעלם בה מפני שכל אנשי הדעות הנצלות מעידים באמתה וצדקה׳ והגיעו בה אל התכונות הרמות ואל המעלות היקרות מעבודת האלהים בלב שלם ואהבה אותו אהבה נאמנה בלב ונפש ובגוף ובממון׳ כמו שצוה בו הנביא עליו השלום באמרו (דברים ו) ואהבת את ה׳ אלהיך וגו׳ · ואנשי המדרגה הזאת קרובים מכל אדם אל מדרגת הנביאים הברים והזכים החסידים אשר קורא אותם הכתוב אוהבי ה׳ ואוהבי שמו · ובהם נאמר (משלי ח) להנחיל אוהבי יש וגו׳ · ואם אתה אחי חפץ בחברתם ולהכנס בכתותם׳ עזוב מותרי עולמך והתעלם מהם׳ והיה מסתפק במזון מהם והרגל עצמך לעמוד בלעדיהם׳ והקל טורח עסקי העולם מעל נפשך ופנה לבך מהעמיק מחשבתך בהם׳ ורוץ בדברים הצריכים לך בגופך לא בלבבך וברצונך׳ כשותה הרפואה

מרפא לנפש

בשער היחוד : בחוביהם · במחבואיהם ובמלפונם : אין צדקס נעלם בה · ירלה ויסכיל סכל דבריהם אמת
וגדק : שכל אנשי הדעות הנצלות · ר״ל כל מי שיש להם דעה ישרה וניל דעתם מכל סכלות ובגעון יעידו בדבריהם

פיל מינים מין שור מין כבשים אונ עזים אונ אזו אגלייכענעש אשר היא החכמה הצפונה וואש דיא מצות פון חובות הלבבות איז די חכמה וואש זיא איז פאר בארגן הגנוזה בלבות החכמים וואש זיא איז באהאלטין אין דיא הערצער פון דיא חכמים והטמונה בחוביהם אונ זיא איז פאר בארגן אין זייער פאר בארגינע גידאנקען אשר אם ידברו בה וואש ווען זייא וועלין דער פון ריידין אין צדקס נעלם בה ווערט זייער גירעכטיקייט ניט פאר הוילין דריגען כלומר ווערט מען זעהן אז זייערע רייד זיינען אמת אונ גירעכטיקייט מפני שכל אנשי הדעות ווייל אלע די וואש האבין רעכטע דעות הנצלות וואש זיינען בשירמעט פון טעות אונ אום פאר שטאנדיקייט מעידים באמתה וצדקה דיא זאגין עדות אויף איר אמת אונ איר גירעכטיקייט והגיעו בה אונ זיינען דורך דער חכמה גיקומען אל התבונות הרמות צוא דיא הויכע פאר שטאנדיקייט ואל המעלות היקרות אונ צוא דיא טייערע מעלות מעבודת האלהים פון גאטש דינסט בלב שלם מיטין גאנצין הארצין ואהבה אותו אהבה נאמנה אונ אים ליב צוא האבין מיט אגיטרייע ליבשאפט בלב ובנפש ובגוף ובממון מיט דעם הארץ אונ מיט דער נשמה אונ מיט דעם גוף אונ מיט געלט כמו שצוה בו הנביא עליו השלום אזו וויא דער נביא משה רבינו עליו השלום האט דריגען גיבאטין באמרו דער מיט וואש ער האט גיזאגט אין דברים ואהבת את ה׳ אלהיך וכו׳ אונ דוא זאלשט ליב האבין צו גאט דיין גאט מיט דיין גאנצין הארצין אונ וויא ווייטער שטייט ואנשי המדרגה הזאת אונ דיא לייט וואש זיינען גיקומען צוא דער מעלה קרובים מכל אדם דיא זיינען נעהנטער פון אלע מענטשין אל מדריגת הנביאים צוא דיא מעלה פון דיא נביאים הברים דיא לויטערע והזכים אונ דיא ריינע החסידים דיא פרומע אשר קורא אותם הכתוב אוהבי ה׳ וואש דער פסוק רופט זייא דיא ליב האבערש פון גאט ואוהבי שמו אונ דיא וואש האבין ליב זיין נאמען ובהם נאמר אונ אויף זייא ווערט גיזאגט אין משלי להנחיל אוהבי יש עש איז פאר האנדן גינוג שכר צו מאכן ארבין מיינע ליב האבירש ואם אתה אחי חפץ בחברתם אונ דו מיין ברודר אויב דו ווילסט זיין אין זייער חברותא ולהכנס בכיתותיהם אונ אריין צוא גיין אין זייערע כיתות בדארפשטו אזו טאן עזוב מותרי עולמך פאר לאז דיא איבריגע זאכין פון דיין עולם והתעלם מהם אונ פאר הויל דיך פון זיי והיה מסתפק אונ לאז דיך בנוגין במזון מהם פון זיי מיט די שפייז וואש דו בדארפשט נייטיג והרגל עצמך אונ גיוואונן דיך לעמוד בלעדיהם צו בשטיין אן די איבריגע זאכין והקל טורח עסקי העולם מעל נפשך אונ מאך גרינג פון דיר דיא טירחא פון די עסקים פון דעם עולם ופנה לבך אונ ליידיג אויש דיין הארץ מהעמיק מחשבתך בהם פון טיף צו טראכטין אין די עסקים פון דעם עולם ורוץ בדברים הצריכים לך אונ צו די זאכין פון דעם עולם וואש דו בדארפשט

המרה אשר ישתה אותה בפיו לא ברצונו והוא מואס שתייתה לעצמו ומיקל על עצמו
סבל מרירותה לדחותה הנזק מעליו· וכן צריך שיהיו צרכי עולמך בעיניך · וכבר ידעת
אחי שמחשבתך על ענייני עולמך לא תוסיף לך בטרפך מאומה · כמו שמעוט
השתדלותך והריצותך בהם לא יגרע מחוקך דבר·וטרדת לבך בהם תמנעך מחשוב במה
שתועילך מחשבתך עליו מעניני תורתך ומצות הבורא אשר נמסרו לך וקבלת על עצמך
להתעסק בם כל ימי חייך ותפסיד את זה ולא יועילך · ורצה לנפשך מה שיש בו הצלתך
ושלום תורתך ועולמך · ושים השכל לעמוד מבוע מנהגך בכחך· והקדם הזריזות בענייני

מרפא לנפש

אמת ודק · ומ"ס כתב או ירצה שמוכרחים להגלגל ולהכיל
את נפשותם : לא בלבך וברצונך · שלא תסיה לך מעסקי
העולם הנאה ושמחה בלב למלאות רצונך רק כבעל כרחו

כמו שותה רפואה מרה לסביר תליו ונזקו ממנו כו' :
וכן צריך שיהיו כו' · וקבלת על עצמך להתעסק
בהם כו' · באלה ובשבועה אשר ישנו פה ואת אשר איננו

נייטיג לויף דער צו נאך בגופך מיט דיין גוף לא בלבבך וברצונך אבער ניט מיט דיין הארץ אונ מיט דיין ווילין כלומר דוא זאלשט פון די עסקים פון דעם עולם קיין הנאה אונ קיין שמחה ניט האבין אין הארצין ווען אפילו דוא קריגשט זייא נאר אזוי וויא איינער טוט אזאך בעל כרחו כשותה הרפואה המרה גלייך וויא איינער טרינקט איין רפואה וואש דיא רפואה איז איין ביטער גיטראנק אשר ישתה אותה בפיו וואש ער טרינקט זיא מיטן מויל לא ברצונו אונ אבר ניט מיט זיין ווילין כלומר זיין ווילין גילוסט ניט צו טרינקן די רפואה ומקל על עצמו סבל מרירותיה אונ ער מאכט אויף זיך גרינג צו ליידין איר ביטערקייט לדחותה הנזק מעליו כדי דיא רפואה זאל אוועק שטויסין פון אים דעם שאדין דאש היישט כדי ער זאל דורך דער רפואה זיין קראנקייט פאר טרייבין וכן צריך שיהיו צרכי עולמך אונ אזוא אויך מוז זיין אין דיינע אויגין דאש בדערפינעש פון דיין עולם וכבר ידעת אחי אונ מיין ברודער דוא ווייסט דאך שוין לאנג וואול שמחשבתך על עניני עולמך אז דיינע מחשבות וואש דו ברויכשט אויף די וועלטליכע זאכין לא תוסיף לך בטרפך מאומה דאש קאן דיר ניט מערין אין דיין שפייז אפילו וואש עש איז כמו שמיעוט השתדלותך אזו וואול וויא דאש ווייניג פון דיין פלייסין וחריצותך אונ דיין טראכטין בהם וואש דו טוסט אין זייא לא יגרע מחוקך דבר קאן דאש ניט מינערין פון דיין שפייז קיין שום זאך כלומר אזו וואול וויא דיא ווייניג מיא אונ פלייסונג וואש דוא טושט דער צו ווערט דיר דרום ניט גימינערט דיין שפייז וואש דיר איז נגזר גיווארין אזו אויך אז דוא וועשט זייער פיל טראכטין אונ פלייסין זיך דר צו ווערט דיר דורך דעם ניט גימינערט ווערין דיין שפייז וטרדת לבך בהם אונ וואש דוא וועשט טרוד מאכין דיין הארץ דרינען תמנעך מחשוב וועט דיך דאש פאר מיידין פון צו טראכטין במה שתועילך מחשבתך אין דעם וואש דיין מחשבה קאן דיר העלפין אונ דאש איז מעניני תורתך ומצות הבורא פון דיא זאכין פון דיין תורה אונ די מצות פון דעם בשעפער אשר נמסרו לך וואש זיי זיינען דיר איבר גיענטפערט גיווארין וקבלת על עצמך להתעסק בהם כל ימי חייך אונ האשט אויף דיר מקבל גיוועזן דוא זאלשט דרינען עוסק זיין וויל דוא וועסט לעבין ותפסיד את זה וועשטו דאש שאדין האבין כלומר וועשטו דיין תורה אונ דיין אמונה שאדין האבין ולא יועילך אונ צוא דיא וועלטליכע זאכין וועט עש דיר גאר ניט העלפין ורצה לנפשך אונ באווייליג ליבר צו דיין לייב זעלבע זאכן מה שיש בו הצלתך וואש דרינען איז פאר האנדין דיין בשירמונג ושלום תורתך ועולמך אונ דאש פריד פון דיין תורה אונ דיין עולם כלומר וואש דו וועשט קאנען מקיים זיין די תורה אונ וועשט האבין עולם הבא ושים השכל אונ טוא דיין שכל צו שטיין אנטקעגין מבוע מנהגך דעם קוואל פון

דיין

אחריתך בין עיניך׳ ושים השכל מלכך׳ והענוה קצינך׳ והחכמה מנהיגך׳ והפרישות ידידך׳ והתנהל לאט ובמתון בננות (ס״א בקנות) המדות הטובות כפי שיסבלהו עניינך׳ והזהר מן הריבוי וההפלגה מבלי הדרגה פן תאבד · כי רוב השמן בנר היא הסבה לכבות אורו (ס״א לכהות הודו)׳ והזהר מהתעלם ומהתעצל ומהתרפות׳ והדבק הזריזות בזריזות והרדף הסבל בסבל בהדרגה׳ וסמוך לכל מדרגה מן המדות הטובות את הסמוך לה · ואל תתעלם מפקוד לבך׳ ומחשוב עם נפשך תמיד · והתעסק בעיון ספרי זה וקריאתו

מרפא לנפש

פה וכאלה לאו לא עמדו אבותיו על הר סיני : ותפסיד · את זכירותך ואמונתך : ולא יועילך · הרילותך וטרדתך · כי המרבה לא העדיף והממעיט לא החסיר : ושים השכל לעמוד מבוע מנהגך בכחך · אפשר לפרש תשים שכלך כמו עמוד ברזל נגד מבוע רלה לומר נגד הסרגל שהוא כמו מעיין המובע במנהג הרע וכל זה יהיה בכל כחך · ועיין במ״ה עוד ב׳ פרושים · וכתב שבס״א לא גרס לה ואפשר שיש בזה איזה טעות · ור״נ גרס עמוד מרוע מנהגך והתגבל לאט ובמתון בקנות המדות הטובות · וז״ל מ״ה ר״ל אפילו במדות הטובות תעלה בהם ממדרגה למדרגה במתון כי אי אפשר לאדם לבא מיד למדה העליונה כגון בלמוד תורה לא ירבה שיעור רב בפעם אחד כי זה יגרום השכחה אך ילמדם מעט מעט וידקדק בהם׳ והחיקם הוה בכל המדות הטובות שא״א לקנותם אלא אחר הרגילו בהם לאט לאט כי צריך לדקדק בכל ענין וענין מהם עכ״ל · וכ״כ בסוף פ״ד משער ע״ה ע״ש וכר״א האריך בזה מאוד ע״ש :

דיין בייזין מנהג כלומר אנטקעגין דיין בייזין מנהג וואש דו האשט זיך דרינן שוין גוואונט אונ עש גידויערט שוין לאנג ביי דיר אזו וויא איין קוואל וואש ער קווילט אלע צייט אונ דאש זאלשטו טאן בכחך מיט גאר דיין כח והקדם הזריזות בעניני אחריתך בין עיניך אונ פעדר פר דיינע אויגין דיך צו פלייסין אונ טראכטין אויף דיא זאכין וואש גיהערין צוא דיין סוף דאש הייסט נאך דעם טויט ושים השכל מלכך אונ טוא דעם שכל פר דיין מלך דאש הייסט ער זאל גיוועלטיגין איבר דיינע תאוות והענוה קצינך אונ דאש ענוות זאל זיין דיין האר והחכמה מנהיגך אונ דיא חכמה זאל זיין דיין פירער והפרישות ידידך אונ דאש אפ שיידונג פון דיא וועלטליכע תענוגים זאל זיין דיין גליבטר פריינד והתנהל לאט ובמתון אונ פיר זיך פאוואלע אונ מיט ישוב בקנות המדות טובות אין דעם קויפין דיא גוטע מדות דאש הייסט ווען דו ווילשט טאן די גוטע מדות זאלשטו דרינן זיין מיושב פון איין מדרגה צוא דר אנדערער אונ זאלשט ניט מיט אמאל גיין אויף איין הויכער מדרגה דהיינו ווען דוא ווילשט לערנען זאלשטו ניט לערנען צוא פיל אין איין מאל ווארום דורך דעם וועשטו עש גיך פאר געסין נאר דו זאלשט אזו פיל לערנן וועדליג דיין מוח קאן ליידין אונ אזו אויך איז ביי אלע גוטע מדות זאלשטו זיך דרינען נוהג זיין כפי שיסבלהו עניינך וועדליג דיין פירונג אונ דיין נאטור קאן פאר טראגין והזהר מן הרבוי והפלגה אונ היט זיך פון צוא פיל אונ צו טיף אין זאכין זיך אריין צו לאזין מבלי הדרגה אן איין מאס ווארום פן תאבד טאמר וועשטו פאר לארין ווערין דוא וועשט עש ניט קאנן אויש שטיין כי רוב השמן בנר ווארום אז עש איז צו פיל אייל אין ליכט רעריל הוא הסבה לכבות אורו איז דאש די סיבה אז עש זאל פר לאשין ווערין זיין ליכט אזו אויך אז דו וועשט זיך צו טיף אריין לאזין אין אזאך וועשטו עש ניט קאנן אויש שטיין אונ דער סוף קאן דר פון ניט גוט זיין והזהר מהתעלם אונ היט זיך פון צו פאר הוילין פון תורה לערנן ומהתעצל אונ פון צוא פוילין זיך גוטע מעשים צו טאן ומהתרפות אונ פון אפ צו לאזין זיך פון גאטש דינסט והדבק הזריזות בזריזות אונ בהעפט איין פלייסקייט אין דעם אנדערין פלייסקייט והרדף הסבל בסבל בהדרגה אונ יאג נאך אונ גיוואוין זיך איינציג וויים צו ליידין אונ פר טראגין איינש נאך דעם אנדערין וסמוך לכל מדריגה מן המדות הטובות אונ צו איטליכע מעלה פון דיא גוטע מדות וואש דו האשט אין דיר זייא צוא איר סומך הסמוך לה די גוטע מדה וואש גיהער צוא דער פריערדיגע וואש דוא האשט שוין אין דיר ואל תתעלם מפקוד לבך אונ פאר הויל דיך ניט פון צוא בדיינקען דיין הארץ אין דיא מעשים טובים

ומחשוב

וזכור ענייניו ושמור שרשיו וחקור על תולדותיו תדיר · תגיע בו אל המעלות החמודות ותכלית המדות המעולות הרצויות לפני האלהים והיה בו מיושר ואליו מיישרי ואל תיחל נפשך שתגיע אל זה עד שתפנה לבך מדאגות העולם וטרדותיו אפי׳ שתמאסם · כאשר לא יתכן לשכור להרפא מן היין עד שיתרוקן ממנו׳ ואמר אחד מן החסידים אילו היינו בושים מהבורא לא היינו זוכרים אהבת העולם ואנחנו שכורים מכוס יין אהבת העולם׳ על כן השתדל אחי לפנות לבך ממנו עד אשר יפנה גופך מעסקיו כי אתה צריך בעת בדידותך הגופניות אל בדידות רוחניות מפני הקשר המחשבה בעסקי העולם

מרפא לנפש

והיה בו מיושר · אתה בעצמך : ואליו מיישרי ר״ל תיישר גם כן את אחרים שתזכה אותם : אפי׳ שתמאסם · למ״ס יוזפ כעין שכתוב בסמוך : כי אתה צריך בעת בדידותך הגופניות כו׳ · רצה לומר אע״פ שתתבודד בחדר מיוחד אינו מועיל כלום אם הקשור שמחשבה בעסקי העולם כו׳ אלא צריך לך עם זה בדידות הרוחניות רצה לומר שתחשב בלבך עניני עולם הבא ותורת ה׳ וקרבת אלהים וכיוצא דברים רוחניים ע״כ : על כן השתדל אחי כו׳ · עד שתרגיל א״ע שגם גופך יפנה מעסקיו אבל בהפך כשתפנה גופך ממנו ולבך הומה עליו כל היום עדיין לא הגעת : כי אתה צריך כו׳ · מפני שדרך המחשבה לחשוב תמיד על עסקי העוה״ז אע״פ שהגוף נוח מהם :

ומחשוב עם נפשך תמיד אונ אויך פאר הויל דיך ניט פון איבער צו רעבענין זיך תמיד מיט זיך זעלבשט והתעסק בעיון ספרי זה אונ זייא זיך מתעסק מעיין צוא זיין אין דעם ספר וקריאתו אונ צוא לערנען אים וזכור ענייניו אונ צוא גידיינקען דיא זאכין וואש דרינן שטייט ושמור שרשיו אונ היט זיינע שרשים וחקור על תולדותיו תדיר אונ פארשט אלע צייט אויף דעם וואש דרויש קאן גילערינט ווערין תגיע בו אל המעלות החמודות דען וועשטו דורך דעם קומען צוא דיא גילוסטיגע מעלות הרצויות לפני האלהים וואש זייא זיינען בווילגט פאר גאט והיה בו מיושר אונ זיי אליין רעכט פארטיג דרינן ואליו מיישר אונ מאך נאך אנדערע אויך רעכט פארטיג דרינען דער צו ואל תיחל נפשך אונ זאלשט ניט מאכין האפין דיין לייב שתגיע אל זה אז דו וועשט דער צוא גרייכין עד שתפנה לבך ביז דוא מוזט פריער אפ ווענדין דיין הארץ מדאגות העולם פון דיא זארג פון דער וועלט וטרדותיו אונ פון זיינע טירדות אפילו שתמאסם האטשע דוא וועסט זייא פאר מיאוסין אין דיין מחשבה אונ וועסט דער צוא ניט האבין קיין לושט וועט עס דאך דיר ניט העלפן ביז וואנען דוא מוזט דיר זייא גאר ארויש שלאגין אויש דעם זין כאשר לא יתכן לשכור להרפא מן היין אזו וויא איין שיכור קאן ניט גיהיילט ווערין פון דעם ווייין דאש הייסט ער קאן ניט ניכטער ווערין עד שיתרוקן ממנו ביז וואנען ער ווערט אויש גליידיקט פון אים כלומר ביז ער מייקעט אים אויש אדער ער שלאפט זיך איבער אזו אויך קאנשטו ניט קומען צו דיא גוטע מדות וואש שטייט אין דעם ספר ביז דו מוזט וועלטליכע זאכין גאר אויש דעם זין ארויש שלאגין ואמר אחד מן החסידים אונ איינער פון דיא חסידים האט גיזאגט אילו היינו בושים מהבורא ווען מיר וואלטין זיך גישעמט פאר דעם באשעפער לא היינו זוכרים אהבת העולם וואלטין מיר ניט גידיינקט דיא ליבשאפט פון דער וועלט ואנחנו שכורים מכוס יין אהבת העולם אונ מיר זיינען דאך שיכור פון דעם בעכער וויין פון דיא ליבשאפט פון דער וועלט כלומר אונ מיר גידיינקן דאך יוא די ליבשאפט פון דער וועלט איז דאך דאש אראיה אז מיר שעמען זיך ניט פאר דעם באשעפער אזו וויא מען בדארף על כן השתדל אחי דרום מיין ברודער פלייס דיך לפנות לבך ממנו אפ צוא ווענדין דיין הארץ דער פון עד אשר יפנה גופך מעסקיו ביז דיין גוף וועט ליידיג זיין פון זיינע עסקים כי אתה צריך בעת בדידותך הגופניות ווארום ווען דו פאר איינגשלט זיך שוין מיט דיין גוף מוזטו נאך דר מיט האבין אל בדידות רוחניות אז דיין מחשבה אונ דיין הארץ זאל זיך פאר איינינן צו גאט

מפני

אפי׳ אם יפנה הגוף מהם וינוח מהתעסק בהם · פקוד אחי זה מנפשך תמיד והשתדל להרחיק תאוות העולם מלבך · והמירם בעניני אחריתך וחובות לבבך׳ והשיבם ברעיונך תדיר׳ תגיע בהם אל רצון הבורא יתברך ויאר פניו אליך ויקבל ממך מעשיך הטובים ויסלה לעוניך ותמצא חן בעיניו · כמה שכתוב (משלי ח) אני אוהבי אהב ומשחרי ימצאונני · ואמר (שמואל א ב) כי מכבדי אכבד ובוזי יקלו :

וראיתי בהשלמת התועלת והישור לך אחי שאקבץ ראשי עניני ספרי זה בעשרה בתים עבריים · יסבול כל אחד מהם ענין שער אחד משעריו על מחברתם וסדורם · והתמתי בהם ספרי להיות לך למזכרת כאשר תדעם על פה ותשיבם בלבבך וברעיונך לילך ויומך בעת נוחך ותנועתך׳ לא תחדל לפקוד עניני ספרי זה ולזכור שרשיו · שאם תהיה במעשה ממעשי העבודה׳ יזכירוך הבתים האלה ליחד לבבך בו לאלהים׳ ואם תהיה במעשה העולם יזכירוך בחשבון עם נפשך · ואם תהיה בענין צר בדברי.

מרפא לנפש

בעשרה בתים עבריים · ר״ל לומר בלשון הקודש לפי שהמחבר חבר כל הספר הקדוש הזה בלשון ערבי כמו שכתב בהקדמה כי בימים ההם היו רוב הגולה מדברים בלשון ערבי וכן נתחברו בלשון ההוא כל הספרים הקדמונים כידוע : שאם תהיה במעשה ממעשי העבודה כו׳ · כאן הזכירה שלא כסדר כי עשה החרוזים האלה לזכרון דברים למי שכבר למד ויגע את עצמו בספרו הקדוש רק שלא יכוין במעשיו לשום איזה פניה שהיא מגנת לעובד ה׳ יותר מהכל כמו שזכר כמה פעמים ולכן מזכיר אותו תחלה שאם תהיה במעשה העבודה יזכירוך ליחד לבבך לה׳

מפני הקשר המחשבה בעסקי העולם ווארום ווייל דיא מחשבה איז פאר קניפט צוא טראכטין תמיד אין דיא עסקים פון דער וועלט אפילו אם יפנה הגוף מהם האטשע ווען דיין גוף זאל זיין ליידיג פון זייא וינוח מהתעסק בהם אונ זאל זיין גירועט פון עוסק צוא זיין מיט דיא וועלטליכע עסקים העלפט עש דיר גאר ניט כלומר אפילו דוא פאר איינגשט זיך מיט דיין גוף איינער אליין אין איין באזונדער חדר העלפט דאש דיר גאר ניט ווארום ווייל דיא מחשבה איז גיוואונט גיווארין צוא טראכטין תמיד אין דיא עסקים צוא דעם עולם ווען דר גוף טוט שוין אפילו ניט דיא עסקים וואש קומט דיר דער פון ניט ארויש צו גאטש דינשט דרום דענשט מאל אז דוא פאר איינגשט זיך מיט דיין גוף מוזטו זיך נאר פאר איינגען מיט דיין מחשבות צו גאטש דינסט פקוד אחי זה מנפשך תמיד גידיינק מיין ברודער אלע צייט דרויף פון דיר זעלבשט ותשתדל להרחיק תאוות העולם מלבך אונ פליים דיך צוא דער ווייטערין פון דיין הארץ דאש גילוסטיקייט פון דער וועלט והמירם בעניני אחריתך אונ פאר בייט זייא מיט דיא זאכין וואש דוא בדארפסט צוא דיין סוף וחובות לבבך אונ דיא זאכין וואש דוא בישט חייב צוא טאן מיט דיין הארץ והשיבם ברעיונך תדיר אונ נעם דיר זייא אלע צייט אין דיינע גידאנקען תגיע בהם אל רצון הבורא וועשטו דורך זייא גרייכין צוא דעם ווילין פון דעם באשעפער יתברך ויאר פניו אליך אונ ער וועט זיין שכינה פאר דיר לייכטין ויקבל ממך מעשיך הטובים אונ ער וועט פון דיר דיינע גוטע מעשים מקבל זיין ויסלח לעונך אונ וועט דיר פאר געבין דיינע זינד ותמצא חן בעיניו אונ דוא וועשט גיפינען חן אין זיינע אויגין אזו וויא עש שטייט אין (משלי) אני אוהבי אהב איך האב ליב דיא וואש האבין מיך ליב ומשחרי ימצאונני אונ דיא וואש פארשטין מיך דיא וועלין מיך גיפינען אונ אין (שמואל א׳ ב׳) שטייט כי מכבדי אכבד ובוזי יקלו דען דיא וואש האלטין מיך עהרליך דעם וועל איך עהרליך האלטין׳ אונ דיא וואש פאר שטעהען מיך דיא וועלין פאר גרינגרט אונ מבוזה ווערין השם יתברך זאל אונז העלפין מיר זאלין אויך זיין צווישין דיא פרומע לייט אונ זאל די גאולה שלמה ברייגגען אין אונזער צייט אמן :

עולמך יזכירוך בבטחון על האלהים · ואם תהיה בענין שיביאך אל הגאוה והגובה יזכירוך בכניעה׳ ואם יהיה לבך פנוי יזכירוך לבחון בטובת האלהים עליך · ואם תהיה בענין שמחה ותענוג גופני יזכירוך בפרישות מן העולם · ואם תהיה בענין שתמרה בו את האלהים יזכירוך בתשובה׳ ואם תהיה מתעלם מתורתך ואמונתך יזכירוך להדבק בעבודת האלהים׳ ואם תהיה בענין יחוד האלהים יזכירוך שיהיה יהודך בלב שלם׳ וכן בעניני תפלתך והרהורי לבך לחסום לשונך ולאסור חושיך ולמשול בתאוותיך באבריך ולהחזיק ולפקוד רעיונך ולשקול מעשיך ושאר מה שזכרתי בו מן המנהגים הטובים המוסרים העליונים ׃ והאלהים יורנו ואותך את עבודתו ברחמיו וגדולתו אמן :

מרפא לנפש

ואמר כך אם תהיה במעשה העולם שאם אין קמח אין תורה יזכירוך להטב עם נפשך. שתעשה כל מעשיך לשם שמים וכן כולם עד גמירא שאם תתרחק עוד יותר מזה יזכירוך תיכף לכל התעלם ותשוב לקדמותך ולכך לא זכר דבר מאהבת ה' כי מי שיש בו כל המדרגות בלי ספק שיש בו אהבת ה' ואם חסר אחת מהנה לא יתכן האהבה כמו שנתבאר בשער ע"ה פרק ג' כנ"ל: והאלהים יורנו · על עצמו הוא אומר: ואותך · ואותו ואת זרעי וזרע זרעי את דרך עבודתו מעתה ועד עולם אמן ואמן:

ואלו הן עשרת הבתים יכלול בהן שערי הספר · בית אחד לכל שער · ורשום בראשי הבתים שם המחבר :

ב בני יחד · יחידתך · לצורך	: ביחדך · לאל אחד · יצרך :	יחוד האל
ח קור ודרוש · והתבונן · פלאיו	: ושים שכל · ודת צדק · אזורך :	בחינה
י רא האל · ועדותיו · וחוקיו	: שמור לעד · לבל תמעד · אשורך :	עבודה
י הי סמוך · לבבך · ותמוך	: ובטוח · בצור יהיה בעזרך :	בטחון
ב לב טהור · עשה חקיו · למענו	: ואל תשא · פני אדם בדורך :	יחוד המעשה
ר אה כי סוף · יציר עפר · לעפר	: ושה · כי חול · וגוש עפר · מגורך :	כניעה
י ריבך · לשון שכלך · לסכלך	: ושובה מזדון לבך · ויצרך :	תשובה
ו דרכי אל · בדין צדק · ומישור	: חכם לתור · במחשבך וסתרך :	חשבון הנפש
ס חה ילדות · ושחרות מלבבך	: ואל תתאו · למחמדי · נעורך :	פרישות
פ ני אל חי · אזי תראה · בחשקך	: והתייחד יחידתך · לצורך :	אהבת ה'

פירוש נאה על הזמר

(יריבך לשון שכלך לסכלך) למ"ה כל עניני המריבה שהתעסק בהם לא יהיו אלא שלשון שכלך יריב עם יצרך הרע שהוא הסכל והטפש בך כדי שתשוב מזדון לבך עכ"ל: סחה · דחה: פני אל חי אזי תראה בחשקך כו' · פי' כשתחזיק בחשק לבך באהבת הש"י תתיחד יחידתו באמת: לצורך · ליוצרך אזי תזכה לראות פני אל חי ולהנות מזיו השכינה ותזכה לרוח הקודש כמ"ש לעיל ואנשי המדרגה הזאת קרובים מכל אדם אל מדרגת הנביאים וכו' · וסיים ביחוד האל ע"ד נעוץ סופו בתחלתו · וכמ"ש בהקדמתו כי ממנו התחלה ואליו התכלה עיי"ש :

תוכחה להרב המחבר ז"ל

בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ וְכָל קְרָבַי אֶת שֵׁם קָדְשׁוֹ׃

נַפְשִׁי • עוֹז תַּדְרְכִי • וְצוּרֵךְ בָּרְכִי • וְחִין לְפָנָיו תַּעַרְכִי • וְשִׂיחָה לְנֶגְדּוֹ שִׁפְכִי • וְהִתְעוֹרְרִי מִשְּׁנָתַיִכִי • וְהִתְבּוֹנְנִי מְקוֹמַיִכִי • אֵי מִזֶּה בָאת וְאָנָה תֵלֵכִי׃

נַפְשִׁי • מִתְּנוּמָתֵךְ עוּרִי • וְלִפְנֵי יוֹצְרֵךְ שִׁיר דַּבֵּרִי • וְלִשְׁמוֹ זַמֵּרִי • וְנִפְלְאוֹתָיו סַפֵּרִי • וְגוּרִי מִמֶּנּוּ כַּאֲשֶׁר תָּגוּרִי׃

נַפְשִׁי • אַל תִּהְיִי כְּסוּס כְּפֶרֶד אֵין הָבִין • וּכְשִׁכּוֹר נִרְדָּם • וְאִישׁ נִדְהָם • כִּי מִמְּקוֹר בִּינָה קוֹרַצְתְּ • וּמִמַּעְיַן חָכְמָה לֻקַּחַתְּ • וּמִמְּקוֹם קָדוֹשׁ הוּבֵאת • וּמֵעִיר גִּבּוֹרִים הוּצֵאת • מֵאֵת יְיָ מִן הַשָּׁמָיִם׃

נַפְשִׁי • לִבְשִׁי בִּגְדֵי שֵׂכֶל • וְהִתְאַזְּרִי אֵזוֹר בִּינָה • וּמַלְּטִי אֶת נַפְשֵׁךְ • מֵהַבְלֵי פִגְרֵךְ • אֲשֶׁר אַתְּ בּוֹ מִתְגּוֹרֶרֶת • וְאַל יַשִּׁיאֵךְ לִבֵּךְ בְּנוֹעַם חֶמְדּוֹתָיו • וְאַל יְסִיתֵךְ בְּשִׂכְיוֹת תַּאֲוֹתָיו • אֲשֶׁר יִמָּאֲסוּ כְמוֹ מַיִם יִתְהַלְּכוּ לָמוֹ • וְזִכְרִי כִּי לֹא לְעֵזֶר וְלֹא לְהוֹעִיל רֵאשִׁיתָם • כִּי אִם לְבוֹשֶׁת וְגַם לְחֶרְפָּה אַחֲרִיתָם׃

נַפְשִׁי • שׁוֹטְטִי בִּרְחוֹבוֹת תְּבוּנָתֵךְ וְסוֹבִי בְּחַדְרֵי חָכְמָתֵךְ • וּבוֹאִי עַד תְּכוּנַת בִּנְיַן מַשְׂכִּיתֵךְ • אֲשֶׁר בֶּעָפָר יְסוֹדוֹ • הֲלֹא הוּא גוּף נִמְאָס וּפֶגֶר מוּבָס • קָרוּץ מִמַּעְיָן נִרְפָּשׂ • וּמִמְּקוֹר מָשְׁחָת • בָּנוּי מִטִּפָּה סְרוּחָה • שְׂרוּפָה בָאֵשׁ כְּסוּחָה • גּוֹלֶם כִּדְמוּת תּוֹלֵעָה • וְהָיָה רַק עֵצָה • עָצוּר בְּרֶחֶם מְטֻנָּף • סָגוּר בְּבֶטֶן מְלֻכְלָךְ • יָלַד בְּצִירִים וַחֲבָלִים לִרְאוֹת עָמָל וַחֲבָלִים • כָּל הַיּוֹם הִתְאַוָּה תַאֲוָה • וְסָר מִמּוּסָר וּמִמִּצְוָה • בַּחוֹשֶׁךְ בָּא וּבַחֹשֶׁךְ יֵלֵךְ • דַּל אֶבְיוֹן עָנִי וָהֵלֶךְ • לֹא דַעַת לוֹ מִבַּלְעָדֵךְ • וְלֹא תְבוּנָה לוֹ מִבַּלְתֵּךְ • בְּחַיָּיו עָפָר • וּבְמוֹתוֹ אֵפֶר • בְּעוֹדוֹ תוֹלָעִים יְסוֹבְבֻהוּ • וְאַחֲרִיתוֹ רִמָּה וְגוּשׁ עָפָר יְכַסּוּהוּ • לֹא יָדַע בֵּין יְמִינוֹ לִשְׂמֹאלוֹ • טָמוּן בָּאָרֶץ חֶבְלוֹ • לָכֵן לְכִי אַתְּ וּמָלְכִי עָלָיו • כִּי לִבְנֵי חָכְמָה גְּדוֹלָה תַאֲוֹת • וְעֶבֶד אֱוִיל לַחֲכַם לֵב • וְאַל תֵּלְכִי בִּשְׁרִירוּת לִבֵּךְ הָרָע • וְאַל תִּתְנַקְּשִׁי בְּמוֹעֲצוֹתָיו • וּמַאֲסִי בְּבֶצַע מַעֲשַׁקּוֹתָיו • וְאַל תִּבְטְחִי בְעוֹשֶׁק וּבְגָזֵל אַל תֶּהְבָּלִי • כִּי הָעוֹשֶׁק יְהוֹלֵל חָכָם וִיאַבֵּד לֵב מַתָּנָה׃

נַפְשִׁי • שִׁיתִי לִבֵּךְ לַמְסִלָּה דֶּרֶךְ הָלָכְתְּ • כִּי הַכֹּל הָיָה מִן הֶעָפָר • אָמְנָם הַכֹּל שָׁב אֶל הֶעָפָר • וּלְכָל נִבְרָא וְנוֹצָר • יֵשׁ קֵץ וְתַכְלִית לָשׁוּב אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר מִמֶּנָּה לֻקָּח • וְהַחַיִּים וְהַמָּוֶת אַחִים • שִׁבְתָּם יַחַד אִישׁ בְּאָחִיו יְדֻבָּקוּ • יִתְלַכְּדוּ וְלֹא יִתְפָּרָדוּ • אֲחוּזִים בִּשְׁתֵּי קְצוֹת • גֶּשֶׁר רָעוּעַ • וְכָל בְּרוּאֵי תֵבֵל עוֹבְרִים עָלָיו • הַחַיִּים מוֹבָאוֹ וְהַמָּוֶת מוֹצָאוֹ • הַחַיִּים בּוֹנֶה וְהַמָּוֶת סוֹתֵר • הַחַיִּים זוֹרֵעַ וְהַמָּוֶת קוֹצֵר • הַחַיִּים נוֹטֵעַ וְהַמָּוֶת עוֹקֵר • הַחַיִּים מְחַבִּיר וְהַמָּוֶת מַפְרִיד • הַחַיִּים מַחֲרִיז וְהַמָּוֶת מְפַזֵּר • וּדְעִי נָא וּרְאִי כִּי גַם עָלַיִךְ תַּעֲבֹר כּוֹס • וְתֵצְאִי מִמְּלוֹן הֶדְרֵךְ כְּרֶגַע • כִּי יִקְרֵךְ עֵת וָפֶגַע • וְתָשׁוּבִי אֶל בֵּית עוֹלָמֵךְ • בַּיּוֹם הַהוּא תִּרְצִי פְּעֻלָּתֵךְ • וְתִקְחִי מַשְׂכֻּרְתֵּךְ • חֵלֶף עֲבוֹדָתֵךְ אֲשֶׁר יָגַעַתְּ בּוֹ בָּעוֹלָם הַזֶּה • אִם טוֹב וְאִם רָע • לָכֵן שִׁמְעִי נָא וּרְאִי וְהַטִּי אָזְנֵךְ • וְשִׁכְחִי עַמֵּךְ וּבֵית אָבִיךְ • וְקוּמִי רֹנִּי לְמַלְכֵּךְ • יוֹמֵךְ וְלֵילֵךְ • שְׂאִי אֵלָיו כַּפַּיִם •

והשתחוי

וְהִשְׁתַּחֲוִי לוֹ אַפַּיִם · וְעַפְעַפַּיִךְ יִזְּלוּ מָיִם · בִּכְרִיעָה עַל בִּרְכָּיִם · אוּלַי יִתְאָו הַמֶּלֶךְ יָפְיֵךְ · וְיִשָּׂא פָנָיו אֵלַיִךְ · וְיָשֵׂם לָךְ שָׁלוֹם · וְיָחוֹן עָלַיִךְ בִּימֵי עָנְיֵךְ · בָּעוֹלָם הַזֶּה וְאַחֲרֵי שׁוּבֵךְ לִמְנוּחָיְכִי · כִּי מֵעוֹדֵךְ גָּמַל עָלָיְכִי :

נַפְשִׁי · הָכִינִי צֵדָה לָרוֹב אַל תַּמְעִיטִי · בְּעוֹד בַּחַיִּים חַיָּתֵךְ וְיֵשׁ לְאֵל יָדֵךְ · כִּי רַב מִמֵּךְ הַדֶּרֶךְ · וְאַל תֹּאמְרִי לְמָחָר אֶקַּח צֵדָה · כִּי פָנָה הַיּוֹם · וְלֹא תֵדְעִי מַה יֵּלֶד יוֹם · וּדְעִי כִּי תְמוֹל לָעַד לֹא יָשׁוּב · וְכָל אֲשֶׁר פָּעַלְתְּ בּוֹ · שָׁקוּל וְסָפוּר וְחָשׁוּב · וְאַל תֹּאמְרִי מָחָר אֶעֱשֶׂה · כִּי יוֹם הַמָּוֶת מִכָּל חַי מְכֻסֶּה · מַהֲרִי עֲשׂוֹת בְּכָל יוֹם חָקּוֹ · כִּי הַמָּוֶת בְּכָל עֵת יְשַׁלַּח חִצּוֹ וּבְרָקוֹ · וְאַל תִּתְמַהְמְהִי מֵעֲשׂוֹת הוֹק דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ · כִּי כְצִפּוֹר נוֹדֶדֶת מִן קִנָּהּ כֵּן אִישׁ נוֹדֵד מִמְּקוֹמוֹ · וְאַל תְּדַמִּי בְּנַפְשֵׁךְ · כִּי אַחֲרֵי צֵאתֵךְ מִמַּסְגֵּר פִּגְרֵךְ · תָּשׁוּבִי לְתוֹכַחַת · מִמְּשׁוּבָה נִצַּחַת · כִּי לֹא יִתָּכֵן לָךְ אָז עֲשׂוֹת טוֹב וָרָע · וְלֹא יוֹעִילֵךְ תְּשׁוּבָה · מִמְּשׁוּבָה · וְלֹא הִנָּחֵם לָךְ מֵרֶשַׁע · וְאַשְׁמָה וּפֶשַׁע · כִּי הָעוֹלָם הַהוּא · נָכוֹן לְחֶשְׁבּוֹן וְסֵפֶר כָּל סָתוּם וְצָפוּן · אֲשֶׁר בְּיַד כָּל אָדָם חָתוּם · וְעָרוּךְ לְשַׁלֵּם שְׂכַר טוֹב לְיִרְאֵי יְיָ וּלְחוֹשְׁבֵי שְׁמוֹ · וּלְהִנָּקֵם בּוֹ נְקַם בְּרִית מִן שׁוֹכְחֵי אֵל הָאוֹמְרִים לָאֵל סוּר מִמֶּנּוּ · וְדַעַת דְּרָכֶיךָ לֹא חָפָצְנוּ · מַה שַׁדַּי כִּי נַעַבְדֶנּוּ · וּמַה נּוֹעִיל כִּי נִפְגַּע בּוֹ :

נַפְשִׁי · אִם חָכַמְתְּ חָכַמְתְּ לָךְ · וְאִם לַצְתְּ אִתֵּךְ תָּלִין מְשׁוּגָתֵךְ · שִׁמְעִי מוּסָר וַחֲכָמִי וְאַל תִּפְרָעִי · שִׁיתִי עַל לִבֵּךְ תָּמִיד · דִּבְרֵי קֹהֶלֶת בֶּן דָּוִד · סוֹף דָּבָר הַכֹּל נִשְׁמָע · אֶת הָאֱלֹהִים יְרָא וְאֶת מִצְוֹתָיו שְׁמוֹר · כִּי זֶה כָּל הָאָדָם · כִּי אֶת כָּל מַעֲשֶׂה הָאֱלֹהִים יָבִיא בְמִשְׁפָּט · עַל כָּל נֶעְלָם · אִם טוֹב וְאִם רָע · וְאַל תִּשְׁכְּחִי בְּיַד כָּל אָדָם יַחְתּוֹם · לָדַעַת כָּל אַנְשֵׁי מַעֲשֵׂהוּ · וְזִכְרִי אֵין חֹשֶׁךְ וְאֵין צַלְמָוֶת · לְהִסָּתֵר שָׁם פֹּעֲלֵי אָוֶן · בַּקְּשִׁי אֶת יְיָ קוֹנֵךְ · בְּכָל כֹּחֵךְ וְאוֹנֵךְ · בַּקְּשִׁי צֶדֶק בַּקְּשִׁי עֲנָוָה · אוּלַי תִּסָּתְרִי בְּיוֹם אַף יְיָ וּבְיוֹם חֲרוֹן אַפּוֹ · וְתַזְהִירִי כְּזֹהַר הָרָקִיעַ · וּכְצֵאת הַשֶּׁמֶשׁ בִּגְבוּרָתוֹ · וְתַזְרִיחַ עָלַיִךְ שֶׁמֶשׁ צְדָקָה וּמַרְפֵּא בִּכְנָפֶיהָ · עַתָּה קוּמִי לְכִי וְהִתְחַנְּנִי לַאֲדוֹנַיִךְ · וּשְׂאִי זִמְרָה לֵאלֹהַיִךְ · הַלְלִי יָהּ כִּי טוֹב זַמְּרָה לֵאלֹהֵינוּ כִּי נָעִים נָאוָה תְהִלָּה :